

אורי קניג (מורה חדש)
 עתה יומי בלתי מפלגתי בשפה ההוגנת
 העורכה ד"ר נ. מרטון
 העורך האחראי דוד שן
 המו"ל: מורה חדש בע"מ, ת"א, הנגב 11

שנה מ"ז
 XLVII. BVPOLYAM
 Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
 Felelős szerkesztő: SCHON DEZSO
 Kiadó: Mizrach Chádás Ltd., Tel-Aviv.
 Háneveg 11 - POB. 331.
 Telefon: 30011

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: המיסד והעורך הראשון: ד"ר א. מרטון ז"ל
 Dr. MARTON ERNŐ

SZIRIAI TÜZ NOTERA TELEPÜLÉSRE

Az északi semlegesített zónában befejezték 120 dunám beültetését

Tel Aviv (Az Uj Kelet katonai tudósítójától). — Az izraeli akció az északi semlegesített zónában lévő 120 dunányi terület megművelésére, teljes sikerrel végződött, miután vasárnap izraeli traktorok előkészítették a talajt, annak ellenére, hogy a szíriaiak lötték a munka területét. Ezt követően sikerült az egész 120 dunámot, amely a „Háchsarát Hájisuv” tulajdona, eukaliptuszokkal beül-

tetni, ami a munkálatok tulajdonképpeni célja volt. A szíriaiak az ültetési munkálatokat nem zavarták, valószínűleg azért, mert tudomásul bírtak arról, hogy Izrael eltekintett szándéka jogait érvényesíteni ezen a területen.

Ezzel szemben, szíriai hadállások tegnap este tüzet nyitottak a Jordán-völgyben lévő Notera nevű településre, amely a Náchál birtokában van. A gépfegyvertűz este tíz órakor kezdődött és néhány percig tartott. A szíriaiak ez alkalommal is ügyeltek arra, hogy a becsapódások ne ériék a település házeit.

A szíriaiak több órán keresztül világító rakétákat is löttek a levegőbe, amelyek az egész környéket nappali világossággal árasztották el.

Amr és Szaadat Szánába érkezett

Összeütközések a jemeni lakosság és egyiptomi katonák között

A chárádi konferencia felújítása előtt rendkívül feszült hangulat alakult ki Jemenben — Egyiptom további tízezer katonát küldött

Dzsedda (IFP, Reuter). — Abdul Chakim Amr marsall, Nasszer első helyettese és az egyiptomi haderők főparancsnoka, Anvar Szaadat ezredes, nemzetgyűlési elnök, a Nasszer-kormány jemeni szakértőinek kíséretében váratlanul Szánába érkezett, miután Jemen mindkét fővárosában véres incidensek zajlottak le egyiptomi katonák és jemeni lakosok között — négy nappal a chárádi békekonferencia felújulása előtt. Ugyanakkor Fejszál szauidi király kihallgatáson fogadta az egyiptomi nagykövetet, de a megbeszélés tárgyát szigorúan titokban tartják.

Szánában feszült hangulat uralkodik. Hat egyiptomi és két jemeni köztársasági tiszt vesztette életét abban a tömegverekedésben, amely egyiptomi katonák és jemeni fiatalok között tört ki. A jemeniek egy lány védelmére keltek, akit az egyiptomi katonák üldözöttek. Az incidens olyan feszültséget idézett elő a jemeni és az egyiptomi csapatok között, hogy a főparancsnokság a legszigorúbb intézkedéseket fogantatott a rendbiztosításra.

Attól tartanak, hogy a felbőszült lakosság bosszút áll egyiptomi katonákon. Az ország volt királyi fővárosában, a délen fekvő Taizban

A washingtoni Walter Reed kórházban változatlanul életveszélyes állapotban, még mindig eszméletlenül fekszik Kemál Gürsel tábornok, török köztársasági elnök, aki egymásután kétszer kapott agyvérzést.

A washingtoni Walter Reed kórházban változatlanul életveszélyes állapotban, még mindig eszméletlenül fekszik Kemál Gürsel tábornok, török köztársasági elnök, aki egymásután kétszer kapott agyvérzést.

GOLDA MEIR AMERIKÁBA UTAZOTT

Előadásokat tart a Függetlenségi Kölesónakciónak hádjáratá keretében. A luddi repülőterén többek között Wolworth Barbour amerikai nagykövét, a Mápáj vezetői, Levávi külügyi államtitkár és a külügyminisztérium vezető tisztviselői, valamint a függetlenségi és az országfejlesztési kölesónakció izraeli aktivistái búcsúztak Golda Méirtől, aki két hétig lesz távol az országtól.

Megrendülten tudtuk szeretett, felejtethetlen férjem, apám

ARJE EFRÁTI

tragikus elhunytát. A temetési menet ma déli 1 órakor indul a Dafna utcai városi halottsházból a choloni temetőbe. — Autobusz áll a gyászoló közönség rendelkezésére.

Gyászolják: felesége, Efrátiné Süssman Magda, fia Robi és a kiterjejt család

Fogadják köszönetemet mindazok, akik mély gyászomat részvétükkel igyekeztek enyhíteni.

Halász Klára

Felejtethetlen drágánk

Slomovits Efráim (Feri) 77

elhunytának első évfordulóján, vasárnap, 1966 febr. 20-án — 77 בשנת — d. u. 3.30-kor

ÁZKÁRÁT tartunk a chof-hákarmeli temetőben, Haifán. Találkozás a bejárattal. A CSALAD

tal kifejezést, hogy az incidensek nem fogják megakadályozni a jemeni békekonferencia második fordulójának megnyitását.

Politikai körök azonban arra utalnak, hogy mindkét fél makacsul kitart eredeti álláspontja mellett és nem is készül komolyan a tárgyalások folytatására. Szal

lal marsall jemeni köztársasági elnök még mindig orvosi kezelés alatt van Kairóban. El Bader imám pedig az elmúlt tíz hét alatt nem avatkozott be Jemen politikai életébe. A királypártiak táborában azonban idegesség jelei mutatkoznak és arról beszélnek, hogy ellenségeskedés felújulásával kell számolni.

Főleg azt emelik ki, hogy Egyiptom az elmúlt hetekben 10—11 ezer katonát

Ben Gurion személyében támadta Lévi Eskolt

„A hadügyminiszter nem tartja magára nézve kötelezőnek az igazmondást” — Bizottsághoz tették át a Függetlenségi Nap katonai felvonulásával kapcsolatos javaslatokat

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). — Páratlan élességű személyi vita folyt le tegnap a Kneszetben Lévi Eskol miniszterelnök és Dávid Ben Gurion között. A vitát a Függetlenségi Nap katonai díszmegalapítás ügye robbantotta ki. Az összecsapás során Dávid Ben Gurion azzal vádolta Lévi Eskolt, hogy az egyetlen a Kneszet tagjai közül, „aki nem ragaszkodik az igazmondáshoz”.

A Ház két napirendi javaslat folytán foglalkozott a Függetlenségi Nap parádéjával. Jákov Meridor (Gáchál) mondta el az első napirendi

den ragyogóan rendben van. Sinon Peresz volt hadügyminiszter (Rafi) ugyancsak igen éleshangu és Eskolt személy szerint is támadó felszólalásban helytelenítette, hogy a díszmegalapítás nem a fővárosban tartják meg. Hivatkozott arra, hogy egy évvel ezelőtt Eskol kijelentette, miszerint:

„Volt már Jeruzsálemben díszmegalapítás és lesz még a jövőben is”. Peresz felszólalása is logikátlannak minősítette a díszmegalapítás Haifára való helyezését és ő is a Ház plénuma előtt kért egyben tárgyalási lehetőséget.

Lévi Eskol válaszbeszéde

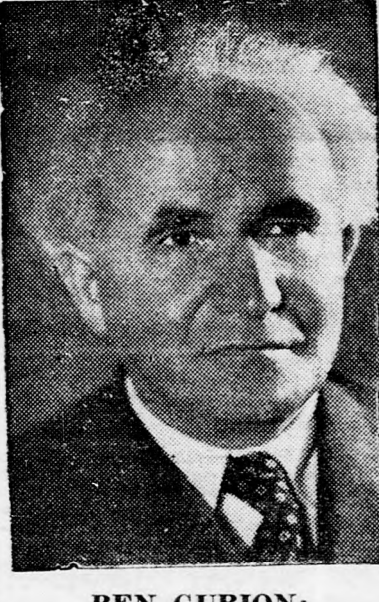
PINCHÁSZ SZÁPIR:

Az autótartási és hajtási engedélyek, a dohánytermékek, a tejtermékek új árai — A pénzügyminiszter élesen támad „két ellenzéki pártot”

Az általános drágulás az idén nem fogja meghaladni a 7 százalékot, de ha júliusban drágasági pótlékot kell fizetni, akkor a nemzetgazdaság összeomlik — mondotta Pinchász Szápir pénzügyminiszter a Mápáj titkárságának keddi esti ülésén, amelyet gazdasági és bérpolitikai kérdéseknek szentelt. A pénzügyminiszter elkeseredetten szökött „két pártól”, amelyek minden eszközt kihasználva támadják a kormányt, gazdasági, politikai és állambiztonsági téren. Ezeknek célja a zavarkeltés és a nagyközönség bizalmának megingatása a kormányban és politikájában. Az utóbbi drágulásokat — folytatta a pénzügyminiszter — a béremelések okozták és nem lehet követelni az államtól, hogy nemlétező pénzforrásokból fizessen.

A pénzügyminiszter egy kérdésre válaszul kijelentette, hogy az Achdut Há-ávodá nyomására, csak azért egyezett bele az alapbérének 5-10 százalékkal való emelésébe, „mert a Mápáj a jelenlegi helyzetben nem működhet egyedül”.

Az új költségvetés nyomán tegnap és tegnapelőtt közölték a különböző adók és illetékek emelésének nagyságát és az ennek következtében beállott új árakat. Tegnap további adó- és illetékemeléseket hoztak nyilvánosságra és megállapították az egyes cigarettafélék végleges árait.

BEN GURION: Ez nem igaz, uram

elején csodálkozásának adott kifejezést afőlött, hogy az ellenzék azt a látszatot akarja kelteni, miszerint Jeruzsálem

Időjárás

A meteorológiai intézet tegnap esti jelentése szerint ma a reggeli órákban záporosok várhatók az ország északi övezetében és középső részén, a délutáni órákban azonban kiderül. Mai maximális hőmérsékletek: Jeruzsálem 12, Tel Aviv 16, Haifa 15, Be'er Séva 18, Ejlát 23 fok.

Páratlan élességű vita a Kneszetben

Lévi Eskolt

szuverenitásának védői kizárólag az ellenzéki pádsorokban ülnek.

A miniszterelnök ezután érdemben is foglalkozott a kérdéssel és elmondta, hogy a fegyverszüneti egyezmények tiltó intézkedései folytán nem lehet bizonyos fegyvereket Jeruzsálemba hozni és a felvonulásba bekapcsolni.

Már csak ezért is kívánatos, hogy a hadsereg teljes ütőképességének bemutatása végett másutt legyen a felvonulás.

Egyezmények megszegése nem viszi előre a béke ügyét — mondotta Eskol — és bár a nagyhatalmak sőt az Egyesült Nemzetek szervezete is elkövetnek egyezményesegéseket,

mi igyekeznünk ettől tartózkodni és csak akkor csinálnánk ilyesmit, ha arra nagyon fontos okok készítenének.

Különbözn voltak már Jeruzsálemben felvonulások, de (Folytatás a 8. oldalon)

NDULT
 NI
 enik a belga
 által rendezen-
 en és a legna-
 get adományo-
 ULÓTEREN
 ére rendezendő
 kol ezüst tóra-
 t magával, a-
 egajándékozta a
 egeket. Mirjám
 iszterelnök ki-
 ülőtérre.
 rgyalják
 arucikket és
 at,
 remelkedéseket
 guk után más
 akban
 egnap Chájim
 Helem- és ipar-
 yminisztérium
 eménye rész-
 elkedések arát
 az árucikke-
 érint. Semmi
 hogy ezt kis-
 árucikkekre
 tásokra. A kor
 szította Cádok
 s az áremelke-
 zésének politi-
 a és résen áll,
 ályozzon indo-
 lásokat és to-
 ni fogja a fo-
 eget visszaél-
 — amennyi-
 e ilyesmire.
 ztatta, reméli,
 k és a keres-
 esssel fogadják
 zéseket, míg a
 ség meg fogja
 és elősegíti a
 aságpolitikájá-
 sában.
 ista párt
 ság
 mindenek előtt
 gyini az új öt-
 tervet, ame-
 miniszterelnök
 a párt nagy-
 gyanysak meg-
 zabásu beszé-
 1. évi 22-ik párt
 ta beállt fejle-
 az idő felőleli
 ev eltávolítá-
 háboru foko-
 vjt—amerikai
 kedését és a
 kenyértörést.
 csev formáli-
 ja a központi
 de nem vett
 ülésén mióta
 15-én „lemon-
 ol a pártelnök-
 kárságban.
 DENI
 T
 zer angol ka-
 zemélyzet tar-
 katonai bázis
 ként napirend-
 -arab Federá-
 ondonba érke-
 ei és a helyet-
 rmatu minisz-
 i ma fogadja
 rab megbizot-

MINŐSÉGI

FESTÉK

ASKAR
 FESTÉK

Ingeny tanács, Haifa POB. 16

HIREK

ELŐFIZETÉSI DIJ:
HAVONTA 9.— II.
Tel-Aviv, POB. 831.
(Kéziratokat nem öröszük meg és azok visszaküldését nem vállaljuk.)
Fiókkiadóhivatalok:

HAIFA:
Grünberger,
Shapira 13. tel. 62453
Irodai órák után:
telefon: 527010.
JERUZSALEM:
Landa
Erdős
Javez. 7. Tel. 25046.

Rekord turistaforgalom Készárián.

Az elmúlt évben 208 ezer ember látogatta meg a készáriai ásatásokat, ami rekord számnak tekinthető. Az előző évben, 1964 folyamán 186 ezer látogató kereste fel a készáriai emlékeket. Ezidőszaki Készária képezi az egyes számú vonzóerőt a külföldi turisták és az izraeliek körében is, mint történelmi színhely és nyomában jön Avdát 92 ezer látogatóval, utána pedig Megiddó 83 ezerral.

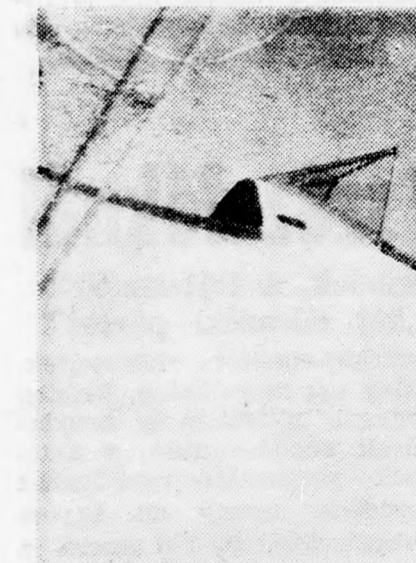
A felrobbanó akna megsebesített két fiút. Két 16 éves fiú megsebesült, amikor Ramle közelében a mezőn egy elhagyott aknával játszottak és ez felrobbant. Az egyik sebesült gyermek állapotja súlyos. A nyomozás megállapította, hogy a fiúk — Avrahám Abudbul és Eljahú Fíran, akik a bérjakevi Jochanna Jabotinsky gyermekfaluban nevelkednek hétfőn az intézet közelében tankezelésükre látogattak a mezőn, és azzal játszani kezdték. A sebesült gyermekeket az Aszfá Hárfe kórházba vitték.

DIMONA
HOLNAP péntek este 10 órakor a **Hisztadrut** termében, bemutató előadás

A VALÁS NEM VÉGLÉGES
a szezon legnagyobb sikere
SZENES GIZELLA és MOLNÁR PAL
felléptével.
Bevezető Andre Fábrián.
Péntár 7 órától nyitva.

Abe Nátán — a „történelmi” repülés első próbája

Abe Nátán, a Kaliforniai vendég kalandos kedvű tulajdonosa, aki a legutóbbi Kneszet-választásokon jelöltette magát azzal a pro-

ABE NATÁN

grammal, hogy repülőgéppel Nasszerhez utazik és „békétárgyalásokat” kezd, — de nem tudta megszerezni a mandátumhoz szükséges szavazatszámot, nem mondott le tervéről.
Mult vasárnap aláírási akciót kezdett, amelynek célja,

Felavatták a tel-avivi egyetem gyakorlati-matematikai intézetét. A tel-avivi egyetem keretében tegnap avatták fel a gyakorlati matematikai intézetet és a világtörténelmi kérdéseket foglalkozó intézetet. Az ünnepélyes épületavatási szertartáson dr. Georg Wise egyetem elnök, Mordecháj Namir polgármester, Barbour amerikai nagykövét mellett jelen volt Morris Kaplon amerikai zsidó mecénás, aki 680 ezer fontot adományozott az épület létesítésére. Az intézet ugyan is az adakozó elhunyt fia dr. Saul Kaplon nevét viseli, aki mintegy két évvel ezelőtt hunyt el fiatal korában, de ennek ellenére már világhírrevel szerzett magának a gyakorlati matematika terén.

* **Meghalt Ince Sándor** — A „Szinházi Élet” albuma szép kötésben 2.50-ért kapható „Hadash”-nál, Nesz Cion-u. nevére.

Roby csárda
AZOR, Géhá—jeruzsálemi utkeresztelés.
Nagy pümi mulatság, jelmezszenyvel, márc. 4., 5., 6.-án,
ALPAREVA
nemzetközi énekesnő felléptével.
A Roby csárda kibővített tánczenekara. Helyrendelés személyesen

Ipari vállalatokat kér Tibériás városi tanácsa. A tibériási városi tanács felhívással fordult az állami intézményekhez, a kormány tagjaihoz és a különböző illetékes testületekhez, hogy tegyék meg mindent ipari vállalatoknál Tibériáson való létesítés érdekében a munkanélküliség veszélyének elhárítására. A tanács rendkívül ülésen foglalkozott a kérdéssel és ennek nyomán határozta el, hogy sürgős intézkedést kér új munkahelyek létesítése érdekében.

Erkölcstelen merénylet vádjával letartóztatták. A rendőrség letartóztattott egy 25 éves rámelei férfit, akit azzal gyanúsítanak, hogy erkölcstelen merényletet követett el egy 6 éves leánygyermek ellen. A gyanúsítottat a kislány édesanyjának feljelentése alapján tartóztatták le.

WIZO — Natanja

Febr. 21-én, hétfő este 8 órakor, a moádonban, nagy zenés

KABARÉ VASZIKA ANNY és MIKI zongora- és hegedű számai
LEICHTNER ELI tréfas magánzenéi
PEÉR EMMI a magyar jisiv csalógan szórakoztatják a közönséget.
Költséghozzájárulás 1.50.
Miután a helyek számozatlanok, a pénztár már 6 órától nyitva.

Három év az autótól-vajnak. A tel-avivi járásbűnösök háromévi fogházbüntetésre ítélték Jehosua Lebovits 17 éves fiatalabert, aki egy tendert lopott, azzal keresztültört a rendőrségi barikádon és menekült próbált. A bíróság súlyosbíttó körülménynek tekintette a vádlott rovott múltját és azt a tényt, hogy már egyszer megfosztották hajítási jogosítványától. A legutóbbi eset egy hónappal ezelőtt történt a Jád Eljahú nevében. Először négy évvel ezelőtt, 13 éves korában ítélték el Lebovitsot és az eltelt évek alatt számos börtönt és lopást követett el. A közlekedési bíróság elzárta csak tegnap hathavi úljárás ra ítélt Jehuda Kohen 22 éves rámelei lakost, aki engedély nélkül vezetett törpemotorkerékpárt.

Oh az emlékezésre

Egy fényes külsőségek között megrendezett tel-avivi esküvőn hallottuk a héten a következő párbeszédet:
Menyasszony (édesapja hoz): **Drága apukám, én most elhagyom a szülői házat, és saját otthonomban költözöm be. De nem élem, nem fogsz engem elfelejteni...**
Az apa: **Semmiképpen sem, drága lányom. Evék ig fogok rád emlékezni. Hiszen sok évig fogom még fizetni ennek az esküvőnek a váltót.**

A zsidó nép története 30 perc alatt. A newyorki sajtóklubban tegnap meghívott vendégek előtt mutatták be Julian Brynn felőrs dokumentaris filmét „A zsidó nép története” cím alatt, amely az UNESCO nemzetközi film-alapjának segítségével készült. A filmet az amerikai iskolákban és az egyetemeken akarják előadni. Az első 11 perces színes rész a film a zsidó nép ősi történetének szenteli, ezt követi egy 4 perces fekete-fehér szalagu, az első világháború alatti Palesztináról készült felvételekkel, míg a film másik fele a mai Izrael életét viszi vászorra. Micháel rnon izraeli főkonzul azzal mutatta meg a filmet az amerikai újságíróknak, hogy „olyan országot mutat be, amelynek hosszú a története és rövid a földrajza”

Egy hét alatt: NYOLC HALOTT AZ UTAKON

Az elmúlt héten 8 halálos áldozatot szedtek a közúti balesetek. Az Országos Balesetmegelőző Tanács közleménye szerint február 6-12 között 8 halálos áldozata és 35 súlyos sebesültje volt a közúti baleseteknek. A baleseti statisztika azt bizonyítja, hogy 1966 kezdete óta eddig összesen 23 ember vesztette életét és 263 sebesült meg forgalmi balesetek során.

A floridai Naples mellett, a kifutón való leszállás közben felfordult egy Piper repülőgép, amelyen három kubai menekült el Castoro országból, de egyikük életét veszítette, amikor a gép felfordult.

A cigaretta és a tejtermékek új ára

(Folytatás az első oldalról)
A vámbatóság és a cigarettagyárosok közötti végleges megállapodás szerint átlagosan 2-3 agorával magasabbak az új cigarettáak, mint ahogy azt előzőleg hitték. Ezek szerint az „Odem” és az „Ogen” nevű legolcsóbb cigaretták 34 agoráról 45 agorára emelkedett, a „Degel” és a „Szilón” 53 agorá (eddig 37), az „El Al” és a „Kneszet 6” 62 (eddig 48), a „Dubek Filter” és az „Ascof” 94 (eddig 73), a „Lido” 96 (eddig 81), a „Ben-Hur”, „Royal” és „Szenátor” 1 font (eddig 81), a „Ludd”, „Savoy” és „Filtiron” 1.15, a „Windsor” 1.20 és a „Time” 1.25.

A közeli napokban átlagosan 20 százalékkal emelkedik majd a tej és a tejtermékek fogyasztói ára. Egy palack tej 30 agorá lesz az eddigi 25 agorá helyett, 10 deka vaj 72 agorá (60) lesz, a tojás pedig átlagosan 2.5 agorával drágul. A tej- és tejtermé-

A Hitachdut Oléj Hungaria közleményei

TEL-AVIV
Jöjjen velünk Maszádá! Herodes pompás palotái és a zsidó hősiesség fellegvára megtekintésére 1966 február 23-án, szerdán egy napos kirándulást rendezünk. Az útirány: Beer Seva, Szodom, Maszáda, Arád, Tel Aviv, Indulás: Hajrákon 6 óra szám alatti helységtől reggel 8 órakor, 7-ór, Jelentkezés: naponta irodánkban 10-12-ig, kedden délután is 10 óráig 6-ig. Utmagyarazó: Jechák Chum. — A viteldji kedvezményes ár: 17. IL, a Maszáda beelődjáit együtt. Szímozott jegyek: Jelentkezések csak február hó 20-ig, déli 12 óráig fogadjuk el. Jelentkezések azonnali. Ne szalassza el a kedvező alkalmat!

A tel-avivi HOH ezidei pümi hajja „Hilton” szálló díszteremében (tegyetlen) lesz mindenki számára. Idő: 1966 március 1. Hely: „Hilton”, este 9 óráig kezdettel. — Elsőrendű jazz-zene: Schwartz Miké ottazú zenekarával. Jelmezszeny (jelmez nem kötelező). Tánccseny. A verseny győztesei értékes nyereménydíjjal részesülnek. Nagy tombola! Sorozásra kerülnek: férfingek, meteres értékes anyagok, nagy Sypholux, nyári takarók, művészi kerámia-tárgyak, női jersey hemlik, dísztárgyak, kozmetikai csomagok és még sok értékes tárgy, mely naponta érkezik bálna tombolájára. Jegyelővételt a tel-avivi HOH titkárságánál. Belepdj: 7.00 IL. Szolid polgári fogyasztási árak! Költségmentes társaságok! Külön meghívókat nem küldünk ki és ez uton mindenkit szeretettel vár a Rendezőbizottság

CHOLON
Most szombat este 8 órakor tartja a choloni HOH nagyszabású zenes kabareesztét, a „Bét Roter” hárság otthon díszteremében. Echná B’amat 36 a Kostiabdapálya és az uszoda mellett. — A Csárdáskirálynőből részleteket énekel Peér Emmi, Kiséri Vasziika Anny és Miké, (Zongora és hegedű). Leichter Eli tréfas magánzenével. Bevezető mond: Dancziger Károly, a HOH elnöke. — Jegyek 2.50 egységáron péntekig kaphatók, a Mandula cukorkázásban. Szokolov-u. 64 és előadás előtt a pénztárnál, 7 órától. A megváltó jegyeket nem kell korábban jönni. Közelítés: az üszószes choloni autóbuzsok az üszóoáig.

HAIFA
A haifai HOH 1966 február 27-én, vasárnap a Dr. Weitzner otthonban, Pevzner u. 2. sz. alatt d.u. 10 és este 10 órakor két nagyszabású, zenés, vidám estet rendez. Bemutató előadás, teljesen új műsorral! Fellépnék: Vasziika Anny és Miké, hegedű-zongora duo, Peér Emmi énekművésznő, Leichter Eli komikus. Műsoron: dalok, humoroszek, zeneszámok, paródiák stb. Jegyelővételt irodánkban, Pevzner u. 2. sz. alatt a hivatalos órákban. Költséghozzájárulás: 3 font.

ASDOD
Szűfünk febr. 5-én jóiskerült teatestlyt rendezett klubhelyiségben. Háziasszonyok voltak: Izrael Zseni, Klein Lili, Lantos Árminné, Jeremiás Erzsébet, Katz Zsuzsi. — Hölgybizottságunk, szociális bizottságunkkal karöltve elhatározta ezen összejövetelek megismétlését. Következő teatestlyt február 19-én d.u. 6 óráig kezdettel tartjuk, amelyre ezuton hívjuk meg tagjainkat. A rendezvény bevételét szociális célok segítésére fordítjuk. Költséghozzájárulás személyenként 1.— IL. Háziasszonyok: Berkovits Baba, Klein Lili, Hermann Gabriella, Zahavi Gertrud, Goldstein J.

KERESÉS
Spitz nővéreket. (Budapest, Herán-u.), keresi Rosenzweig Elemér, Aradról. Cim: Citron D., Natanja, Dijur Láole 10/2. Rozman Mirjamot (Marosvásárhelyről) keresi Goldstein Neuman Irén. Cime: Goldstein Éva, Kibuc ulpán Gán Smul, Chedera. Péntár (Keter Dezsőné), szül. Lichtenstein Manó, Epestről, keresi Berman Olga. Haifa, Ben Dor 3/9.
● ZART. 54-ES JEEP, alháoni áron. Asdod, tel. 901464, d. u. 6-7-ig.

kek drágulásának pontos idejét még nem állapították meg. A szeszitalok ára mártól kezdve átlag 10 százalékkal emelkedett.
Április 1-től kezdve átlagosan száz százalékkal eme-

A járműengedélyek díja kétszeresére emelkedik

Az új járműengedélyek díja a következő lesz április 1-től kezdve:
Autók:
1000 köbcentiig („Fiat 500”, Gogomobil, stb.) évi 125 font, az eddigi 55-60 font helyett.
1000-2000 köbcenti (Ford Anglia, Simca 1500, NSU, Austin A-40, Morris, stb.) után 225 fontot fizetünk az eddigi 115 font helyett.
2000-3500 köbcenti (Ford, Chevrolet, Buick, Mercedes, stb.) utáni engedély évi 325 font lesz, az eddigi 150-185 font helyett. Az ennél nagyobb (Oldsmobil, stb.) autók engedélye 425 font lesz egysége-

A hajtási engedély is megdrágul
A hajtási igazolvány után fizetett illeték április 1-től kezdve 20 font lesz az eddigi 13 font helyett. A sofőr-vizsga díja 7 fontról 10 fontra emelkedik. A járművek eladása után fizetett átírási illeték 150 font lesz az eddigi 80 font helyett. A kerékpárok átírása 20 fontba kerül majd

Fodrászok: 30 százalékal
A közszolgáltatások között a fodrászok díja is megemlézik az egyes városok, valamint osztályok szerint.
A borbélyok és fodrászok országos szervezetének utasítására tegnapról kezdve 30-35 százalékkal emelték az árakat. A férfi hajvágás 2 font az eddigi 1.50 font helyett, a borítóvágás 1 font (75 agorá), hajvágás és borítóvágás 3 font (eddig 2.20 helyett).
A női fodrász-szalokon is hasonló arányban emelték

Bíralják Szapirt az áremelkedések korai kiszivárgása miatt

A híresztelések pánikot és vásárlási lázt idéztek elő a Tel-Aviv, (Az Új Kelet tudósítójától). — Igen éles kritika érte tegnap Pinchász Szapir pénzügyminisztert, úgy a Määrách, mint a Hisztadrut vezetésében az eszközölt adóemelések ügyében. Kritizálták a pénzügyminisztert elsősorban azért, mert a benzin, cigaretta és más cikkek árának emelése 36 nappal az emelés eszközölése előtt szivárgott ki és a sajtó nap, mint nap újabb és újabb cikkek emeléséről számolt be.

Megállapítást nyert, hogy a hírek a pénzügyminiszteriumból szivárogtak ki, ami kétfold okozott: 1. Kevések, akik megfelelő rak-tárral rendelkeztek, meggazdagodtak az áremelések következtében. 2. A nap, mint nap kiszivárgó és szenzációs tálalásban hozott hírek súlyos pszichológiai helyzetet teremtettek az országban és megintgatták a bizalmat a kormány intézkedéseiről. A kritizálók azt állítják, hogy amennyiben az áremelések koncentrálvá és csak a költségvetés betérjesztésekor jutnak el a közönséghez, ez a káros pszichológiai hatás elmaradt volna és a kormány gazdaságpolitikája sokkal eredményesebb lett volna.

Más kritikai hang az, hogy az előző új helyzet következtében az exportöröket újra prémiumokkal

lik a jármű- és a hajtási engedélyekre kivetett illetéket és vagyonadót és ugyanakkor megszüntetik a különböző autókra kivetett illeték között.

A 4500 köbcentinél nagyobb autók engedélyét évi 625 font ban szabták meg.
Motorkerékpárok:
Az 50 köbcentis „Tilon”, stb. motorok engedélye 15 font lesz az eddigi 8 font helyett, az 50-100 köbcentisek tulajdonosai 40 fontot fizetnek (20), a 150 köbcentisnél nagyobb motorkekpárok engedélye pedig 60 font lesz az eddigi 30 font helyett.
Nem változik meg a traktorok, autóbuzsok, vonatok (Oldsmobil, stb.) autók engedély-illetéke.

(10), a motorkerékpároké 50 (25) font lesz, a Diesel-meghajtású kereskedelmi autóké 250 (200) font. További 50 font rendkívüli illetéket vetnek ki az átépített autókra.
Az új adókat és illetékeket a hajtási engedély és az autó engedély megújításakor fogják egyidőben behajtani.

Árakra, amelyek nem egységesek és megoszlanak az egyes városok, valamint osztályok szerint.
A bábok és lokálok tulajdonosai már közönlék, hogy a szeszitalok illetékemlése nyomán kénytelenek lesznek emelni árakat. A vendéglősök szervezete is közölte, hogy a bor drágulásának napjától kezdve áremelést vezet be. A közlemény nem vonatkozik — legalább is egyelőre — a felszolgált ételrekre.

Autó a szökőkútban

A római városi tanács még nem döntött, megengedi-e, hogy néhány autót dobjanak a híres Trevi szökőkút medencéjébe és mellesteg atombombákkal semmisítsék meg Rómát. Persze film-mezésről van szó és Pietro Francisci rendező az, aki a hatás kedvéért a szökőkútba repült autókak akarja benutatni, mi történik atombomba ledobásakor, amely a Colosseumtól egészen a spanyol lépcsőig minden rombadönt. A film címe „Kettő plusz öt, Hidra hadművelet” és a rendező ígéretet tett, hogy a jelenetek leforgatása után azonnal daruk hozat és kiemelj az autókat a medencéből. (Reuter).

משפחת ישראל

Az izraeli rendőrfőparancsnok keretében működő náci háborús bűnök felderítésével foglalkozó iroda, rendőrségi épület, Bét Dagan

EMILJE REICHEL-KOWA

volt SS-felügyelő ügyében folytat nyomozást.
Felkértek mindazok, akik a „Rheinmetall Borsig A.G.”-nél kényszermunkát végeztek és 1945 januárban Breslauból (Handsfeld) a Gross-Rosen-i koncentrációs táborba meneteltek, tanúságtétel céljából jelentkezzenek fenti irodában, tel. 613903, vagy a lakóhelyükhöz legközelebb eső rendőrállomáson.

IZ...
Sz...
hog...
nyez...
kírá...
„mo...
ségé...
az a...
zsa...
nyol...
a sz...
ra...
Perz...
szig...
tám...
lyás...
zett...
nak...
meg...
sába...
ellen...
kap...
lőnb...
van...
kap...
ren...
bár...
mác...
arat...
Ugy...
bár...
lene...
zén...
Izra...
mas...
ból...
A...
vül...
mél...
egy...
T...
pont...
arab...
ban...
dó c...
Ugy...
ria...
lent...
rokk...
rák...
lett...
attól...
a te...
száb...
ban...
diáv...
hogy...
egy...
lóják...
ták...
intri...
Hu...
is ne...
veté...
szöv...
Ugy...
vább...
csola...
Vas...
sé...
Ez...
herv...
mere...
szolg...
ve be...
teher...
A ju...
da je...
tiz e...
husz...
Az ö...
volt...
4 sze...
vágá...
H...
Tel...
IZ...
Sz...
FI...
A T...
HE...
ALLEN...
ARMO...
BEN...
CAFO...
GAT...
SORD...
ESZTI...
lekn...
HOD...
MAXI...
MUGR...
OPHIE...
sz...
ORION...
SDEIG...
AMAR...
mó...
TCHE...
TEL...
YARON...
ZAMIR...
OREN...
SAYVO...
HADAR...
NOGA...

Izrael és a mohamedán szövetség

Az ujságokból

Senki nem vonja kétségbe, hogy a perzsa sah kezdeményezése, miszerint a szauidai királlyal együtt létrehozzák a „mohamedán szolidaritás egységét” élénk visszhangra lel az arab államokban. A perzsa és szauid államfőknek nyomós érveik vannak ennek a szövetségnek a létrehozására. Mindketten érdekeltek a Perzsa-öböl és a Bahrein szigeteken történetben, és támogatják a nyugati befolyást ebben a körzetben. Helyzetüknek fogva érdekelve vannak a kommunizmus minden megnyilvánulásának elfojtásában, mindketten Nasszer-ellenesek és csak az Izráellel kapcsolatos magatartásuk különbözik. Perzsia érdekelve van Izráellel való rendszeres kapcsolatokban és ezen a téren nincsenek komplexumai, bár óvatossá kezelni a diplomáciai viszonyt úgy néhánny arab államra való tekintettel. Ugyanakkor Fejszál király, bár nem tartozik az Izráel-ellenes politika zászlóvivői közé, nem vonhatja ki magát az Izráel-ellenes gyűlöletre támaszkodó arab szolidaritásból.

Az elvi megállapodáson kívül még más különböző és mély ellentétek válasszák el egymástól a két államfőt... Tunisz, amely vallási szempontból a legmérsékeltőbb az arab országok között, nyomban bejelentette, hogy hajlandó csatlakozni a szövetséghez. Ugyanakkor Egyiptom és Szíria, az érthető okok miatt ellentamadásba mentek át. Marokkó, Líbia, Jordánia és Szudán bizonyos feltételek mellett hajlandók csatlakozni, attól a perctől kezdve, amint a terv a megvalósítás szakaszába lép. Irák, amely viszálban van Perzsiával és Szaudiával, fennhangon hirdeti, hogy a mohamedán szövetség egy olyan ködfelhő, amely valójában a nyugati imperialisták közelkeleti érdekeit és intrikáit igyekszik tartani.

Huszejn, Jordánia királya is nehéz helyzetben van. Alapvető politikai vonala szerint a szövetség hívei közé tartozik. Ugyanakkor érdekelve van továbbra is fenntartani a jó kapcsolatokat Nasszerrel. A

Írta: Jona Kesze

szomszéd ország királya ezért diplomáciai játéka kezdetét, hogy megtalálja a modus vivendit, a két szélsőség között. Külügyminisztere sietve kijelentette, hogy bünyösen megtevesztő szándék volna az arab-világ egységét megbontható lépésnek nevezni a mohamedán szövetséget, és ezért intette Kairót, Damaszkuszt és Beirutot, ne kezdjék meg az uszítást. A külügyminiszter azt hangsúlyozta, hogy az arab egységnek egy további láncszeméről van szó és természetesen folytatását jelenti a legutóbbi casablancai konferencián elfogadott Izráel-ellenes határozatoknak. A jordániai külügyminiszter szerint a mohamedán szövetség az ateizmus és a mohamedán vallással szembeálló más vallások ellen kíván harcolni és ez nem sérti egyetlen arab állam érdekeit sem. Ez nyilvánvaló figyelmeztetés az arab országok számára, hogy minél gyorsabban egyesüljenek a kommunista befolyás megakadályozására.

Bizonyítékként említi a jordániai külügyminiszter, hogy Fejszál, szauidai király, legutóbbi jordániai látogatásakor kijelentette: Egyiptom lesz az első állam, amelyet meghívunk a Mekkában összeülő alakuló közgyűlésre. Nyilvánvaló tehát, hogy Huszejn magára vállalta a közvetítő kényes feladatát a monarchikus és a köztársasági jellegű arab államok között. Nyilvánvalóan azt hiszi, hogy Egyiptom, Szíria és Irák végül is hajlandók lesznek csatlakozni a mohamedán szövetséghez, ha annak alapokmányából sikerül eltüntetni a Fejszál Nasszeről elválasztó ellentéteket.

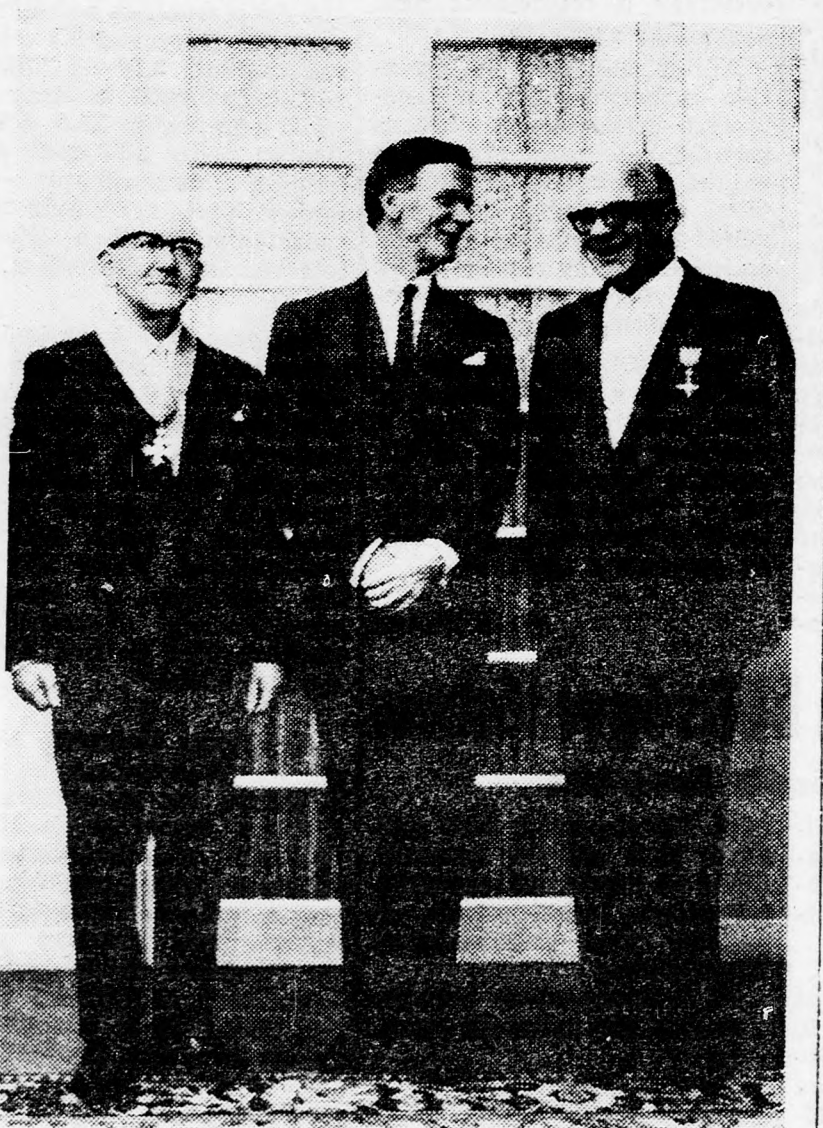
Harmagyarazók szerint a szíriaiak, az irákiak és az egyiptomiak csak mérsékeltellen támadják Fejszál király tervét, aminek valószínűleg az az oka, ki akarják puhaltolni, hogy milyen mértékben lehet egyeztetni az ellentétes érdekeket. Az Economist című lap átmáni tudósítója legutóbb rámutatott arra, hogy mindaddig nem lesz ebben a kérdésben végleges határozat, amíg az érdekelt felek tüzetesen vizsgálják, milyen előnyök származhat ebből a szövetségből. A tekintélyes lap jelentése szerint állítólag még Damaszkuszban is kijelentették, hogy elmennek a mekkai előkészítő konferenciára, ha meghívást kapnak. Ez természetes is, mert Szíria elsősorban mohamedán ország.

A lap ezután megemlíti, hogy ha Fejszál okosan vezet az előkészítő tárgyalásokat, akkor elégt lehet a javaslat ellen irányuló tárgyalásoknak, főleg azért, mert az Izráel-ellenes jelszó egyike még ma is a leghatékonyabb érveinek. A szauid király javaslatának próbaköve természetesen az lesz, hogy milyen mértékben sikerül rávennie a perzsa sahot Izráel-barát politikájának megváltoztatására. Ha a sah továbbra is kitart a jelenlegi Izráel-barát vonala mellett, akkor meghiusul Fejszál kísérlete egy nem szocialista, harmadik arab-tömb létrehozására, mert a jelenlegi helyzetben egyetlen arab ország sem hajlandó együttműködni olyan mohamedán állammal, amely jóviszonyt tart fenn Izráellel.

Es itt érkezünk el az izráeli külpolitikai vonalat érintő lényeges ponthoz. Fel kell készülnünk arra, hogy a mohamedán szolidaritásra hivatkozva, az arabok erős nyomást fognak gyakorolni Perzsiára. Ha Fejszál kezdeményezését, mint hírlik, az Egyesült Államok és Anglia is támogatják, akkor további nehézségek várnak az izráeli külpolitika vezetőire, akikre nagyszabású tájékoztatói akció végrehajtása vár.

Angol kitüntetés két izráeli polgárnak

„Az angol kereskedelmi érdekeknek izráeli képviselői” elismeréseként, II. Erzsébet angol királynő a birodalmi érdemrend polgári fokozatának parancsnoki keresztjével tüntette ki dr. Aba Arnont, az angol-izráeli kereskedelmi kamara elnökét. Ugyanakkor, dr. Herzl Zuckermann, a kereskedelmi kamara titkára, ugyanennek az érdemrendnek a tisztifokozatát kapta meg. A két izráeli üzletembernek Michael Hadow, angol nagykövet nyújtotta át az érdem-

IZRÁELI ÜZLETEMEREK ANGOL KITÜNTETÉSE
Jobbról balra: Dr. Arnon, Hadow nagykövet és dr. H. Zuckermann

bernyelvű idézetet illesztett be a szimpatikus nagykövet, amikor a rendjelek átnyújtásakor mosolygva kijelentette: „Ez történik azzal a férfival, akinek a király a zavart akarja.” A nagykövet ezután méltatta dr. Aba Arnont és dr. Herzl Zuckermannnak a két ország közötti kereskedelem kiszélesítése terén kifejtett tevékenységét.

Ok és okozat a gazdasági életben

היום

(HAJOM, független polgári napilap). — Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter azzal a megjepő kijelentéssel szolgált, hogy az adóemelések következtében egyes cikkeknek és szolgáltatásoknak bekövetkező drágulás semmiképpen sem kell, hogy maga után vonja egyéb cikkek és szolgáltatások drágulását is. Cádok miniszter úgy látszik a kormány által eddig birtokolt monopóliumok mellé egy újabb monopóliumot is akar: monopóliumot gyakorolni a drágaság felett is. Megszabni, hogy melyik cikkeknek van joga megdrágulni és melyiknek nem. A pénzügyminiszter hasonló, megfellebbezhetetlen verdiktet állapította meg, hogy az úgynevezett drágasági hullám egyszerűen légbőlkapott koholmány. Ugyanakkor azt látjuk, hogy a januári index másfél ponttal emelkedett, holott az index a mostani adó- és áremelkedésekről még semmit nem tudott.

Nagy csodálkozással látjuk, hogy éppen a gazdasági miniszterek nem tudnak arról, hogy az árak emelkedésénél — különös tekintettel az adók és a bérek egyidejű emelésére — az egyik árucikk drágulása mindig a többi cikk drágulását is maga után vonja. A gazdasági életnek a legjellegzetesebb tulajdonsága, hogy nincsenek egyedülálló jelenségek, nincs hatás ellenhatás nélkül és hogy az összes jelenségek kölcsönösen hatnak egymásra. A gazdasági minisztereknek ezek a látszólag tájékozatlan kijelentései főleg arra valók, hogy az általános drágaság miatti felelősséget a kormány válláról lerázzák. Ez azonban nem fog sikerülni nekik. A most elindított emelések következményeire a felelősséget semmiképpen sem háríthatják a közönségre.

A harmadik út

המוריצ

(HAMODIA, az Agudat Jisráel lapja). — Az adók emeléséről szóló közlések különösen azért döbbenettek meg a közönséget, mert ez tisztában van vele, hogy az ilyen egyedülálló ténykedés milyen katasztrófális következményekkel jelentkezik majd a gazdasági életnek úgyszólván minden területén. A kormány, amely eddig a drágaság feltartóztatását hirdette és ezt több-kevesebb eredménnyel meg is próbálta, — ha másképp nem, szubszidiákkal és az úgynevezett „felszívásokkal” —, most nagyon rossz példával járt elől. A pénzügyminiszter a Hisztdrut eljárása fölött kritikát gyakorolva, meg is mondotta őszintén, hogy az adóemelések főképp a béremelések következtében váltak szükségessé. Sajnos, az adóemelések megint csak a kormány gyengeségét bizonyítják, amely egyrészt szeretné megvédeni a Hisztdrut presztizsét, de ugyanakkor szeretné érvényre juttatni — a Hisztdrutal nagyon sokszor ellenkező —, saját felfogását is. Nem csoda, ha ebből a zavaros helyzetből nem tud kiutat találni.

Sajnos, a kormány által megadott zöld fény következtében, úgyszólván minden cikk el fog indulni a drágulás útján. A kormány szerint ugyan előtte csak két lehetőség állott: adóemelés, vagy a bankóprés beindítása. Ugyanakkor Patenkin professzor, az elismert gazdasági szakértő szerint, a kormány számára nyitva lett volna egy harmadik út is, ez pedig az állam vagyona egy részének az áruba bocsátása. Csakhogy a szocializmus tana, amely lassan teljesen eluralodik a kormány felett, az ilyen megoldást nem engedheti meg. Így nem csoda, ha a közönség megdöbbenve, sőt pánik hangulatban várja a fejleményeket.

Uruguay példaadása

הבר

(DÁVAR, a Hisztdrut lapja). — Az elismerő levél, amelyet Eskol miniszterelnök az uruguayi külügyminiszternek küldött, híven fejezi ki Izráel elégtételérzését Uruguay eljárása felett, amely határozatban mondta ki, hogy nem azonosítja magát, sőt ellene van a havannai konferencián hozott Izráel-ellenes határozatoknak. Az egyes államok általában az ilyen konferenciákon rendszeren csak a saját országuk ellen irányuló állásfoglalásokkal szemben mutatnak ellenállást, egy harmadik államot érintő sérelemről nemigen vesznek tudomást. Ezért Uruguay eljárása, amelylyel a havannai konferencia Izráel-ellenes állásfoglalását elítélte, nemcsak Izráel szempontjából, de emberi szempontból is példaadó erkölcsi magatartás volt. Az uruguayi kormány határozatában foglalt, Izráel jogainak a respektálását tartalmazó részletek ezen túlmenően is kihangsúlyozták a régi barátságot, amely Uruguay és Izráel között már Izráel születése óta fennáll. Ennek a barátságának külön hangsúlyt fog kölcsönözni Izráel elnökének legközelebbi uruguayi látogatása. A havannai határozatnak mi eredetileg sem tulajdonítottunk fontosságot, most, hogy Uruguay-al egyidőben, azokkal szemben Szovjetország is fenntartással élt, világosan láthatjuk, hogy Kairó az általa betervezett javaslattal az ellenkezőjét érte el annak, amit el akart érni. Az egyes kormányoknak a határozatok nyilvánosan való elitélése sokkal több presztizsvesztést jelent Egyiptomnak, mint azoknak a havannai kongresszus által való elfogadtatása.

„A népek testvérisége” vagy propaganda ténykedés

החשמה

(AL HAMISMAR, a Mápam lapja). — Az „Olám Háze” — „Uj Erő” — című politikai alakulat szombati natanjai szereplése klasszikus példája annak, hogy a propaganda sokszor pontosan az ellenkezőjét éri el annak, amit eredetileg maga elé célul tűzött ki. Az „Olám Háze” alakulat autós felvonulásával, állítólag, a zsidó-arab közeledés és testvériség gondolatát akarta szolgálni. Ehelyett azonban csak azt érte el, hogy Natanja lakossága olyan arab-ellenes gyűlölet kitorrésével válaszolt az akcióra, amilyet semmi más uszító eszközzel nem lehetett volna elérni. Ez az „Uj Erő” alakulat látványos felvonulásának a legegyszerűbb következménye, az érem másik oldala.

A natanai lakosság haragos tüntetése az arabok ellen csak elítélést és megvetést kell, hogy kiváltson minden józan ítélletű emberből. Tanulságul kell szolgáljon mindnyájunk számára a tekintetben, hogy az arab kisebbséggel való viszonyunkat olyan alapokra kell fektetnünk, hogy ez a kisebbség ne szolgáljon céltáblával egyes félrevezetett zsidó tömegek gyűlöletének. Az ilyen szemellenes való munkálkodás elsősorban az állam szerveinek és a Hisztdrutnak a kötelessége és ezért az Olám Háze visszafelé elsült akcióját nem mentesíthetjük az ezen a téren való felelősség alól. Viszont ez az autókarakán nem annyira az arabokkal való szolidaritást akarta a múlt szombaton kihangsúlyozni, mint inkább az ebből a ténykedésből számára esetleg adódó propagandisztikus eredményt akarta learatni. Azonban — „szellett vetett, vihart aratot”.

Vasuti szerencsétlenség Jugoszláviában

Belgrád, (UPI). — Egy tehervonat, amelynek fékjei meredek lejtőn felmondták a szolgálatot, hátrafelé gördült, beherohant egy személy- és tehervonatba Szplit közelében. A jugoszláv Tanjurg sajtóiroda jelentése szerint legalább tíz ember vesztette életét és husz sebesült meg súlyosan. Az összeütközés olyan heves volt, hogy 18 tehevrágon és 4 személykocsi fordult le a vágányról.

HABIMAH

Tel-Aviv, febr. 17., csüt.,
O L I V E R
A kisteremben
A KÜLVÁROS

Izráeli Opera

Szombat, február 19.,
FIGARÓ HAZASSÁGA

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MŰSORA

Előadások kezdete:
3.30 — 7.15 — 9.15
ALLENBY: Katie Elder 4 fős
ARMON DAVID: Moszkvai kárséta
BEN JEHUDA: Casanova 70
CAFON: Darling
CHEN: 7 aranyos ember
GAT: A szerelem örvényében
JORDON: A gyűlölet lángjai
ESZTER: Szeretlek csak felmőlteteknek
HOD: Mirage
MAXIM: Sikerem titka.
MUGRABI: Cat Ballou
OPHIR: Vannak akik forrón szeretik
ORION: Segítség
SBEROT: Veritas
AMAR: Az F. B. I. 117-es ügye
nőke Brazíliában
TCHILET: O sole mio
TEL-AVIV: Von Iyan expressz
YARON: Engedély gyilkosságra
ZAMIR: A szerelem virága
BÁT-JAM
OREN: Sam, a jó szomszéd
SAVYON: Az álmok asszonya
GIVATAJIM
HADAR: 7 aranyos ember
NOGA: A baj útjában

A „TELMA” 10 ingyen hajóút pályázatának öt első nyertese

Jáel Krupik, Zichron-Jakov; Sosáná Schön, Tel-Aviv, Sd. Dávid Hámelech 27.; Gizella Buium, Haifa, Kibuc Gálujot u. 70.; Záhává Ketz, Párdész Katz; Lea Ron, Petách-Tikva, nyerték a „ZIM” ingyen jegyét az 1966 évi pészáchi hajóutazásra.

1966 március 1-én további öt hajójegyet sorsolnak ki

Ön is a boldog nyertesek között lehet. Az akcióban való részvételhez mindössze annyit kell tennie, hogy azonnal beküldi a „Telma”, Mifrátz Haifa, POB 10010 címére 6 üres „Telma” leveles zacskót, vagy 6 „Telma” leveleskocka csomagolást. Az egyikre ráírja négy „Telma” gyártmány nevét.

Sok sikert!

Közgazdaság

Új költségvetés - régi politika

— Az „infláció-ellenes” intézkedések csökkentik a font vásárlóerejét —

Pinchász Szápir pénzügyminiszter azzal terjesztette az új Eskol-kormány 4.63 milliárdra duzzasztott költségvetését a Kneszet elé, hogy főleg a béremelések miatt kellett 260 millióval emelni a közönségre háruló adóterhet. Az új költségvetésből ugyan nem derül ki, hogy a fizetésemelések és fennmaradt bérkülönbözések akár ezt megközelítő összeggel terhelnék a kincstárt, de tudomásul kell venni a költségvetési beszédben foglalt szemrehányást a bérpolitikával szemben. Ez a szemrehányás mindenekelőtt az előző Eskol-kormányt és annak pénzügyminiszterét, Pinchász Szápirt illeti, aki a Mápáj vezetéséből döntő befolyást gyakorolhatott a Hisztaadruha — amíg nem kellett tekintettel lennie koalíciós szükségletekre. Ugyanezen okból nem tudta végrehajtani az állami gazdálkodásban azokat a mérséklő és lassító intézkedéseket, amelyeket a magán-gazdaságtól követel.

Az új kormány gazdasági politikájának elveit kifejezésre juttató költségvetésben nincs semmi új, de ismét beigazolódtott, hogy a mai választási rendszer mellett elkerülhetetlen koalíciók igen sok milliójába kerülnek a polgároknak — a közvetlen választási költségeken kívül.

A költségvetés kerete a múlt évvel szemben, több mint 600 millióval emelkedett, aminek csak kis részét lehet a lakosság szaporodásából és fejlődésből eredő természetes növekedésnek be tudni. A béremelések és az áremelkedések — amelyek Szápir miniszter jóslata szerint csak mérsékeltek lesznek — szintén nem adnak teljes magyarázatot. Ezzel szemben nem nyert említést a beszédben az a tény, hogy ismét növekszik az állami alkalmazottak száma (a posta keretében 10 százalékkal, a rendőrségen szintén), míg az úgynevezett megtakarítások a múlt évi költségvetéssel szemben mindössze 38 milliót, tehát jelentéktelen százalékokat tesznek ki. Senki sem kétféle, hogy szükség van a közoktatási hálózat kiépítésére, új utakra, több rendőrré, jobb telefonszolgálatra, — de mindezekben a tételek-

ben a közönség csak 50 millióval kap többet, az ötször ekkora mértékben felemelt adók fejében. A telefonhálózat bővítését nagy mértékben fedezi majd az új telefonok felszereléséért behajtott 850 font — olyan ár, melynek alig akad párja a világon.

A költségvetéssel egyidőben beharangozott adó- és illeték-emelések (amelyek részleteit jóelőre kiszivárogtatták), az állami jövedelmek igazgatójának magyarázata szerint, kényszerűségből fakadtak — rábízta, hogy utólag még 260 millió jövedelmet teremtsen elő. Ezzel szemben Szápir miniszter azt állítja, hogy a felemelt adóztatásnak a célja az infláció megfékezése és a béremelések nyomán megnövekedett vásárlóerő lefőlézése. Nehéz eldönteni, kinek higgyünk... A pénzügyminiszter beszédeben foglalkozott a csökkenő munkamorállal és arra a problémára utalt, hogy „burkolt munkanélküliség” uralkodik, azaz felesleges munkaerők vannak az üzemekben. A pénzügyminiszter, sajnos, csak burkoltan utalt erre a problémára, mint ahogy végig azt hangoztatta, hogy nem a kormány feladata a közbelépés a munkaadók és a munkások között folyó alkudozásban. A kormány három munkaspártja jóváhagyta a Hisztaadru bérpolitikáját, amely további béremeléseket helyez kilátásba és csupán azt az engedelményt teszi, hogy lemond az ez év júliusában esedékes való drágák pótlékáról — amely pedig Szápir miniszter jöven-

döléseivel ellentétben, igen jelentős lenne.

A pénzügyminiszter beszéde semmi kétséget sem hagyott aziránt, hogy nem gondol — vagy pedig a mai koalíciós adottságok mellett nem gondolhat radikális intézkedésekre. Szápir ragaszkodik ahhoz a tévhithez, hogy az antiszociális jellegű közvetett adóterhek amúgyis hatalmas méreteinek további emelése megszünteti az inflációt. Valójában a kormány intézkedései okvetlenül is kérésztelenül maguk után vonják az általános árszint növekedését, tehát csökkentik a font vásárlóerejét. A béremelésekkel egyetemben ez a termelési költségek növekedését is jelenti, tehát hátráltatja az exportot. Az új, rövidesen kialakuló árszintnek a belső piac ismét vonzóbb lesz a termelő számára, mint a 3 fontos dollárárfolyamon történő export, a közönség vásárlóerejének csökkenése pedig nem olyan radikális, hogy a kereslet hiánya miatt beálló nagy árubeség kényseritene a termelőket nem kifizető exportra.

Amint ezt már leszögeztük, a kormányának a bejelentett intézkedések után is szembe kell majd szállnia a valuta értékének problémájával. Erre pedig nem elegendő Szápir miniszternek az az ígérete, hogy némileg csökkenteni fogja a külkereskedelmi mérleg deficitjét.

Igen nehéz derűlátással fogadni ezt a költségvetést és csak remélni lehet, hogy a kormányának sikerül többé-kevésbé helyreállítania a tavalyi választási kampány hevében felborított, igen labilis gazdasági egyensúlyt.

Arad Gideon

Az adófizelő garasainak útja a költségvetésben

Mennyit fizetünk és mire költik a kincstár bevételeit?

Izrael gazdasági életében mindennek megvan a maga tempója. A lakosság három százalékkal szaporodott az elmúlt évben, az árak alig nyolc százalékkal emelkedtek, a kormány költségvetése 16 százalékkal dagadt fel — az adóbevételek pedig 22 százalékos emelkedést mutatnak az új költségvetési tervezetben.

A 4633 millió (tavaly 4000 millió), összegű költség feladására 3203 millió rendes bevételt irányoztak elő (ta-

valy 2633), amiből 3021 millió a jövedelmi adó, az állami szolgáltatások és az engedélyilletékek hozama (tavaly 2490).

A jövedelmi adó bevételeinek 1302 millió az előirányzata, a tavalyi 1120 helyett és a 182 millió többletet fokozott behajtás útján kívánják behozni. Az adó-emelések az újonnan kivetett illetékekkel együtt külön tételben szerepelnek (260 millió). Reális felértékelés alapján a tavalyi 30 millióról 18 millióra szállították le az ingatlan-értékelmelkedési adót, míg a vagyonadó és árnono 136 millió (115) hozamra van becsülve. Lényegesen növekedik

A vámközpontok, 386-ról 436 millióra ment fel, ami nem vall arra, hogy a behozatal komoly csökkenésével számolnak. Ugyanakkor a forgalmi adó (vásárlási adó) alig mutat változást és 392 milliót tesz ki a tavalyi 383 millióval szemben.

Az illetékek 151.5 millióval szerepelnek (147), az utazási adó pedig 28 (30) millió. Az adókon kívül a kormány rendes jövedelmei közé tartozik 178.3 millió (126) font kamatból, egyrészt az állam által nyújtott kölcsönök, másrészt az állam bankbetétei után.

A költségvetési kiadások reálisan 570 millióval növekednek a folyó évvel szemben, aminek kerekén a felét teszik ki a béremelések, a honvédelmi kiadások növekedése, a helyhatóságoknak nyolc millióval való támogatása és nagyobb kamatok fizetése.

A kivitel elősegítésére szol-

gáló költségvetést 14.5 millióról 21.8 millióra emelték, tehát az exportőrök némi támogatásra számíthatnak, de nyilván nem prémiumokra. Ugyanakkor

az ártámogatások költségvetése 150 millióval szerepel

a tavalyi 160 millió helyett. Az állami jövedelmek vezetőségének magyarázata szerint az új árszint, a tavalyi szubszidiúmnak megfelelően az új évben voltaképpen 237 milliót kellett volna erre a célra fordítani, tehát a szubszidiúmnak „reális csökkenése” 77 milliót tett ki. Ezt a számított nehéz ellenőrizni, mert feltételezéseken alapul.

A fejlesztési költségvetés 1.39 (tavaly 1.33) milliárdjában a rendkívüli kiadások és a kölcsöntörlesztés mellett **805 millióval szerepelnek a tényleges fejlesztési tervek** a tavalyi 865 millió helyett, de figyelembe véve a külföldi részvételt fejlesztési tervekben, valójában nem lehet ennek a tételnek a csökkenéséről beszélni. A költségvetés ezen fejezetéből teljesen

hiányzik a bevétel a német kárterítési fizetésekből, amelyek tavaly még 90 milliót tettek ki. Az országos vízesőhálózat az idén csak 20 millióval szerepel a tavalyi 43 helyett. Az elnöki rezidencia 800.000 fontba, a Kneszet épülete kétfélmillióba, egészségügyi intézetek épületei pedig hat millióba kerülnek.

iskolák és tanintézetek építése 16 millióval, a főiskolák kiépítése pedig 11 millióval szerepel.

A szakiskolákra 1.1 milliót,

KÖZGAZDASÁGI HIREK

0000000000000000 0000000000000000 0000000000000000 0000000000000000

A tel-avivi értéktőzsde alig reagált a pénzügyminiszter költségvetési beszédére. A költségvetés betervezését megelőző napokban emelkedett a forgalom, az árfolyamok emelkedő tendenciát mutatnak, nyilván azon részvénybefektetések nem fognak új adóterhek alá esni. A költségvetési beszéd után azonban ismét helyreállt a régi élettelenység. Még a dollárhoz rögzített papírok iránt is valamivel csökkent az érdeklődés, bár árfolyamuk még mindig magas, mert az egyesek által várt hivatalos leértékelés elmaradása ellenére, a font belső értékének csökkenése kívánatosá teszi az ilyen befektetéseket.

A pénzügyminisztériumnak az a bejelentése, hogy különös figyelmet fog szentelni a tel-avivi tőzsdének, nem váltott ki semmiféle pozitív hatást.

A feketetőzsdén a dollár árfolyama, intervenciók eladások mellett, 3.50 és 3.52 között ingadozott. A King Edward aranytallár 37.8, a King George pedig 36.8 font árfolyamon volt kapható. — A szabad hitelpiacon már 20-21 százaléka kerül a közvetített váltók leszámítása.

Az amerikai kereskedelmi minisztérium határozata szerint az ideai tel-avivi nemzetközi mintavásárlón főleg autók, karbantartási és service-felkészítési, továbbá szállodai és vendéglői felszerelést fognak bemutatni a vásár amerikai pavilonjában. Erről részleteket tartalmaz az amerikai nagykövetség kereskedelmi osztálya által kiadott „Kereskedelmi híradó”.

A Migdal biztosító társaság igazgatójának legutóbbi ülésén az igazgatótanács elnökévé választották M. V. Erhardot, aki továbbra is a társaság vezérigazgatója marad. A biztosító társaság igazgatószékének alelnöke pedig dr. Pinchász Sinár lesz, aki a múltban nagyköveti ranggal Izrael költi kirendeltségének élén állt. Beválasztották az igazgatószékbe dr. J. Grüngradot is.

Az ausztráliai Woolworth egységáruház-láncolat, melynek Ausztrália és Új-Zéland területén 850 üzlete van, az Amerikai Közelkeleti Társaságot nevezte ki izraeli bevásárló ügynökévé. A híres

amerikai Woolworth egységáruház-láncolatból kialakult ausztráliai vállalat évi forgalma közel 350 millió dollár. Izraelben főleg konfekcióit és textilárukat, valamint egyes élelmiszercikkeket fog bevásárolni. A vállalat képviselője szerint növelni lehetne az izraeli kivitt Ausztráliába, ha rendezettebb lenne a szállítmányozás az éjláti kikötőből.

Jehuda Sáari fejlesztési alminiszter kijelentette, hogy az országfejlesztési vállalkozásoknál egyik fontos célkitűzés a rentabilitás elérése. A minisztérium a nemzetközi méreteknek megfelelő módon akarja növelni a vegyipart. A fejlesztési vállalatok exportja az idén 30 millió dollárra fog elérni a tavalyi 13.5 millió helyett. Sáari alminiszter sorra kereste fel a szdomi kálisöműveket, az oroni foszfátműveket, valamint a „Chárszit Váchol Zách” nevű kerámiai és anyagipari vállalkozást.

Az illetékelméli napokban nagy volt a tolongás a kikötőkben és áruaktrákokban, ahol importőrök és szállítmányozási ügynökök, valamint cégek megbízottai erőszakkal kerestek, hogy meg a vám emelések életbeléptetése előtt kiváltsák áruikat. Elkeseredést váltott ki, hogy a vámhatóság nem volt hajlandó este 10-ig meghosszabbítani munkaidőjét, amint azt kérték. Így is egy nap alatt (hétfőn) kerekén 5 millió fontot vettek be vámokban. Főleg autók és autókalkatrézkek importőrei siettek az áru kiváltásával. Ugy az exportőrök, mint az importőrök tiltakozásokat jelentettek be az ellen, hogy a kikötőhatóság fellemelte a kikötői szolgálatok tarifáit. Egyrészt a hajóknak kell többet fizetniük, másrészt a ki- és berakodás utáni illetékeket, valamint az utaslelékek költségeit növelték. Szakkörök szerint még a hajókra kivetett magasabb illetékeket is végeredményben áthárítják majd a szállítást lebonyolító cégekre.

A citrusgyümölcs exportja a hét elejéig 6.71 millió dollárt ért el a tavalyi hasonló időszak 5.57 milliójával szemben. A múlt héten az ásdodi sztrájk miatt csak 860.000 ládat raktak be, a tervezett nagyobb mennyiség helyett. E héten Ásdod és Haifa teljes munkatempója mellett sztrájkok, valamint munkalehetőségek hiányában, számlításba véve az ásdodi szállítmányozók közötti verekedés rendezését, a berakodás közel 1 millió ládat kellene elérnie. Az európai konzignációs piacokon a múlt héten 270.000 láda samuti narancsot és 57.000 láda grapefruitot adtak el. A legjobb árakat Londonban érték el, a leggyengébbeket pedig Hamburgban és Franciaországban. A grapefruitért a legjobb árat Atwerpenben fizették. Az izraeli piacon az idény kezdeté óta 29.250 tonna citrusgyümölcsöt adtak el a tavalyi 35.670 tonna helyett. A gyümölcsfeldolgozó ipar eddig 170.000 tonnát vett át, ami 3.000 tonnával több, mint a múlt év ugyanezen időszakában. A gyáripar nagyobb mennyiségek feldolgozására is képes lenne, de az idén nagy az exportképes, vagy helyi eladásra alkalmas gyümölcses szájaléka és kevés a hullott gyümölcs, amelyet a gyáraknak szállítanak.

Az eltűnt cigaretták és az emelkedő árak

Chájim Cádok ipar- és kereskedelemügyi miniszter kijelentette, hogy semmi indoklás sincsen további áremeléseknek azon drágulások nyomán, amelyeket az illeték- és vámemelések okoztak. A miniszternek az a kívánsága, hogy a termelők és a kereskedők ne kövessék a kincstár példáját az árdragítások terén, egyelőre kevés visszhangra talált.

A cigaretták jórésze napok óta eltűnt a piacról, az illetékelméli bejelentése után sem kerültek elő. A cigarettagyárosok követelik a megszüntetett ártámogatás pótlását, amely 1.30 fontot tett ki a dohány kilójaként, valamint a megnövekedett termelési költségek figyelembe vételét. A nagykereskedőknél elegendő áru van, de nyilván kísérlet történik, hogy ezt felemelt áron juttassák el a fogyasztókhoz.

A bortermelők és a szeszes italok gyárosai is azt követelik, hogy az illetékelméli alkalmából engedjék meg nekik az árak „kikerekítését”, miután már ígéretet kaptak, hogy ezúton fedezhetik a termelési költségek növekedésének egy részét. A különböző borfajták átlag 20-25 százalékkal drágulnak az illeték emelése következtében és valószínű, hogy a végleges áremelkedés ennél nagyobb lesz.

Alig kétséges, hogy a tarifahatóság vasárnapra egybehívott ülésén 20-25 százalék közötti viteldijemelés fog engedélyezni a Dán autóbuzstársaságnak az előzőleg

megállapított 14 százalékos helyett, az Eggednek és a Háme-kásérnek pedig 16-18 százalékos (10 helyett). A hatóság a vasúti viteldijszabás emeléséről is dönteni fog. A szállítmányozó vállalatok és szövetszervezetek képviselői tegnap a közlekedési minisztérium államtitkárával folytatott tárgyalásokon 20 százalékos tarifaelemelést követeltek. Ugyancsak tárgyalások folynak az autótaxik viteldijszabásának hasonló méretű emeléséről.

Az árindeks 1.5 ponttal való emelkedése januárban még nem mutatja az új drágulási hullám kihatásait. Ez csak a március közepén kiszámított februári indexben lesz látható.

A pékek a tavalyi hat millió font ártámogatásnak 20 millióra való növelését tartják szükségesnek, míg a kormány meg akarja szüntetni a szubszidiúmot. Az eddigi ártámogatás mellett a kenyér árának 20-25 százalékos emelése válik szükségessé.

BENNY BINYAN
BINYAN INSURANCE CO. LTD.
TEL-AVIV, 622241
JERUSALEM, 22947
HAIFA, 44441

Bebiztosítottam a Binyánal

A MAGYAR ZSIDÓSÁG az Új Élet tükrében

A budapesti Új Élet február 1-i számának nagy részét a budapesti izraelita hitközség elnökválasztásáról szóló tudósítás foglalja el. Mint már megírtuk, Sós Endre eddigi elnök helyett, dr. Seifert Géza helyettes elnököt választotta egyhangulag elnökké a hitközség képviselőtestülete. A két oldalra terjedő választási beszámolóban feltűnő módon még mindig nem derül ki, hogy a hitközségi elnöki székkel együtt az országos szövetségi elnöki pozícióra is megválasztott-e? Dr. Seifert Gézát egyelőre csak a budapesti hitközség elnökévé választották meg, legfeljebb a választóbizottsághoz intézett visszaforduló levéléből tudjuk meg, hogy Sós Endre végérvényesen visszavonult az egész felekezeti léttől. Erre vall az a kis cikk is, amelyben a lap szerkesztősége Sós Endrétől, mint a magyar-zsidó felekezeti politika eddigi vezetőjét veszi búcsút.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy dr. Seifert Géza rövid időn belül az országos szövetségi elnöki tiszttségét is örökölni fogja. A hitközség választói közgyűlése január 16-án folyt le a Sip utcában. Miután a választóbizottság elnöke közölte, hogy a két jelölt közül Sós Endre visszalépett, a közgyűlés dr. Seifert Gézát egyhangulag választotta meg a hitközség elnökévé. Ugyanakkor Ács Józsefet, a hitközség főtákarává, Láng Viktort pedig elnökhelyettesnek választották meg.

Dr. Seifert Géza nagyszabású elnöki székfoglalójában többek között a magyar zsidóság vallási igényeinek a kielégítését tűzte ki működésének legfőbb céljává. Hangsúlyozta, hogy erősíteni kívánja a külföldi zsidósággal fennálló kapcsolatokat. Ezzel kapcsolatban közölte, hogy a Svájcban zsidóság támogatásáért, Ezlis szervezetnek, a magyar zsidóság támogatásáért. Ezután visszatekintést adott a budapesti hitközség 21 éves működésére és a magyar zsidóságot ismételtelen a neofasizmus veszélyére figyelmeztette. Köszöntete mondott a magyar kormány anyagi támogatásáért és többször is kihangsúlyozta a hitközségi vezetőség iránti bizalom helyreállításának a szük

ségességét. Szerinte sokan voltak a magyar zsidóság körében olyanok, akik a zsidó közösségi áldozatvállalásukat az eddigi vezetőség iránti bizalmatlanság miatt tagadták meg. Az új elnököt és az újonnan megválasztott vezetőséget elsőként az állami egyháziügyi hivatal képviselője üdvözölte. Utána dr. Benocschky Imre országos fő-rabbi helyettes üdvözölte az új elnökséget és egyben Isten áldását kérte annak működésére. Az ortodox tagozat részéről Weisz Márton főrabbi és Mandula Sándor alelnök üdvözölte az új elnököt. Az előjáróság új tagjai közül dr. Aczél Jenő központi előjáró beszélt, míg a Bethlen-téri körzet nevében Somogyi Sándor szólalt fel.

„Lübbe — háborús bűnös” és „Atombombák a tenger mélyén” című vezető cikkében dr. Salgó László főrabbi az új elnökválasztással kapcsolatban a vezetők és a zsidó közösség viszonyát és kötelezettségeit vallásfilozófiai alapon fejtegeti.

Január 18-án a budapesti gettó felszabadulásának 21-ik évfordulóján a hitközség előjárósága megkoszorúzta a Wesselényi és Kertész u. sarkán lévő iskola falán elhelyezett emléktáblát. Az emléktábla előtt dr. Seifert Géza, a hitközség újonnan megválasztott elnöke mondott rövid beszédet. — „A budapesti gettó emléktáblájánál” címmel a lap Scheiber Sándor emlékező sorait közli le.

„Itélet Nürnbergben” című cikkében Zsadányi Oszkár az Amerikában felvett ilyen című filmet ismerteti.

Dr. Scheiber Sándor „Két régészeti jegyzet” című cikkében először a Jugoszláviában feltárt római-kori zsidó emlékekről ír. Két kutató, Anna és Jaro Sasel összegyűjtötte az 1940 és 1960 között különböző helyeken kiadott jugoszláviai feliratoikat. Ezekből dr. Scheiber szerint három tétel érdekelheti a zsidó kutatást. A jugoszláv zsidóság idei évkönyvében ezenkívül egy szerbnyelvű tanulmány jelent meg, amely beszámol az 1960-ban Dukljában feltárt pogány temetőről. Az egyik sír illusztrációs moti-

vumai mind zsidó vonatkozásokat mutatnak. Cikke második részében dr. Scheiber Szig Rezsőnek a Magyar Nemzet-ben megjelent tanulmányára hivatkozva az óbudai és várpalotai, de több más klasszicista stílusban épült zsinagógáról is szól.

Sós Endre beszélgetést közzétett a Magyarországon vendégségben járt Schneier Arthur new-yorki rabbiával. — „Irotársak között” címmel jelent meg Csathó Kálmán posthumus könyve. A harmincas évek színpadi szerzője és regényírója, a Nemzeti Színház egykori főrendezője többek között Agai Adolfról, Kiss Józsefről, Surányi Miklósról és Molnár Ferencről közöl érdekes epizódokat.

György Endre „Ünnepelni jött” és Erich Sojka „A verestevér” c. tárcáját közli még ezenkívül az Új Élet.

(s. m.)

APRÓL - NAPRA

A Szent Szűz és a munkamorál

Az ásdodi munkások által megkezdett felelőtlenséggel leállított kikötői munkával kapcsolatosan az izraeli kikötőhatóság vezetőségében sokan pesszimiztikusan ítélték meg az izraeli munkásoknak a munkamorálról és a többtermelésről való felfogását. Ezzel kapcsolatban mondotta el Zeév Serf, az igazgatóság elnöke az alábbi történetet: Az egyik mexikói iskolában bejön az új tanító az osztályba, oda megy a pódiumon álló Szent Szűz szobrához, kihúzza a zsebéből a megtöltött revolvert és egyenesen a Szent Anya fejébe ereszt egy golyót. Aztán a megdöbbent tanulók felé fordulva ezt mondja:

— Most pedig, miután már ismeritek a Szent Szűzről való véleményemet, ezennel hoz-

záfogunk a vallásos tárgyakkal tanulásához.

A jóslat bekövetkezett

A megboldogult Ávrám Jicchák Kuk országos főrabbi-ról beszélük, hogy mikor a jizreéli kibucokat meglátogatta, utána nagy elragadtatással nyilatkozott mindarról, amit ezekben a kibucokban látott. Nagy lelkesedéssel azonban erősen magára haragította a jeruzsálemi szélsőségesen vallásos elemeket. A bigott zsidóság azt vetette szemére, hogy az országos fő-rabbi egyszerre az istentagadók pártjára állott és olyan baloldali kibucokat dicsér fel, melyekben még templom sincsen.

Ez az 1920-as években volt, amikor a szélsőséges elemek nem láthattak olyan messzi-

re, mint amilyen messzire a szent emlékü Ráv Kuk látott. Hogy megnyugtassa őket, ezt mondta nekik:

— Előbb, vagy utóbb ezekben a kibucokban is templomok fognak épülni, ha türelmesek lesztek, meg fogjátok látni.

Hogy a nagy rabbi jóslata nem volt minden alap nélküli, bizonyítja az, hogy a napokban Ejn Chárod, az Ichud Há. kibucimhoz (Mápáj) tartozó nagy kibuc település azzal a kéréssel fordult a vallásügyi minisztériumhoz, hogy legyen segítségére a kibucban létesítendő bét hákneszet felépítésében.

Gyógyeszerzetárak

Tel-Avivban:
Briman, Allenby 56, tel: 56052,
„Jánl”, Jehuda Halevi 67, tel: 612474,
„Nordau”, Ben Jehuda 183, tel: 242673.
Haifa
Balfour, Mászadá 1. tel. 62289,
Jeruzsálemben
Morja, Baka, Derech Ba. Lechem 82, tel: 37531.

Ted Sorensen Izraelben

Nehéz visszaadni azt a különleges hangulatot, amelyben a közönség Ted Sorensent az Izrael—Amerika társaság által rendezett előadóján várta. Az érdeklődés — legalább is eleinte — az amerikaiak oly tragikus végzetéért elnökönek, Kennedynek szólt, akit az egész szabad világ kicsit magának érzett, s akinek személye ma is, két évvel halála után, szűn telenül foglalkoztatja a világsajtót. Néhány hónappal ezelőtt, szinte egy időben jelent meg a könyvpiacra a két legjelentősebb Kennedy életrajz. Egyik Artur Schlesinger amerikai zsidó történész, a másik Ted Sorensen, az elnök különleges asszisztense, évek óta legközelebbi munkatársa, felejtethetetlen beszédek szerkesztője tollából.

A Kennedy-legenda egyik szerves része az elnök kivételes adottságai mellett, lenyűgöző fiatalsága volt, s az a politikai hagyományoknak fittyet hányó merészség, hogy hasonlóan fiatal intellektuálakkal vette körül magát. Rendkívül reális politikai érzéke ellenére — (amely az eleinte irányában negatív, de rendkívüli befolyású Lyndon Johnson alelnökké való jelölésében is megnyilvánult) — és elődeitől eltérően, nagy súlyt helyezett széles látókörű akadémikusokra, akiket tanácsadókkal választott akkor is, ha nem rendelkeztek politikai múlttal. Kennedy sajnálatosan rövid, ezer napos uralmának idején, szellem, tudás, fiatalság, eredetiség és előítéletmentesség szol-

gáltak ajánlólevélként a Fehér Háza. Friss, ingerlő szövegek kezdtek fujdogálni Washingtonban, Amerikában — az egész nyugati világban. Szabadság és Egyenlőség — e használatban megkopott régi szövegek — fényes, új tartalmat kaptak Kennedy bátor cselekedeti során.

Minderről olvasmányaink alapján tudunk — az alig harminchét éves Ted Sorensen személyében azonban, hirtelen előttünk állott a valóság — a Kennedy-éra husból, verből való megtestesülése. Sorensen Kennedy szellemi és politikai örökségéről beszélt, csodás rendezettséggel kövöltve gondolatait. Érettsége, humora és pózmentessége — megejtette a szíveket. Lojalitása és hűsége, mely különösen az előadást követő kérdés-felelet periódusban jutott kifejezésre (Egy napon talán visszatérünk!) — szinte minden hallgatónban ugyanazt a már hamvadóban lévő keserű kérdést ébresztették: miért is kellett ennek a szörnyű tragédiának bekövetkeznie? Sorensen által egy órára felelevenedett a bizalommal és reményekkel telt múlt, melyben egy öreg, beteg világgal úgy tekintett az ifjú Kennedyre, mint egy megváltóra.

Ted Sorensen a tel-avivi egyetem meghívására érkezett az országba, s amerikai barátai körében aktív tevékenységet szándékszik kifejteni Izrael érdekében. Nincs ebben semmi különös — zsidó édesanyja nyomdokain halad. Járon Judit

MARLENE DIETRICH

NAPPALI ELŐADÁSA

A jegyek ára 9.— fontig

HEJCHAL HATÁR BUT

HOLNAP PÉNTEKEN D.U. 2 ÓRAKOR

Erre az előadásra jegyek a Rokoko irodában és a Héjchál Hátárbut pénztáránál kaphatók holnap déli 12 órától.

HAIFA „R O N” MOZI

4 — 6.45 — 9

A Brauminfilm országos bemutatója február 19., szombattól KALMAN IMRE és CARL ZEUER közismert operettje, színes, németül beszélő filmen:

„A madárkereskedő”

Főszerepben: GERHARD RIEDMAN és ILSE WERNER

UTOLSÓ ELŐADÁSOK

JOSZEF LICHTENBERG

GIZI KIRSCHÉN

a zenés vigjátékban 6 képbén

Rendezte: DAVID HART 571

„Szerelmem és gyűlölet”

Csak 16 éven felülieknek.

Csüt. febr. 17. SIKUN DAN „Mor” 8.45	Péntek, febr. 18., MIGDAL HAÉMEK 8.45
Szombat, febr. 19., HAIFA „En-Dor”, 8.45	Hétfő, febr. 21., CFAT „Cilil”, 8.45
Kedd, febr. 22., RAMATAJIM „Bét Hápoálim” 8.45	Szerda, febr. 23., GIVAT-OLGA 8.45

P. GORENSTEIN bemutatja korunk nagy művészt:

JOSZÉF BULOVOV

„Áskenázi testvérek”

című nagy színműve

Irta: I. I. Singer. Színpadra alkalmazták: Liuba Kadiszon és Gio Singer Zene: I. Kaminski.

TEL-AVIV — vasárnap, február 27., és hétfő, február 28., 8.30-kor. — „OHEL SÉM”
Kedd, március 1., szerda március 2., csütörtök,
március 3., 8.30 órákor és március 5-én, szombaton, 7 és 9.30 órákor.

NAHARIA — „HOD” péntek, március 4., 8.45 órákor.

HAIFA — „ORAH” szerda, március 9. és csütörtök, március 10., 9 órákor

A JIDDIS KOMÉDIA SZÍNHÁZ bemutatja:

Tudor Musatescu nagy, zenés komédiáját

A főszerepben:
JÁKOV ALPERIN
IZSÁK HAVIS
JULIA FLAUM
BIANCA KREISLER

TITANIC VALS

HUMOR * ZENE

Vezényel: MARCEL KREISLER

Péntek, febr. 18 - 8.30 KIRJAT-MOTZKIN - OROT	Szombat, febr. 19. - 6.45-9 TEL-AVIV - ZOA-ház	Vasárnap, febr. 20. - 8.30 KIRJAT-ONO - ORON	Hétfő, febr. 21 - 8.30 PARDESZ-CHANA - BET HAAM	Kedd, febr. 22. - 8.30 RISON-LECION - TIFERET
Szerda, febr. 23. - 8.30 RAANANA - OROT	Csütörtök, febr. 24. - 9 HAIFA - MAY	Péntek, febr. 25. - 8.45 TIRA - ATERET	Szombat, febr. 26. - 6.45-9 RAMAT-GAN - KESZEM	

Szereplők:

- * DOLLY SCHREIBER
- * DAVID BEN NATAN
- * FANY STOLARU
- * SOLO MOSE
- * LORA HEINIK
- * ÁVRAM JANKOVICS
- * SMUEL GOLDSADER

Bolondok hajója

Regény
Irtta: KATHERINE ANNE PORTER

42.

— Bizony, mégpedig Berlinben. Egy új hetilapot ad ki, divatlap, de van irodalmi és intellektuális rovata is. Az egyik rovat címe: *A holnap új világa*, s legkitünőbb írók a munkatársai; ugyanazt a kérdést vizsgálják meg minden szempontból. A következő elgondolásból indulnak ki: ha megtaláljuk a módját, hogy minden zsidó kiüzzünk Németországból, ismét kibontakozik nemzeti nagyságunk és a holnap meghozza a szabad világunkat. Hát nem csodálatos ez?

Mrs. Treadwell elszántan hallgatott. Talán a legkellemetlenebb vonása nem kívánatos kabintársának, hogy oly végtelen közönségesen beszél a zsidókról. Ez a szó folyton ott kísért a beszédében, felbukkan, akármiről van szó, s Mrs. Treadwellt már a hallatára is fagyos ándor fogja el mindig.

— Herr Rieber nagyon intellektuális, bár — s Lizzi most belevigyorgott a tükörbe, és elszántan kifelé a haját, mintha le akarná dörzsölni a fejről. — ... Nagyon játékos néha. Tagja annak a mozgalomnak, mely minden szakma közt elsősorban a német lapkiadást akarja megtisztítani. A kiadást teljesen tönkretették a zsidók. Herr Rieber azt mondja, hogy a zsidók megmérgezik a német gondolkodást. Én tökéletesen igazat adok neki, én is ugyanezt tapasztalom az én szakmámban, a fehérneműiparban. Ott vannak mindenütt, ők srófolják fel, ők nyomják le az árakat, mesterkednek a divattal, alkudoznak, csalnak, mindent és mindenkét igyekeznek megkaparintani. Nem riadnak vissza semmiféle aljas trükkötől.

— Hát nem aljas minden üzlet? — kérdezte Mrs. Treadwell, és ásitva újra visszafordult. — Hát nem csak az üzleti világban mindenki?

— De Mrs. Treadwell, ez régimódi, szocialista fel-fogás: Minden üzlet panama és vesztegetés. Hát nem, szó sincs róla! Legalábbis Németországban csak a zsidók csalnak. Ez a baj a német üzleti és pénzügyi világban, és erről beszélt Herr Rieber is ma este a vacsoránál.

— Ó, de csodálatos lehet az ilyen intellektuális társaság — mondta Mrs. Treadwell édeskésen, németül.

Lizsi meglepetve, rejtett ganyúval bámult rá, de Mrs. Treadwell lehunyt szemmel, ártatlan arccal feküdt az ágyban.

— Hogyne, persze, hogy csodálatos — mondta Lizzi rövid hallgatás után. — Olyan amerikaias a kiejtése, hogy először nem értettem meg. A legszebb németet az én szülővárosomban, Hannoverben beszélik. Ugye, sose járt Hannoverben?

— Csak Berlinben jártam — felelt megadással Mrs. Treadwell.

— Sose tanul meg jól németül, ha csak Berlinben jár — mondta Lizzi, és bőven bealajozta a kezét, s mocskos, nagy cérnakesztyűt húzott rá. — Maga talán nem veszi észre a különbséget, de például Frau Rittersdorf, bármilyen finom és előkelő is, csúf müncheni tájszólást beszél; a kapitány förtelmes berlini nyelvet, a pénztáros szörnyű plattdeutscho: ez a legrosszabb mind között, ennél csúnyább csak a Königsberg környékéről való matrózok beszéde. Akár balti parasztokat hallanék.

Mrs. Treadwell-lel lassan forgott a világ, pillája mögött a sötétségben tüzes karikák táncoltak. Nem akar ő mást hallani, csak Isten megadja, hogy újra hallhassa a párizsi nyelvet, a Montmartre-től a Boulevard St. Honoré-ig, St. Germaintól Ménilmontant-ig, a diákokat a Mont-Ste. Geneviève-en és a gyerekeket a Luxembourg-kertben — párizsi beszédet, minden tájszólást Haute Savoie-től le a délig, Rouenig, Marseille-ig. Bárcsak ne kellene tudnia semmiről, míg odaér, bárcsak át tudhatná, vagy holtrészegen tehetné meg az egész utat. Ezt a vérforraló hangot kell egész éjszaka hallgatnia?

— Még Herr Rieber is — folytatta a hang most már a felső ágyból —, ő is Mannheimból való, és kiejtése kissé vidékies, de csak nagyon kicsit.

A neszek közeledtek, Mrs. Treadwell felnyitotta a szemét: a kis csirkefej kinyúlt a levegőbe, az ágy szélén, mint valami kobra, és választékos eleganciával, hannoveri módra ejtette a szavakat.

— Ami az előkelő és kitűnő Herr Wilhelm Freytagot illeti, oxfordi angolságával büszkélkedik, de a német kiejtése... nos, nehéz megmagyarázni, de vannak furcsa, cseppet sem németes fordulatok a beszédében... Vannak szavai, amiket tökéletesen alkalmas, de valahogy érti, mégis szörnyű ez a dialektus... Herr Rieber szerint jiddis, el tudja képzelni? De az biztos, akárhogy készítik el neki a disznóhúst, nem eszi meg, sem az osztrigát... Ha zsidókról beszélünk, mindig olyan furcsa lesz az arca. Nem olyan, mint az igaz német arca, ha zsidókról van szó. Herr Rieber meg én... de nemcsak mi vagyunk így!... Azt hisszük, hogy ez a Freytag zsidó. *Egy ilyen alak a kapitány asztalánál!* El tud képzelni ennél botrányosabb dolgot?

— Hogyne tudnék... — felelt Mrs. Treadwell. — ... Számítlan mindent. — Boros mámorán, álomságán és nyomott hangulatán egyszerre józan ébrenlét tört át, és úgy érezte, hogy ennek az eltorzult agynak egy kis

zugában ő hivatott rendet teremteni, noha egyébként éppoly hebrencs, mint a ketreche zárt majom. — Nagyon tévednek. Herr Freytagnak a felesége zsidó, nem ő. Maga mondta nekem. Nagyon szereti a feleségét. Nos tehát — mondta édeskésen, elégtétellel — láthatja, nem forog veszedelemben, nem éri fertőzés.

— Ezt ő mondta magának? — kérdezte Lizzi elborzadva. — Szóval maga ilyen kapcsolatot tart vele? Nos, asszonyom... megenged egy kérdést? Maga szereti a zsidókat?

— Nem különösebben — felelt Mrs. Treadwell, s az ökörszemét nézte, melyet, mint valami kék földgömb, betöltött a sötét, lenyűgöző égbolt. — Miért, szeretni kellene őket? Hát mi van velük tulajdonképpen?

— *Kellene!* Ó, drága Frau Treadwell, milyen mulatságos, akár egy kisgyerek! — kiáltott Lizzi, és nyomatékkal idegesen, kétszer egymás után felcsuklott. — Ó, ilyenek maguk, amerikaiak! Bejárák a világot, és sose értene meg semmit! Kellene? Hát hová gondol? — Fel-tartott fejjel választ várt, de csak lemondó, mély sóhajt hallott az alsó ágyból. Ezután reggelig tartó csend következett.

*

Mivel Thiele kapitány rekeszizmai vacsora után sem nyugodtak meg, általános elégedetlenséggel és méltatlankodással eltelve, ünnepélyes, magányos körsetára indult a fedélzeten. A leves előtt rövid asztali áldást mondott, aztán nagy keservesen várta, hogy a többiek befejezzék az evést, s közben igyekezett eltitkolni, mennyire undorítja vendégeinek falánksága. Egy szippantásnyi friss levegőre volt szüksége a korai lefekvés előtt.

Váratlan és ennél fogva bosszantó éneklés, táncolás, illetve ritmikus lábdobogás csalta a hajó orrába a kapitányt. Lenézett a fedélközre, és megállapította, hogy ez a népség, amely ma réggel még félhalottnak látszott, most túlságos élénkséget árukt el. Undorító baktuikból nem ruhaneműt vagy háztartási felszerelést húztak elő, nem, szó sincs róla, gondolta a kapitány a legmélyebb undorral, hanem viharvert gitárt, ütött-köpt harmonikát, tépet börtökből játékkockákat és mocskos, rongyos kártyacsomagokat. Az asszonyok meg a gyerekek sötét, formátlan halomban, némán, szoros körben hátrahúzódtak; az öregeket másik körben maguk elé ültették. A kör közepe volt az aréna.

Rosszul táplált, könnyű csontú, kecses fiúk — a kapitány vonakodva ismerte el, hogy gyakorlott művészet látszik a mozdulataikon — birkoztak olyan könnyedén, mintha táncolnának. A nézők közbekiáltásokkal uszították őket, mintha élethalálharcot vívnának — öljék meg egymást, de rögtön! Idősebb emberek furcsa, idegen kör-táncot jártak, vagy pedig két sorban, egymással szem-

LEVELEK A SZERKESZTŐCHÖZ

Az izraeli posta címére

Két esetet akarok az alábbiakban elmondani, amelyekből mindenki meggyőződhetik róla, hogy az izraeli posta szolgáltatása körül nagy bajok vannak.

Az első eset múlt év novemberében történt. Amerikában élő gyermekeinktől és a kis unokától felvett magnetofon szalagot kaptunk, hogy hangjukat legalább így halljuk. A szalag New-Yorkból Izraelbe három nap alatt érkezett meg. Miután a másik szülő Tel-Avivban lakik, a meghallgatás után továbbítottam a szalagot a tel-avivi megjelölésűeknek. A küldeményt a tel-avivi posta két hét múlva kézbesítette ki, valószínűleg csak azért, mert közben a dolgot úgy a tel-avivi, mint a haifai postai-igazgatóságnál megreklamáltam.

A másik eset: a gyermekek től négy hétig nem jött levél, ezért mi nagy aggodalmunkban, január 21-én, délelőtt

10 órakor táviratot küldtünk nekik. „Aggódunk érteket, irjatok!” Négy nap telt el anélkül, hogy odakintről bármi válasz is érkezett volna. A haifai igazgatóságnál, amikor a dolgot reklamáltam, azt válaszolták, adjam be a panaszomat írásban egy 50 ágorás bélyeg felragasztásával.

Január 25-én egy Amerikába repült ismerősünktől kértem meg, hogy még megkeressék nekem a bélyegjegyzésemnek éjjelen telefonon hívja fel gyerekeinket. Azok meglepve értesültek aggodalmainkról, de még nagyobb meglepetéssel arról, hogy a 21-én feladott sürgöny 25-ig nem érkezett meg hozzájuk. Másnap, január 26-án futott be New-Yorkba a haifai sürgöny.

Azt hiszem, hogy az ilyen és hasonló eseteket már csak a közönség érdekét tekintve sem szabad hallgatólagosan eltűnni.

W. S., Haifa

Egy Egged sofőr dicsérete

Február 10-én délelőtt egy 83-as jelzésű 39045 számú Egged-autóbuszszal utaztam, melynek sofőre, mint utólag megtudtam, Alexander Hádár volt.

A jaffai Sd. Jerusolájmánál egy idős nő az autóbuszban szívrohamot kapott. A sofőr minden gondolkodás nélkül letért az eredeti útiránytól és a jaffai Kupát Cholimhoz hajtott. Miután azonban ott nem talált szolgálatos orvost, egyenesen a Donoló kórházig ment el. Berohant a kórház-

ba, ápolóval és tolokocsival tért vissza és ő maga segített a nőnek a beszállításánál. Utána mintha semmi sem történt volna, felült a volán mellé és elindult Tel-Avivba.

Ez a példa is mutatja, hogy nemcsak garázdálkodó fiatalok és udvariatlan sofőrök vannak Izraelben, de vannak emberi szívvel és érzéssel megáldott fiataljaink is, akikre büszkének lehetünk.

Bleich Jozsef,
Cholon, Rech. Ros-Piná 9.

ben lejtettek. Recsegő ízületekkel, merev lábbal, de büszkén emelt fővel, ünnepélyes arccal, kidüllesztett melle, lépegettek a dobszó szakadatlan ritmusára. Más csoport sorsdöntő hazárdjátékhoz kuporodott le: kivágták a zsiros kártyát, mintha minden azon múlna; vetették a kockát, mintha az életük lenne a tét. Mindenki feltette amiye volt, kirottosodott nyakravalóját vagy dobogó gyufáját.

A kislányok tudták, hogy ilyenkor jobb ki sem nyitni a szájukat. Leültek az asszony mellé, de tisztelgő távolsággal a felnőttektől: hadd tanulják meg, hogy viselkedni majd férfikorukban. Durva, árnyalatlan hangok sűrűmókna: keservesebb dallamokat énekeltek, s az édeskés gitárszólam szívét tépő gúnyral csúfolódott velük: cipő-sarkok ropogtak és topogtak és tipegtek és kopogtak mint a pletyka a vásáron.

A kapitány kedvenc zeneszerzője Schumann volt, és előkelő ízléséhez méltó táncnak semmi mást nem tartott, csak a bécsi keringőt, most tehát úgy érezte, hogy fülle és idegrendszerre ellen pimasz támadást intéztek. Pedig nem kétséges, van valami különös ezekben a vad ritmusokban, megpezsdítette a véré, bármennyire igyekezett is ellenállni; felismerte bennük, aminek szánták: sötétség elemi erőinek örökös dacát, a civilizáció rendbontását, próbálkozást e hatalmas német erővel szemben, amely — és a kapitány most kezdte kissé összeszedni magát —, amely Tudomány és Filozófia kézfogása a Kereszténység áldásával.

Nézett lefelé, és érdeme szerint megvetette ezt a moszkos csordát; de ha a jelenetet egészében szemlélte nem tehetett róla, el kellett ismernie, van benne forma és rend — még szigorúan bíráló kapitányi szemével talált kifogásolnivalót, csak azt, hogy az ilyen népségnek egyáltalán mozgási szabadságot adnak. S ennyi kifogásolnivaló természetesen, ha rejtje is, állandóan jelen van minden emberi helyzetben. Lehetséges, hogy a fedélköz sötétségének hangulatát valamilyen szesz ital szítja fel. Bizonyos korlátozott mennyiségű sört árultak ugyan lenn is, de hogy ezeknek honnan van rá pénzük, azt a kapitány el sem tudta képzelni. Jelentették neki, hogy az egész társaságban senkinél sem találtak többet tíz pesónál. Mégis, a mise utáni verekedéskor azt beszéltek, hogy az a rendbontó kövér nemcsak munkás agitátor és ateista, hanem törvénytisztező szeszcsompos is; állítólag nagy mennyiségű komisz cukornád-főzetet hozott Havannában a hajóra, még rumnak is rosszat és titokban nagyon olcsón árusítja, abban a reményben, hogy ezzel követőket és tanítványokat toboroz. A csempészárú utáni motozás nem hozott eredményt. Talán csak szóbeszéd volt, gondolta a kapitány. S mégsem jó jel, ha ez a népség — nem sokkal, ha ugyan nem aljasabbak, mint a négy lábúak — egyszerre ilyen morogékony. Ez még csak az út eleje, Teneriffa messze van — különben is, a kapitányt mindig nyugtalanította bosszantotta, sőt felháborította, hogy az alacsonyabb néposztály is szórakozik, de sohasem annyira, mint amikor a tulajdon fedélzetközén tapasztalta. Teljes erővel törtek rá a nap rossz sejtelméi — ez nem a rózsás optimizmus ideje. Megnézte az óráját, és ésszerű lépésre határozta magát. A parancsnoki hídról kiadta a rendelkezést, hogy az alsó fedélzeten minden lámpát két órával korábban kell eloltani, mint eddig, s csak kettő maradhat égve, egy elől, egy hátul.

A rendelkezés nem hozta meg azonnal a kívánt eredményt. A fedélköz utasai ugyanis nem szokták meg, hogy lámpafény nélkül töltsék az estét. Azelőtt is gyakran kártyáztak holdfényben, és nem most táncoltak először a csillagok világánál. A nagyon fáradtak, a törekenyebb alkatúak legalább arca borulva alhattak kívül a tömeggyűrűjén. Néhány anya megkönnyebbülten felsóhajtott, bágyadtan nyújtózott el a váson nyugágyban, és kényelmebb helyet keresett előben csecsemőjének. Lassacskán kevesebb lett a kiáltozás, több halk énekszóló, végül már csak néhány gitár zengett panaszosan, mint az álmos madár a távoli erdőben.

Mikor ez is elhalt, kisebb csoport gyülekezett egy félrecsapott sapkás, viharvert, csontos madárijesztő körül; barázdás, sovány arca és álla kiaszott volt, akár a pergamen. Feltartotta fogatlan száját, kuplét rögtönzött bármilyen szóra, amit valaki odakiáltott neki a hallgatóságból. Kört formáltak körülötte, kitapsolták a taktust, amikor erős, mély hangján, leszegett fejjel a refrént énekelte. Valaki bekiáltott neki egy témát vagy egy szót, egy percig motyogott valamit maga elé, aztán nagyot rikoltott, és énekelni kezdett, majd lassú, lúdtalpas, imbolygó táncval fejezte be, és hallgatósága dobbantással-tapással kísérte. Visongtak gyönyörűségükben, zajosan kétértelműségeket kiáltottak közbe, amit felkapott, s újabb verseket rögtönzött.

A műsor tovább zajlott. A fiatal tiszt, akinek feladata volt, hogy a fedélközeiket szemmel tartsa, lenézett, mint valami farkasverembe, s úgy döntött, hogy ha további parancsot nem kap, bátran szemet hunyhat. Bár tengerészeti kiképzése és hivatásának gyakorlata azon a dogmán alapult, hogy a felettes tiszt parancsának megsebzése éppolyan, mintha Istennel szállna szembe, csak sokkal veszélyesebb, mégis lényének rejtett, homályos lefedett mélyén valahol a kételkedés futóhomokja bújt meg, és most, amint megmozdult, szegyenletes gondolatban öltött formát: a kapitány különös dolgokban lát veszélyt némelykor, és talán elhamarkodottan. Kissé nevelésnek tartotta, hogy a kapitányt a hideg veríték veri ki, ha ezekre az ártalmatlan nyomorultakra gondol odalent a fedélközön.

(Folytatása következik)

„Uj megvilágításból ismertetem a magyarországi cionizmust”

— mondotta a szerző. — „A cionista könyvtár megtiszteltetésnek veszi, hogy kiadhatta e művet” — hangoztatta Cvi Lurie, a Szochnut vezetőségi tagja

A tel-avivi Bét Szokolov ujságíró székében tegnap sajtófogadás keretében jelentették be dr. Cvi Zehávi több mint 400 oldalra terjedő héber nyelvű könyvének megjelenését, amely „A Chátám Szó fértől Herzlíg” címen a magyarországi cionizmus történetének első és történelmformáló korszakát, az 1799—1904 közötti időt öleli fel. A szerző munkája a Chibát Cion mozgalom és a cionizmus magyarországi megszületésének kezdetét, fejlődését ismerteti és ennek során kitér Erdély, Szlovákia, Kárpátalja, Dél-Magyarország és Burgenland övezeteire is, ahol a mozgalomnak szellemi hajtásai voltak.

országi cionizmus történelmében. A Szochnut vezetőségi tagja hangoztatta, hogy a cionista könyvtár megtiszteltetésnek veszi, hogy kiadhatta dr. Zehávi Cvi könyvét, amelynek talán leglényegesebb mondanivalója, hogy új fényben világítja meg a herzli cionizmus kibontakozásának gyökereit és forrásait.

Dr. ZEHAVI CVI

Lurie bejelentette, hogy a közeljövőben napvilágot lát — ugyancsak héber nyelven — a cseh-szlovákiai cionizmus történelmét ismertető munka és ezt a jugoszlávai, bulgáriai és görögországi zsidóságon belüli cionista megmozdulást ismertető könyvek követik. Tervbe vették még egy könyvsorozatot kibocsátását is azoknak az európai zsidó jisivoknak

amelynek történelmét, múltját és az egyetemes cionizmuson belüli sajátos szerepét eddig nem világították meg ilyen átfogó, megalapozott héber nyelvű könyvben. Cvi Lurie, a Szochnut vezetőségi tagja, aki a Cionista Világszervezet szervezési igazgatójának főnökeként a Szochnut könyvkiadási osztályának munkájáért is felelős, hangoztatta, hogy jöhetnek eddig már 70 munkát adott ki a cionista könyvtár.

esak most jutottak hozzá, hogy kiadják ezt a monumentális könyvet a magyarországi cionizmus történetéről. Lurie bejelentette, hogy már felkérték dr. Zehávi Cvi-t, írja meg történelmi kutatómunkájának második kötetét is, amely a Herzli halálától a vézskorszaki terjedő időszakot öleli fel a magyar-

az ismertetésére, amelyek a vézskorszakban elpusztultak és amelyeknek történelmét eddig nem örökítették meg.

Dr. Cvi Zehávi mélyen-szántó előadásában néhány perc leforgása alatt is számos olyan pontra hívta fel a figyelmet, amelyek teljesen újszerűek Herzellel kapcsolatban. Így például a szerző kimutatja könyvében, hogy az általános cionista történetírás koncepciója szerint és az iskolák tananyagában is úgy állítják be Herzlit, mint aki teljesen asszimiláns családi háttérből kiemelkedve, csak 35 éves korában, a Dreifuss percében dobott rá zsidóságra és ismerte fel a cionista megmozdulás szükségességét. Dr. Cvi Zehávi szerint ez a nézet teljesen téves és számos példával bizonyítja könyvében.

hogy Herzl már gyermekkorában is mély zsidó és a Szentfölddel összekapcsoltságot nevelt és légkört szivott magába.

Dr. Zehávi köszönetet mondott mindenekelőtt Sászár államelnöknek, aki még kéziratban olvasta művét és azt kiadásra ajánlotta a cionista könyvtárnak. Ugyancsak elismerőleg nyilatkozott Simon Meltzerrel, aki a könyvet sajtó alá rendezte és Pnina Orenstein asszonyról, a cionista könyvtár igazgatójáról, aki lehetővé tette gondos munkájával a könyv méltó formájában való megjelenését.

A sajtófogadáson jelen volt Kaczer Illés, a HOH elnöke is.

A ZAJOS KÁRTYAPARTI IZGALMAI

Háromezer font kártérítés a szomszéd nyugalmának megzavarásáért

A Kanovitz-törvény szellemében hozta meg ítéletét Jicchák Kohen haifai törvényszéki bíró

Az egyik haifai társas házban lakó Frida és Jehosua Steinberg éveken át krónikus álmatlanságban szenvedett, nem azért, mintha egészségi zavarai lettek volna. Álmatlanságuknak oka a felettük lévő lakásban élő Rina és Jicchák Schächter volt, akik hetente átlag kétszer, a kora hajnali órákig tartó kártyapartit rendeztek. A zajos kártyapartik még 1963 nyarán kezdődtek és amikor a földszinten lakó házaspár csendesebb viselkedésre szólította fel szomszédjait, azok kijelentették, hogy a lakásukban azt csinálnak, amit akarnak.

„Házam az én váram” jel-szó alapján. Steinbergék is azonos nézetet vallottak, de fordított értelemben.

A két család között szinte napirenden voltak a hangos és gyalázkodó összetűzések, amelyekre a haifai törvény-szék a napokban tett pontot.

A Steinberg-család nyugalmának megzavarása címén 20 ezer fontos kártérítést írt indított Schächterék ellen. A felperes jogi képviselője, dr. Jiszráel Jehuda ügyvéd és az alperesi képviselő Solomon ügyvéd, a tárgyalás alatt a tanúk tucatjait vonultatta fel. A pernek azonban egyik legérdekesebb pontja a két ügyvéd érvelése és Kohen törvényszéki bíró ítélete volt.

Dr. Jiszráel Jehuda ügyvéd ezúttal figyelmen kívül hagyta a polgári perrendtartást és a Kneszet által 5 évvel ezelőtt elfogadott Kanovitz-törvényre hivatkozott, amely, mint ismeretes a zajokozásra és a levegő beszennyezésére vonatkozik. A bíróság előtt eddig még alig citált törvény második szakasza megtiltja, hogy bárki erős, vagy elfogadhatatlan zajt okozzon, amely zavarja a közelben tartózkodó személyt.

Az alperes ügyvédje ugyan akkor a törvénynek egy másik szakaszát, helyesebben a függelékét idézte, amely szerint az illetékes miniszterek hatáskörébe tartozik az elviselhetetlen zaj, szag, vagy levegő beszennyeződés méretének és kategóriájának szabályrendeletek általi megállapítása, Solomon

Steaua-Válogatott keret 4:0 (2:0)

A romániai Steaua csapata, amely első két izraeli mérkőzésén a legkevésbé sem változott be a hozzáfűzött — egyébként mérsékelt — reményeket, tegnap ragyogó játékok után, a haifai városi stadionban, ötezer főnyi nézőközönség jelenlétében 4:0 arányú fölényes győzelmet aratott a szétesően szervezetenül és lélektelenül játsszó izraeli válogatott keret ellen.

A román csapat játéka valószínűleg élvezet volt a nézőközönség számára. Mind a csatársor, mind pedig a védelem kifogástalanul működött és a jelenlévő Tyrices szövetségi edző véleménye szerint a román csapat legalább három klasszissal volt jobb, mint első két mérkőzésén. Kondíciója is kifogástalan volt és a vendégjátékosok mind a labda birtokában, mind pedig labda nélkül, állandóan mozogtak a pályán. Passzolásuk pontos volt és a közelharc során is majdnem minden esetben övéké maradt a labda. Ami a legfontosabb, a románok ezúttal sokat lőttek a kapura, amit a négy pompás gól is bizonyít.

Az izraeli válogatott keret ezzel szemben teljesen szét-esően játszott és egyetlen gólt sem lehetett meg a „közepes” jelzővel megilletni. A mérkőzést Priesner vezette kifogástalanul.

A román csapat már a mérkőzés elején ambíciózus játékokat mutat és az egyik támadás során, a 23. percben Schwager csak kézzel tudja leállítani a labdát, a kaputól

mintegy 18 méterre. A megítélt szabadugrást Rácz értekesíti és a labda a felső sarokban köt ki, 1:0. Három perccel később Micu jobbszélső magas lövése husz méterről ugyancsak a kapuba talál.

Szünet után, az 57. percben Petrescu kezébe nyomán Priesner 11-est itél az izraeliek javára, Spiegler azonban csak gyenge lövést ereszt meg a jobb alsó sarokba és a vetődő kapus kivédi a labdát. Emiatt még jobban letör az izraeli csapat és a 68. percben Negrea éri el a harmadik

gólt, ismét 18 méter távolságból. A végeredményt Micu állítja be a 81. percben 18 méteres, lapos lövéssel.

STEAUUA: Suciu — Petrescu, Halmageanu, Nicolae, Chiru — Jenei, Popescu — Micu, Voinea, Rácz (Negrea), Crainiceanu.

VÁLOGATOTT KERET: Digma (Elkájám) — Primo, Schwager — Zelcer, Kácáv (Gavison), Sáhábáni — Talbi, Sztelmách (Nuricli), Smilovics, Spiegler (Ráczbi), R. Young. K. J.

Izraeli—mexicoi ipari együttműködésről tárgyalnak

Mexico résztvesz a tel-avivi mintavásáron

Mexico City, (UPI). — Nataniel Liram, Izrael mexicói nagykövetségének kereskedelmi attaséja, tárgyalásokat folytat ipari felszerelések közös mexicói-izraeli gyártásáról. Egyelőre arról van szó, hogy villanymotorokat részben Izraelben, részben Mexicóban állítsanak elő, ezen felül megbeszélések folynak egymást kiegészítő autókalkatrések illymódon való előállításáról. Simon Wistrach, a mexicói izraeli kereskedelmi kamara elnöke, közölte, hogy Mexico az idén első ízben résztvesz a tel-avivi mintavásáron.

gyógyszereket, valamint ipari szerződmákat szállít. Ezen felül elektronikai és optikai felszerelést is ajánl Mexiconak.

Izraeli Filharmonikus Zenekar

Dimitrij Csuvačin szovjet nagylevél védőnöksége alatt. Első alkalommal Izraelben, a világhírű szovjet hegedűművész, DAVID OJSZTRACH az Izraeli Filharmonikus Zenekarral. Karmagy: Serge Baudo. A gálakoncert, hétfőn, március 14-én, minden jegy elkelt.

TOVABBI FELLEPÉSEK: Csütörtök, március 17. Tel Aviv, Mann auditorium, este 8.30.

1. sz. program Smetana — Az eladott menyasszony — nyitány. Brahms — D-dúr hegedűverseny. Csajkovszkij — D-dúr hegedűverseny.

Szombat, március 19. Tel Aviv, Mann auditorium, este 8.30.

2. sz. program Berlioz — Római karnevál, nyitány. Prokofjev — 1. sz. hegedűverseny. Beethoven — Hangverseny.

A jegyeladás ma kezdődik a Mann auditorium penztáráján (Hibermann utca), naponta 10—1 és 4—6, valamint pénteken 10—1 óra között. Bérletjuttatásoknak kedvezmény a 2-es számú (kék) szelvény alapján.

Hétfő, március 21. Jeruzsálem, Binjámin Háumá, este 8.30.

1. sz. program A jegyeladás szerdán, február 23-án kezdődik a Kaban jegyvirodában, Jeruzsálem.

Kedd, március 22. Tel Aviv, Mann auditorium, este 8.30.

Künn előadás Haifa lakosai számára. A jegyeladás szerdán, február 23-án kezdődik az IPO jegyvirodában, Haifa, Herzl utca 16.

Hat külön koncert a 2-es számú programmal. Szerda, március 16. Tel Aviv, Mann auditorium, este 8.30.

1. sz. program

A hadiipar főtisztviselői lemondanak fizetésük 5 százalékaról

A kormány tagjai propaganda-hadjáratba kezdenek

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától). — A hadügyminisztérium kebelében a hét végén miniszterek és működő hadiipari üzemek vezető tisztviselői és munkásai elhatározták, hogy lemondanak bruttó fizetésük öt százalékáról, követe az akadémikusokat és az újságírókat, akik az infláció elleni küzdelem érdekében lemondtak visszamenőleges fizetésemelésük egy részéről.

Tudósítónk hozzáfűzi, hogy a hét végén miniszterek és magasrangú kormánytisztviselők propaganda hadjáratba kezdenek a mozgalom kiszélesítése érdekében. Népgyűléseken fogják megmagyarázni a kormány gazdasági politikáját és vázolni fogják az eöszöllött új gazdasági helyzetet.

A franciák halászfloTTát építenek Egyiptomnak

Kairó (IFP). — Francia vállalatok javaslatot tettek Egyiptomnak tengeri halászfloTTa építésére, valamint egyiptomi szakértők kiképzésére — jelenti a félhivatalos El Ahrám, Egyiptom helyettes földművelésügyi minisztere tárgyalásokat folytatott ebben az ügyben Egyiptom párizsi nagykövetségével, aki tanácskozára érkezett haza Kairóba. Arról a lehetőségről is tárgyaltak, hogy francia ipari berendezést is importáljanak mezőgazdasági termékek relogizására. Egyiptom résztvesz a Párizsban májusban megnyíló mezőgazdasági mintavásáron.

A határozat, amelyről értesítették Lévi Eskol miniszterelnököt és hadügyminisztert, valamint Pinchász Szápir pénzügyminisztert, kimondja, hogy az ebben a formában levont összegeket zárolják és három hónap múlva megvizsgálják, hogy az infláció-ellenes intézkedések megtörténtek-e a kormány részéről és más magasabb javadalmazású alkalmazottak követték-e a példát. Amennyiben ez beigazolódna, továbbra is lemondanak bruttó fizetésük öt százalékáról.

Ha azonban kiderülne, hogy a kormány nem tett infláció-ellenes intézkedéseket és hogy a fizetés egy részéről való lemondás nem lett általános mozgalommal az alkalmazottak körében, a hadügyi alkalmazottak is visszakérlik az öt szá-

Ötven százalékkal emelik a városi adót Haifán

Az üzleti adó „plafonja” 5000 font lesz

Haifa, (Az Uj Kelet tudósítójától). — A haifai város-háza 1966. évi rendes költségvetése 75 millió font lesz, ami 22 százalékos emelkedést jelent a múltévi 62 millió fontos költségvetéssel szemben. A költségvetési tervezet tegnap terjesztette a városháza pénzügyi bizottsága elé M. Fliman alpolgármester.

A legnagyobb kiadás emelkedés (4,8 millió font) a közoktatásügy terén mutatkozik és ennek a tételnek a költségvetése 18 millió 600 ezer fontot tesz ki.

A Rothschild kórház költségvetését 1 millió fonttal évi 5,7 millió fortra emelték.

Fliman bejelentette, hogy a városi adót átlagosan 50 százalékkal emelik, míg az üzleti adó „plafonja” 5 ezer font lesz az eddigi 2 ezer font helyett. Az ipari üzemek, kisiparosok és szállodák üzleti adóját csak 25 százalékkal növelik.

A bíró elutasította a Schächter-házaspár védekezését és 3000 fontra bíróságotla őket, a szomszédok nyugalmának háborúgatósa miatt.

A bíró a kártyajátékra is kitért ítéletében. Sajnálatos állapotba került, hogy az utóbbi időben annyira elterjedt a kártyajáték, hogy ma már aligha lehet kivetni valót találni rajta. Azt is megállapította, hogy bárkinek jogában áll a késő éjszakai órákig szórakozni, ezáltal a kikötéssel, hogy ne zavarja szomszédait.

A Patet Lao állítólag ezer katonát veszített a legutóbbi láoszi hadműveletben, amelyet a neutralista Kong Le tábornok hajtott végre a Kórsók völgyében és amelyben kiverte a Patet Laot néhai állásból.

CHEMED
KÖVÉR FEHÉR TURÓ
PASZTORIZÁLT TEJBŐL
a kítinó, pikáns ízű túró

TNUVA

1966 FEBRUAR 18.

חג שבועות

Izraeli Hétköznapiak A 70 ÉVES „JUDENSTAAT”

írta: *Barthelay Lóránt*

A defláció reménye az új költségvetésben

A költségvetési vita még nem indult meg a Kneszetben, de a közönség körében és a sajtó hasábjain igen.

A szembenálló felek azt a tételt vizsgálják és vitatják, hogy deflációs jellegű-e a költségvetés, amint azt Pinchász Szápir pénzügyminiszter állította, vagy pedig az ellenkezője az igaz: az új büdzsé nem állítja meg az inflációs folyamatot, hanem fokozza a font vásárlóértéke és tényleges árfolyama közötti különbséget, tehát közelebb hozza az országot az újabb devalvációhoz.

A kormány gazdasági politikája, amely a költségvetésben kifejezésre jut, mindenkinél ügye, minden polgárnak a létebe vág. A költségvetési előirányzat 260 millió fonttal emeli az egyenes és közvetett adókat.

Február 15-én arra ébredtünk, hogy a kormány által kivetett illetek megdrágították életünket; a benzint, a cigarettát, a szeszit, a kereskedelmi autót. Nemcsak a Kneszet pénzügyi bizottsága elé kerülnek azok az emelések, amelyeket a miniszter nem hajthat végre önállóan, hanem csak ennek a bizottságnak a hozzájárulásával. Drágább lesz a belyeg, a telefon és még sok minden. Emelték a gáz árát és még a frizsiderünk biztosításáért is állami illeteket kell fizetnünk a jövőben.

A kormány tehát drágít, mert a költségvetési egyensúly fenntartása érdekében szüksége volt 260 millió font bevételi előirányzatra. Drágította az életet — s mégis azt állítja, hogy a költségvetés deflációs jellegű. Azt ígérte a pénzügyminiszter, hogy az illetek kivetéséből következő drágulások, a kollektív szerződések megkötésére vonatkozó új tárgyalásokban a Hisztadrut által követelt béremelés ellenére, a drágulás nem lesz nagyobb, mint átlagosan nyolc százalékos. Ez a kis emelkedés pedig nem hozhat inflációt, ha...

De idézzük magát Pinchász Szápirt:

„A hiányzó összeg 260 millió font volt, csak 8,5 százaléka az adóknak, amelyeket az 1966/67-ben behajtottunk; ezt a költségvetési javaslatban előterjesztett adó- és illetékemelés révén szerezzük meg. Képviselek urak, figyeljenek fel arra a tényre, hogy a kivetésre kerülő új adók egyenes következményei azoknak a fizetésemeléseknek, amelyeknek folyósítására a kormány az új költségvetési évben kényszerül. A fizetésemelések összege eléri a 260 millió fontot”...

Egyszerűbben: a kormány az állami alkalmazottak fizetésemelése miatt 260 millió fonttal terhelte meg a költségvetést, ennyivel kell többet fizetni alkalmazottainak, mint tavaly. Ahhoz azonban, hogy ez a pénz meglegyen, kénytelen ugyanolyan összegű adóval megterhelni az egész lakosságot, még annak az árán is, hogy az optimista becsülés szerint „mindössze” nyolc százalékos általános drágulást fog zúdítani a fejünkre.

Vajon megáll-e ez a folyamat a nyolc százaléknál? Alapjában véve ez a körül-

mény dönti el, hogy a kormány politikája helyese-e, hogy ki tudja-e egyensúlyozni a költségvetést. Azt mondta Pinchász Szápir, hogy ez az út az egyetlen járható. Az állami alkalmazottak és az akadémiai végzettségű dolgozók által kiverkedett fizetésemelések miatt a kormányban két lehetőség között kellett választania: vagy megindítja a bankprést és véges inflációt idéz elő, amellyel a dolgozó rétegeket sújtaná leginkább, vagy pedig új adókat vet ki, hogy a piacra került pénzmennyiséget visszazívja az államkasszába.

A kormány a második utat választotta. S felvetődik a kérdés, vajon megállítja-e az új adókkal az örökös körforgást, az árak és a bérek emelkedésének folyamatát? Tegyük fel, hogy a drágulás valóban „csak” nyolc százalékos lesz, tehát a reálbérek ugyanilyen százalékkal csökkennek. Hogyan fogja megakadályozni a kormány, hogy azok az alkalmazotti rétegek, amelyek 1965-ben kiverkedték maguknak a béremelést, most, az új drágulási hullám küszöbén nem fognak új bércsökkel előállni?

Szápir azt mondta költségvetési beszédében, hogy nem szívesen járultak hozzá a fizetésemelésekhez, de kénytelenek voltak behódolni a követeléseknek. Ez a teher, amelyet a demokratikus rendszer ró a kormányzatra. A bércsök megállapítása a munkások és a munkások dolga, a közöttük létrejövő megállapodások alapján állapítják meg az új fokozatokat. A kormányban nincs joga beavatkozni, nem is akar, bár — mint Szápir mondotta — bizonyos, hogy helyes volna olyan törvény meghozása, amely a bércsök okozta megdrágulásoktól megvédi je az országot.

Helyes volna — mondja a pénzügyminiszter, a nélkül azonban, hogy erre vonatkozólag ígéretet tenné — kötelezettséget vállalni. S itt van, nézetünk szerint, az költségvetési expozé gyenge pontja. Most folynak a kollektív szerződések aláírására vonatkozó tárgyalások a Hisztadrut és a gyártóiparosok között. A Hisztadrut már közölte, hogy az elkövetkező két évben az ipari munkások fizetése 15 százalékkal fog emelkedni. Tétellezzük fel, hogy a szerződéseket ilyen szellemben írják alá — s ezzel valóban biztosítani lehet, hogy a bércsök után bekövetkező drágulások nem fogják meghaladni a nyolc százalékos átlagot.

Szeretnénk azonban tudni azt is, hogy az elkövetkező két évben tiszteletben fogják-e tartani a bércszereket? Ha igen, Pinchász Szápirnak lesz igaza és a költségvetés deflációs jellegű lesz. Ha nem, akkor azoknak lesz igazuk, akik eleve bizalmatlanságukat fejezték ki a költségvetéssel szemben.

Mert a pénzügyminiszter csak mint jámbor óhajt fejezte ki, hogy törvénnyel kellene szabályozni a bércmegállapodások tiszteletbentartását. Holott logikus lett volna elvárni tőle, hogy az egész kormány nevében közölje:

meg fogják akadályozni a szerződésszegéseket, s ennek elérésére törvényt szavaznak meg, amely bünteti a kollektív szerződések megszegőit. Pusztán jogi szempontból is természetesen volna egy ilyen törvény. Ha valaki, például, lakkbér szerződését megszegi, azonnal bünteti a törvény, kilakoltatható. Minden szerződés két félt kötelez, s elvárható, hogy annak megszegése következmény nélkül járjon.

Nem sérti a demokráciát, ellenkezőleg, a megerősítést szolgálja, ha a vadsztrájkok ellen törvényesen védekeznek. A Hisztadrutnak magának volna az érdeke, hogy ilyen törvénykezést kezdeményezzen, mert saját tekintélyét tette kockára azzal, hogy nem fekezett meg fegyelmetlenségeket, amelyek az elmúlt években a munkaviszonyokban bekövetkeztek.

Ez a törvényes védekezés lenne, nézetünk szerint, az egyik eszköze annak, hogy a most benyújtott költségvetés valóban fordulópontot jelentsen. Egyébként nem vitatható, hogy a büdzsében előre jelzett állami tevékenység, anti-inflációs jellegű. Mindamellett figyelemre méltó az a bejelentés, hogy a most kezdődő költségvetési évben Izrael megkezdte nemzetközi kölcsöneinek visszafizetését és hogy 1966/67-ben 250 millió dollár megtérítésére kerül sor. Ha ezt a pénzügyi kormányzat úgy teheti meg, hogy nem apasztja le a kincstár tekintélyes devizatartalékát, természetesen csökkenti a belföldi pénzforgalmat. Ugyancsak a szilárdságot előmozdító intézkedés az országfejlesztési költségvetés csökkentése. A nagyon távoli amortizációhoz kötött befektetések sosem voltak kívánatosak, de az olétokegely befogadó ország nem térhetett ki ez elől. Most azonban, amint azt az előirányzat ki is hangsúlyozza, — amikor a máábarák megszüntetése befejezett ténnyé vált, s nem új és bizonytalan sorsú vállalkozások, vagy falvak létesítése, hanem a meglévők megszűlését írták elő — az országfejlesztés befektetéseit is azonnal, vagy látható jövőben belüli jövedelemzövé lehet tenni —, s ez mint a termelés fokozásának egyik tényezője, szintén anti-inflációs hatású.

Említtést tett a pénzügyminiszter a jeruzsálemi egyetem tanárok követendő példaadásáról. Azzal, hogy az intellektuális szempontból legelőkelőbb dolgozók késznek lemondani az 1965-ben kivívott fizetéskülönbözeteik egy részéről, valóban rábresztették a dolgozókat arra, hogy az olyan egyéni jövedelemfokozódás, amely nem jár a nemzeti jövedelem párhuzamos növekedésével, voltaképpen fikció, mert drágulást von maga után, ami felémészt az elért fizetésemelést. Azt is ígérte a pénzügyminiszter, ha ez az önkéntes felajánlás tömegmozgalomná válna és fékezne a bércmozdulások feszítőerejét, a kormány hajlandó lenne eltekinteni bizonyos adók emelésétől.

Szápir nyilván a jövedelmi adó 2—2 és fél százalékos emelésére gondolt, azaz arra, hogy ezt volna hajlandó visszavonni, ha a

Hetven évvel ezelőtt adta közre Herzl Tivadar a zsidó világban akkor nagy feltűnést keltett művét, a Judenstaat-ot. Ha a mai nemzedék meg akarja érteni, mi ösztönözte Herzl-t a Judenstaat megírására és a zsidó megújulás gondolatának a felvetésére, bele kell képzelnie magát abba a korba és környezetbe, amelyben Herzl élt és alkotott. Így fogja csak megérteni a heves vitát is, amelyet Herzl gondolata, és különösen a Judenstaat nyilvánosságra hozatala az akkori európai zsidóság körében pro és kontra kiváltott.

A ma olvasója számára bizonyára közhelyként fog tűnni a könyv sok olyan alapvető gondolata, amely még egy félszázaddal ezelőtt is minden nemzeti felfogású zsidó szívét megremegtette, és amelyeknek mélységét, a zsidó szívekben kiváltott rezonanciáját ma már meg sem érthetjük.

A könyvek ugyanakkor vannak olyan részletei is, amelyek a jelentőségét az akkori generáció talán fel sem tudta fogni, míg számunkra ma a profécia erejével hatnak.

A GONDOLAT SZÜLETÉSE

Herzl ifjúkora óta foglalkoztatta a zsidókérdés. Ennek a problémának súlyát már a bécsi egyetemi tanulmányai során felismerte. Nem áll tehát az, hogy a cionista

megnyilvánulások, talán egyetemi évei alatt önértetén eset sorba következtekben jutott el a cionista gondolat-hoz.

A legnagyobb hatóerő ezen a téren valószínűleg az a lehangoltság volt, amelyet benne az akkori zsidóságnak az

dent megoldó erejében, abban, hogy a zsidóság egy-két generáció alatt a gazdanéphez lesz hasonlóvá, csakhamar arra a konklúzióra jutott, hogy a gálut a zsidókérdést nem oldhatja meg. A megoldásnak csak egy módja van: „Az egyiptomi kivonulás.”

HERZL TIVADAR.

„Amíg elérkeztem ehhez az egyszerű eszméhez”

asszimilációra és gyors meggazdagodásra való törekvése váltott ki. Tény, hogy naplójában a Judenstaat megjelölése előtt egy évvel már ezt a bejegyzést találjuk:

A Judenstaat célja az volt, hogy megmutassa az utat ennek az eszmének a véghezvitelére. Herzl szerint a régi zsidó nép hősies pillája és az a tény, hogy a nép az üldözések során sem feledkezett meg Istenéről és a régi földjei szemben tanusított hűségéről, — mindenképpen alkalmas arra, hogy a Judenstaatba foglalt elképzeléseket valóra váltsa.

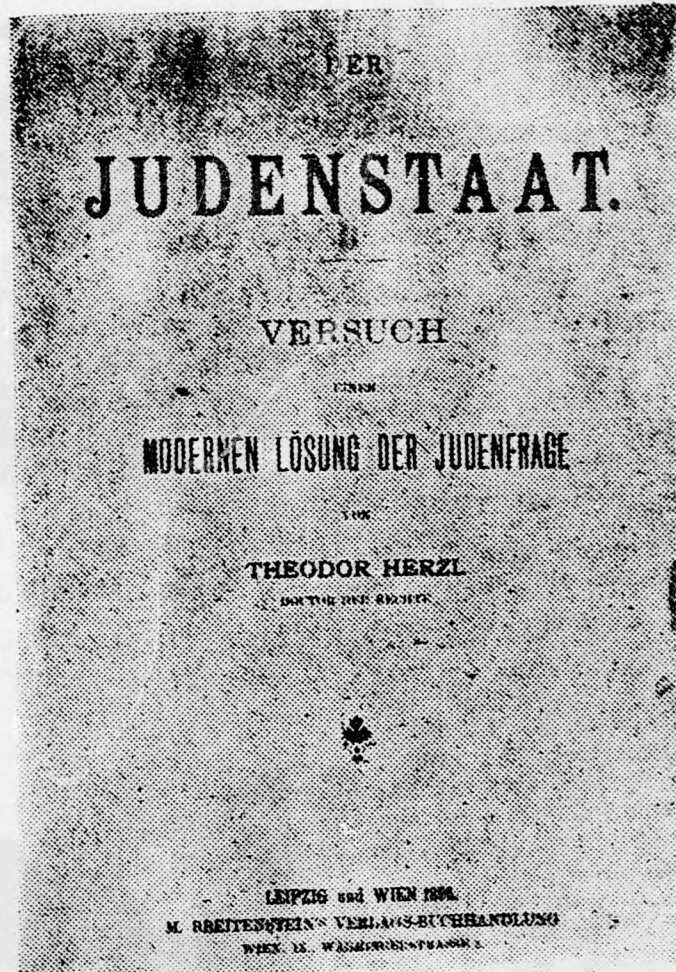
ELMELET ÉS GYAKORLAT

Herzl, aki csodálatos módon egyesítette magában a álmodozó és egyben a cselekvő ember tulajdonságait, meg volt győződve róla, hogy eszméjével szemben inkább gyakorlati oldalról fognak jönni a kritikai megnyilatkozások. Ezért a könyv második részében részletesen foglalkozik a gyakorlati megoldással is. Érdekes, hogy a maga lelkétségében az elméleti felfogást magától értetődőnek tartotta, biztosra vette, hogy a gondolat ellen senkinek sem lesz különösebb ellenvetése.

Sajnos, Herzl ebben a felfogásában érte a legnagyobb meglepetés, sőt olyan keserű csalódás, amelynek sebeit rövid életén keresztül valószínűleg mindig magában hordozta.

Tény azonban, hogy a saját felségterületén szuverén módon élő zsidó nép gondolatának a felvetésével meglepő eszmét juttatott kifejezésre úgy a zsidó, mint a keresztény világban. Nem kétséges, hogy a könyv megjelenése a megújulás gondolatát régen a szívében hordó zsidó tömegekre leirhatatlan hatással volt.

Nyugodtan állíthatjuk, hogy a Judenstaat megjelenése nyomán a zsidó nép történetében új korszak vette kezdetét. (s. k.)

A „Judenstaat” eredeti kiadásának fedőlapja

gondolat Dreyfus kapitány esetének nyomán csírázott ki Herzl lelkében. Az élete során átélte élmények és események ösztönözték őt arra, hogy a zsidókérdés számára valamilyen megoldást találjon. Talán már a gyerekkorában tapasztalt antiszemita

„Tizenhárom év múlt el addig, míg elérkeztem ennek az egyszerű és mégis csodálatos eszmének a felismeréséhez. Csak most látom, hogy az évek során mennyire közel jutottam hozzá.”

Herzl, aki eleinte maga is hitt az egyenjóság min-

dolgozók lemondásának tavalyl, inflációs hullámot előidéző fizetéskülönbözeteik egy részéről. Bármennyire vonzó ez a bejelentés, sajnos, nem hisszük, hogy a pénzügyminiszternek alkalma lesz ezt a feltételes ígéretét beváltani.

Arra csak abban az esetben számíthatunk, ha a kormányban, azaz a benne helyet foglaló három munkaspártnak ereje lenne megállítani a körforgást: törvényes módon végetvetni a kollektív

szerződések megszegésének, a vadsztrájkoknak, tehát az örökös nyugtalanságnak, amelybe a munkaviszállyok nemzetgazdaságunkat betaszították.

Ezt azonban nem látjuk biztosítva Pinchász Szápir beszédében és főleg nem a költségvetést követő törvénykezési lépésekben. Bárcsak nem volna igazuk azoknak, akik az új költségvetésben az infláció veszélyét érzik, holott pontosan ennek az ellenkezőjére törekszük.

A TEL-AVIVI EGYETEM

Ha egy város pulzusát akarjuk kitapintani, fejlődésének, nagybodásának tempóját akarjuk érzékelni, talán nem is tehetjük ezt jobban, mintha a szóbanforgó város egyeteme iránt érdeklődünk. Hiszen végső fokon az egyetem fennállása, oktatási szerepén kívül, azt is eredményezi, hogy a városban állandó munkaerő-forrás működik, amely a tudományos, nevelési, egészségügyi és technológiai intézményeket látja el szakszerű munkaerővel.

A tel-avivi egyetem 1956-ban nyílt meg, és addig Iz-

raelben mindössze két magasfokú tanintézet létezett: a jeruzsálemi Héber Egyetem, és a haifai Technikum. El kell ismerni, hogy az államalapítás előtti években, sőt az állam fennállásának első 8-10 éve során ez a két kitűnő intézmény teljes mértékben kielégítette az ország szükségleteit. Ezután azonban a városok rohamos tempóban kezdtek fejlődni Izraelben, és ez fokozott mértékben mondható az első héber városra, Tel-Avivra, ahol az ötvenes évek derekán egyre jobban érezhető volt a kor-

szervi, magasfokú tudományos intézmény létesítésének szükségessége.

A kezdet szerény volt. Tel-Aviv városa már 1953-54-ben két intézetet nyitott meg: a természettudományi fakultást, amely a néhai Jehosua Margolin által 1932-ben alapított biológiai-pedagógiai intézmény folytatása volt, valamint az izraeli kulturális kutatóintézet. Ebből a két intézetből fejlődött ki azután 1956-ban a tel-avivi egyetem.

Fennállásának első évében az egyetem mindössze 148 hallgatóval indult meg, akiket 56 tagból álló tanári kar oktatott.

A jelenlegi tanévben, amely 1965 végén kezdődött, a diákok száma elérte az 5 ezret, miközben az oktatói kar létszáma 550-re emelkedett.

A város 400 dunamnyi területet utalt ki Rámát Avivban az egyetem számára. A terv szerint 21 épületet állítanak fel itt és ezek közül számos épületet már be is fejeztek. Közöttük megemlítendő a vegytani és fizikai fakultás épülete, a filozófiai

fakultás, a diák-központ, a matematikai fakultás és az úrkutató tudományokkal foglalkozó intézet, továbbá a zeneakadémia; és a technikai főiskola. Az év folyamán további épületeket hoznak tető alá, közöttük az elektronikus számológépek magabafoglaló épületét, valamint a művészettudományok épületét.

A korszerű, nagyterjedésű egyetem felállítására és karbantartására természetesen hatalmas összegeket igényel és a világ egyetlen városa sem tudja ezt saját költségvetéséből teljes mértékben fedezni. Tel-Aviv városvezetősége kiutalta a szükséges földdarabokat, és gondoskodott a fejlesztési lehetőségekről, a bekötőutakról, csatornázásról, vízvezetékéről, áramszolgáltatásról és más fontos szolgáltatásokról. Az egyetem költségvetése az 1964/65-ös évben 11,5 millió font volt, azaz kétszer annyi, mint az előző évben.

Az egyetem bevételeinek legnagyobb részét izraeli és külföldi mecénások adományaiból fedezi. (meron)

A futball-világbajnokságok kulisszatitkaiból

Írta: Heller Mose
Befejező közlemény

Hét labdarúgó világbajnokság a számok tükrében

Az 1930 és 1962 között lebonyolított hét labdarúgó-világbajnokság történetéhez hozzá kell fűznünk néhány statisztikai adatot, amely szorosán a tárgyhoz tartozik. Ha összesítjük az eredményeket — nem beszélve a megismételt mérkőzésekről, például Brazília—Csehszlovákia, Olaszország—Spanyolország, Kuba—Románia, Svájc—Olaszország, NSZK—Törökország, stb. — megállapíthatjuk, hogy a hét VB keretében első a két világbajnokságot nyert brazil csapat. Összesen 28 mérkőzést játszott, amelyből 19-et megnyert, négyszer döntetlenül végzett és öt vereséget szenvedett. Gólaránya: 59:35. Tehát összesen 42 pontot szerzett és indult mind a hét világbajnokságon. A végső összesítés második helyén Németországot találjuk, bár csak öt VB-en szerepelt, mégis sikerült 20 mérkőzésből (11 győzelem, 3 döntetlen és 5 vereség) 50:41 gólaránnyal 25 pontot szereznie. A két világbajnokságot nyert Uruguay csak négyszer indult a VB küzdelmekben, de így is 23 ponttal a harmadik helyet foglalja el a végső összesítésben. 4. Olaszország (5 VB), 5. Magyarország (5 VB), 6. Jugoszlávia (5 VB), Spanyolország 3 VB-en indult 11 ponttal, a 13-ik Románia (3 VB) 3 pont (Peru elleni győzelem és Kuba elleni döntetlen) 23-ik helyen foglalja el a végső összesítésben. 4. Olaszország (5 VB), 5. Magyarország (5 VB), 6. Jugoszlávia (5 VB), Spanyolország 3 VB-en indult 11 ponttal, a 13-ik Románia (3 VB) 3 pont (Peru elleni győzelem és Kuba elleni döntetlen) 23-ik helyen foglalja el a végső összesítésben. Porugália, mint ujjonc nem szerepelhet ebben a kimutatásban, de a nyolcadik VB után erősen megváltozhat ez a helyzet

multak a brazilok. Nilton Santos, Zito, Garincha, Didi, Vava és Pelle. A chilei világbajnokságon a döntőt jutott csehszlovák együttes több tagja szerepel a „VB 11-ben”. Így például Sroil kapus, aki — sportnyelven kifejezve — a negyedöntőben az 1:0-as Magyarország elleni mérkőzésen „kivédte a magyar csatárokat szemét”. Popluhar, Masopust kapott még helyett a csehek közül a világ legjobbjai között. Feltűnt a brazil Amarildo, aki a sértült Pelle helyett ugrott be. A magyar színekkel Albert középcsatár képviselte a világbajnokság 11-e között és újra ott találjuk Garinchat is. Uj csillag volt Suarez, a chilei balszélső.

Nézzük meg hét VB legjobb tizenegyét. A legnagyobb rio-de-janeiroi brazil sportlap nagymértékben megpróbálta összehasonlítani 32 év legjobb csapatát, Perse, a brazil lap cikkét világszerte kommentálták, pro és kontra megvitaták a nemzetközi sportélet szakirói is, hogy mennyiben felel meg a valóságnak, képtelenség eldönteni.

Mi két világbajnokságot láttunk és például Planicska, Meazza, Leonidas, Orsi helyét jogosnak tartjuk ebben a csapatban. Nem lehet vitás Pelle személye sem és hasonlóképpen megérdemelt a helye a százszoros magyar válogatott Bozsik Józsefnek, aki csodálatosan oldotta meg a modern labdarúgásban az úgynevezett betető, sokszor hatodik csatár szerepét játszó fedezéteket. Amit Planicska művelt például az 1934-es VB-en a döntőbejutásig, sőt a döntő mérkőzésen is, minden képzeltet felülmúl. Sem azelőtt, sem azóta nem láttunk olyan parádésan bravúros védéseket. Pedig a világnak voltak azelőtt is nagy kapusai: a magyar Zsák, Platkó, az osztrák Hiden, a spanyol Zamora.

Ime egyébként így fest a brazil szaklap legjobb 11-e:

Planicska — Andrade — Wright — D. Santos — Bozsik — Masopust — Garincha — Meazza — Leonidas — Pele — Orsi.

Sokan hiányolhatják Puskás kimaradását ebből a keretből, de ez nem áll fenn, mert Puskás a 8:3-as magyar-német meccsen megsérült és azután nem volt teljes értékű játékos.

A nyolcadik VB-en könyven feltűnhetnek olyan csillagok, akik elhomályosíthatják a régi nagyok fényét. De még várunk kell néhány hónapot, amíg július 11-én a Wembley stadionban, a „labdarúgás szentélyében”, az Anglia—Uruguay mérkőzésen felgördül a függöny és megkezdődik — valóban — minden idők legnagyobb labdarúgó attrakciója...

Egyiptomi — export

Kairó (Reuter). — Az egyiptomi kormány helyesli és elősegíti a lakosok kivándorlását, hogy ílymódon oldja meg a túlságosan szorult problémáját. Juszeif Chafez helyettes belügyminiszter ezt közzéte egy interpellációra válaszolva az egyiptomi nemzetgyűlésen. A kormány 1961 óta tudatosan irányította a kivándorlókat Ausztrália, Észak-Amerika, valamint néhány délamerikai állam felé.

A spiritiszta Churchill

Winston Churchill 72 éves volt akkor — 1947-et írunk — amikor egy kódos novemberi éjszaka látogatót kapott: édesapja, Lord Randolph jelent meg előtte, aki 52 évvel korábban hunyt el, 45 éves korában. „Papa!” — csodálkozott az idős államférfi és a korán elhunyt — 27 évvel fiatalabb ös — esendően kérdezte: „Hogy megy a sorod, Winston?”

Churchill története az apa látogatásáról — mely a

Churchill, a festő, amint egyik képét elajándékozza.

mult héten jelent meg a „Sunday Telegraph”-ban „Az álom” címen — még a kísértetjárásához hozzászokott angolokat is meglepte. Ma már nem lehet megállapítani, vajon Churchill elbeszélése valóban „álom” volt-e, vagy egy spirítisztás jelenése. Churchill a történetet „privát ügynek” nevezte.

Az eseményt talán hallucinációnak gondolhatnánk, amit Churchillban a soha le nem küzdött apa-komplexum idézett elő. Felmerül annak a lehetősége is, nem az 1945-ös választási kudarc volt-e a tulajdonképpeni ok, mely az agg politikust kétkedéssel töltötte el a történelemben betöltött szerepéről.

Randolph Churchill — nem az apa, hanem Winston fia — szerint apja egy pillanatra sem kételkedett a történelemben játszott szerepe helyessége felől — annyit azonban ő is elismer, hogy apjának még idős korában is apa-komplexuma volt. A Sunday Telegraphban megjelent történethez a fiatal Randolph azt a megjegyzést fűzte, hogy apja a történetet 1947-ben írta, tíz évig íróasztalának fiókjában őrizte és csak négy évvel halála előtt, 1965 január 24-én fejezte be.

EPPEŒ A BAJUSZÁT FESTETTE...

A kísértet-jelentés — amiről Churchill ír — egy kunyhóban játszódik le Chartwell közelében, ahol festő-műterme volt. Winston éppen édesapja képét másolta egy régi fényképről és bajuszának „ívét” próbálta eltávolítani, amikor Lord Randolph megjelent előtte.

Az apa első kérdése az volt a fiához, vajon a Carlton Club létezik-e? Winston megnugtatta — természetesen.

Az angol nök választójoga felizgatta a kísértetet („Te jó Isten, mi lesz ebből!”), de Winston ismét lecsillapította: „Nincs semmi baj, a nök túlnyomórészt a konzervatívokra szavaztak”.

Amikor Churchill beszámolt a szocialistákról és elmondta, hogy egységek közülük még a királyi fogadáson is puloverben jelennek meg, nagyon örült az elhunyt: „Csodálatos, hogy milyen következetesek”.

Hogy Anglia 1895 óta több háborút vezetett (Churchill: „Mióta demokrácia van, egyebet sem teszünk, csak háborúskodunk”) megbotránkoztatta a kísértetet s amikor megtudta, hogy Anglia a búrok ellen 250.000 katonát volt kénytelen mozgósítani, szörnyülködve mondta: „Istenem, milyen borzalmas kiadásai voltak az állampénztárnak!”

A háborús témánál az apa-fiú konfliktus kissé élesebb lett.

A kísértet-lord emlékeztette Winstont, hogy mindig utolsó volt az iskolában és sohasem sikerült letennie az ügyvédi vizsgát („Nem volt elég tehetségem hozzá”) majd megkérdezte: „Remélem, a katonaságnál karriert csináltál?”

A CART MASHOGY HIVJAK

Churchill válasza nagyon keveset árult el: „Örnagy voltam”.

Lehet, hogy a közismert angol szűkszávaságból, vagy mert tetszett neki a kérdés-felelet játék, esetleg azért, mert félt apja élesnyelvű kritikájától, elhallgatta hős-tetteit, amelyek mint a tengerészlet lordja az első világháborúban, majd mint miniszterelnök a második világháborúban, világhírűvé tették.

Elmondta, hogy Anglia az összes háborúban legyőzte ellenségeit és a németeket feltétel nélküli megadásra kényszerítette. A kísértet nem helyeselte ezt: „Nagy nemzetek elfelejtik a szenvedéseiket, a megaláztatást azonban soha.”

Arra a kérdésre, vajon a cárok uralkodnak-e még, Winston azt felelte: „Igen, csak nem Romanovnak hívják őket.” Anélkül, hogy Sztalin nevét megemlítette volna, azt mondta: „Más családból származik — sokkal hatalmasabb kényúr.” Majd hozzátette: „Lehet, hogy sokkal nagyobb háborút fog kezdeni... ahol a szabad, civilizált nemzetek fognak küzdeni a mongol hordák ellen.”

A kísértet nyugtalanul játszott gyufa-dobozával. Elgondolkodva nézte fiát, majd megszólalt: „Most már késő erről beszélni, mert megöregedél, Winston, de számíthatok rád, mert nem mentél politikai pályára... Ott talán vihetted volna valamine.”

A fiatal Randolph Churchill szerint apja azért hallgatta el, hogy Anglia legnagyobb embere volt, mert „Lord Randolph néha a kegyetlenségig szigorú volt a fiához és fogalma sem volt apám tehetségéről”. (May)

Kilátás az egyetemi városból

A város 400 dunamnyi területet utalt ki Rámát Avivban az egyetem számára. A terv szerint 21 épületet állítanak fel itt és ezek közül számos épületet már be is fejeztek. Közöttük megemlítendő a vegytani és fizikai fakultás épülete, a filozófiai

Kilátás az egyetemi városból

Diákok az egyetemi könyvtárban

Egy katonatiszt matematikát tanul a tel-avivi egyetemen

Fizika-óra az egyetem auditoriumában

Kipe sov

Megrögző hiedelmeket könyv jelen. Műfaj téneimi tarében — tés, kutatá kitűzésében világozás, molás a n

A mű c nacionalizm és történe munkaközö az egyes r Andics Er ter, R. Arató Endr Pölöskei F bor, Fukás Tibor, Gal Aladár, Ba Szigeti Jó da, Kónya Mihály.

Terjedel Felelés k Könyvkiad Szerkeszter né.

Ez mind mi közé izraeli olv Minden hatjuk: M ráeli olvas gos mű e első könyv amelyben roknak ir gyar tört e keretéb lágosan és megbélyeg tizmust. I komolyságí ezt tudom és saját lista osztá meggyőző

A korm nyának m sok tömeg kentése, mány háb megfelelő kében Tel parlament dőtörvényí váltású reakciós mánytalán alapján n elsőnél lé második gadtatású kaszon to ez utat, a mulva tő állampolgó centrációs kamrákba, partra. E tetésével haladt az melynek nagyobb e tőségek b gilag is é keresztény & értelm mitizmus antiszemit lalásában.

A más alkalmazá váltás” k gyar ural antiszemit gének nem nem gazd ügykezték mértékben

Teleki tiszemítzn álláspontot és társada óta vallor húsz éve Hogya s szerkeszte tot hoztan a törvény vala.”

A közé diájának va a szerz 1848/49-es szabadságy nyilváníult ségekre. hogy a m ezen a tér lamait mi magyar kó ső a világ fasiszta megelőzve, kormányát.

Kipellengéreztek a magyar asszimilációt, sovinizmust és nacionalizmust Budapesten

Irta: Gervai Sándor

Megrögzött nézeteket és hiedelmeket szétszóró könyv jelent meg Budapesten. Műfajára nézve — történelmi tanulmány. Módszerében — tudományos gyűjtés, kutatás és elemzés. Célkitűzésében — tanítás, felvilágosítás, vitázás és leszámolás a nulltal.

A mű címe: „A magyar nacionalizmus kialakulása és története”. Történetes munkaközössége dolgozta ki az egyes részleteket. Tagjai: Andics Erzsébet, Simon Péter, R. Várkonyi Ágnes, Arató Endre, Szabad György, Pölöskei Ferenc, Erényi Tibor, Fukász György, Hajdu Tibor, Galantai József, Kis Aladár, Balogh Sándor, dr. Szigeti József, Adám Magda, Kónya Sándor, Koron Mihály.

Terjedelme 44,1 (A/5) iv. Felelős kiadó a Kossuth Könyvkiadó igazgatója. Szerkesztette: Réz Miklósné.

Ez mind nagyon szép De mi köze van mindehhez az izraeli olvasónak?

Minden túlzás nélkül írhatjuk: Mindenekelőtt az izraeli olvasó részére tanulságos mű ez. — Ez talán az első könyv Magyarországon, amelyben magyarok írnak az egész magyar történelem átfértekeire keretében, a szerzők világosan és félreérthetetlenül megközelítik az antiszemitizmust. Írásuk súlyát és komolyságát fokozza hogy ezt tudományos módszerrel és saját nemzeti és szocialista osztálytudattal épített meggyőződéssel teszik.

A kormánypárt jobbszárnyának megnyerése, a nyilasok támogatásának csökkentése, továbbá a kormány háborus politikájának megfelelő biztosítása érdekében Telekí elfogadta a parlamenttel a második zsidótörvényt. Ez a nagyműveltségű tudós híreben álló reakciós politikus a tudománytalan német fajelmélet alapján megfogalmazott, az elsőnél lényegesen súlyosabb második zsidótörvény elfogadásával jelentős szakaszon tovább építette azt az utat, amelyen néhány év múlva többszáz magyar állampolgárt hurcoltak koncentrációs táborokba, a gázkamrákba, vagy a Dunaparttra. E törvény életbejuttatásával még inkább előrehaladt az a folyamat, amelynek eredményeként a nagyobb elhelyezkedési lehetőségek biztosításával anyagilag is érdekeltté tették a keresztény kispolgárságot és értelmiséget az antiszemitizmus terjesztésében, az antiszemita magatartás vállalásában.

A második zsidótörvény alkalmazását az u.n. „örsváltás” kísérte... A magyar uralkodó osztályok az antiszemitizmus hódító mérének nemcsak politikai, hanem gazdasági előnyeit is igyekeztek minél nagyobb mértékben kihasználni.

Telekí így kérkedett az antiszemitizmussal: „Ezt az álláspontot tudományosan és társadalmilag immár régóta vallom és több, mint húsz éve írom és hirdetem. Hogyha saját magam által szerkesztett törvényjavaslatot hoztam volna, az ennél a törvénynél szigorúbb lett volna.”

A közelmúlt zsidó tragédiájának előzményeit kutatva a szerzők rámutatnak az 1848/49-es forradalom és szabadságharc körül megnyilvánult zsidóellenes jelenségekre. Nem titkolják, hogy a magyar társadalom ezen a téren Európa más államait mindig megelőzte. A magyar kormány volt az első a világon, amely még a fasiszta Olaszországot is megelőzve, elismerte Hitler kormányát, rendszerét. Göm-

Vilmosnak is azt vetik a szemére, hogy a szentistváni gondolat szellemében nem engedték meg a nemzetiségnek, hogy kivájjanak a magyar állam keretéből és csatlakozzanak nemzeti államaikhoz. Minden engedélyt csak akkor voltak hajlandók megadni, ha a kisebbségek elmagyarosodnak, asszimilálódnak, lemondanak önálló nemzeti létükről.

A zsidógyűlölet társadalmi, gazdasági, érzelmi okainak a feltárása nem elszigetelten az általános magyar történelemtől, mint „zsidókérdés” történik. Ez része az egyetemes, minden Magyarországot területeit élő népi kisebbség elnyomását és üldözését gyakorló állampolitikai gondolat bírálatának. Az antiszemitizmus nyílt pellengérré állítása azzal vált lehetővé a magyar szocialista történészeknek, hogy megközelítették, helytelenítették és elítélték a magyar asszimilációs igényeket és törekvéseket.

Arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az asszimiláció kizsárolása a haladás szempontjából egyáltalán nem indokolt, nem jogosult, nem szolgálja a dolgozó osztályok igaz érdekeit. — Perbe szállnak azzal a régi magyar felfogással, hogy a múltban végzetes hiba volt letelepíteni idegen népi csoportokat a török háborúkban elnéptelenedett területekre. Ezek a népi kisebbségek okozták Magyarország megesonkítását. Beolvastásuk — kötelesség lett volna. Az az igényük pedig, hogy nemzeti államaikhoz térjenek vissza, — kimondott hálaátadás és hazatérés volt.

Ezt az asszimilációt követelő sovinizta nézetet a kötet szerzői elvetik és megközelítik. Az asszimilációs, elmagyarosítási törekvéseket mind a távoli múltban, mind a közeli jelenben elítélik.

„A magyar nemesség — olvassuk — már az 1825-26-os országgyűlésen kifejezte azt a kívánságát, hogy a tanítási nyelv 1829-től valamennyi magyarországi iskolában a magyar legyen. Amennyire a magyar nyelv tanítását helyeslehetjük, annyira nem fogadjuk el a jogos követeléseknek a magyar tanítási nyelv bevezetését az ország valamennyi, tehát nemzetiségi iskolába is... Jogosnak tartjuk a magyarországi nemzetiségek mozgalmát, amely felvette a harcot a magyarosító törekvésekkel szemben.”

Mivel Jászi Oszkár az első világháború előtt hasonló nézeteket vallott cikkeiben és könyveiben, az olvasó azt vélheti, hogy e kollektív alkotás munkatársai szellemi-elvi apjukat tisztelik személyében.

Szó sincs róla!

A legkeményebben darabokra szedik megtévesztő és félrevezető nézeteit.

Vajon miért ez a nagy harag az önantiszemitizmussal tüntető, kiváló szociológus ellen? Semmiestre sem kicsinyes, személyes acsarkodás, vagy pártos bosszú a politikai ellenféllel szemben. Ez a drámai magasztalókat súroló párbeszéd a magyar történelem-szemlélet forradalmát tükrözi vissza.

A szerzők megtagadják az ezer évet átvészelt, hagyományos magyar államesszmét: a szentistváni gondolatot. Ezt szedik darabokra. Ebben látják a magyar sovinizmus gyökerét, a nemzetiségek elnyomásának a forrását.

Jászi Oszkárnak is, a magyar szociáldemokratáknak is, a kispolgári Vázsonyi

Nincs annál jobb érzés, kezesökölöm, minthogy a kormányban igen felelős egyének üneik, akik nem riadnak vissza hívásuk betöltésétől. Csak néha az a hiba, hogy megvan az egyén, megvan az elszántság, de nincs meg a hivatás. Ez olyasmint a szenzációs új orvoság, amelyhez már csak a megfelelő betegséget kell megvárni.

Hogy félreértés ne legyen, ez alkalommal Gailli miniszterrel beszélünk, aki létezőképpen az államapparátus jelenlegi színterének egyik taipköve, de eddig csak mint tárca nélküli miniszter működött a hivatásipiacon uralkodó rendkívüli inség miatt. Azt reméltük ugyan, hogy egyszer a büdös életben hozzájutunk egy kormányhoz, amelyben nincsenek tárca nélküli miniszterek, de úgy látszik, az igazi demokráciában muszáj néhány tárca nélkülit bevenni, különben nincs koalíció.

Ennek ellenére, a jelek szerint Gailli miniszter nem látszik elégedettnek magas megbízatásával kapcsolatban. És valóban, nem lehet az egy felemelő érzés, hogy egy aktív, fennálló miniszter, ott üljön örökös székén iróasztala mögött, három telefonnal (a vörös készülék a tűzoltóságé) itatással, titkárnőkkel, teljes kommandóval — és üveges tekintettel bámuljon a levegőbe, hogy aszongya: — Most meg kicsináljak?

A kérdés, természetesen, a miniszterelnökhöz van fordítva, mert ő a tömbmegbízott. Azt mesélik, hogy a két államférfiú nap mint nap összejön, hogy törjék a fejüket: már miben is lehetne Gailli minisztert foglalkoztatni?

BRITANNIA Bár Angliában fejenként fiatalokat kívánják a tea- és évenként még mindig kétfogaztatni, mert többnyire ezek törzsvendégei a érdekelt szakmai köröket aggasztja, hogy a teafogyasztás nem emelkedik, mégpedig azért, mert sokkal több kávét isznak. Ez főleg a sok eszpresszónak köszönhető, melyek a háború befejezése óta szinte gombamódrá szaporodnak.

Most azok, akik üzletileg érdekelve vannak a teafogyasztásban, elhatározták, hogy nagyszabású propagandahadjáratot fognak folytatni a „brit nemzeti ital” érdekében. Főleg a fiatalokat kívánják a teafogyasztásra szoktatni, mert többnyire ezek törzsvendégei a érdekelt szakmai köröket aggasztja, hogy a teafogyasztás nem emelkedik, mégpedig azért, mert sokkal több kávét isznak. Ez főleg a sok eszpresszónak köszönhető, melyek a háború befejezése óta szinte gombamódrá szaporodnak.

A népek önrendelkezési elvét Uljanovics Lenin és Woodrow Wilson egyidőben hirdették meg. Wilson azzal indokolta meg a Balfour-deklaráció aláírását. Gromiko azzal erősítette meg Izrael állama megszűlésének a jogosultságát. Arra való hivatkozással tették lehetővé zsidó polgárráknak, Dimitrov, Jozsip Broz Tito marsall, Jugoszlávia államelnöke, Gomulka, Lengyelország vezére és más államok, hogy Izrael államában letelepedve valóítsák meg a népek „önrendelkezési jogát”.

A könyvek alakítják-e a történelmet, vagy csak visszafütköznek a valóságot? Ezzel a művel kapcsolatban ez a kérdés valóban jogosult. Tankönyv ez, az bizonyos. — de „nem középiskolások fokon”. A belőle levonható tanulságot számos ázsiai és afrikai állam jelenlegi vezetői megszívlelték. Erre a könyvre büszke lehet a magyar szellemi élet, mert nem a gyűlölködést és a sovinizta egoizmust, hanem minden súlyos probléma békés eszközökkel való megoldásának az utját jelöli meg.

Uj tárcarovatunk

Irta: Kishont Ferenc

— Hopp! — kiált föl Eskol — Legyen koordinációs miniszter!

— Mit — mondja Gállli — mit koordinálni?

— Tudom én — így a miniszterelnök, — nincs már mit koordinálni ebben az országban?

— És üneik, gondolkoznak.

— Hopp! — ez megint Eskol — Hangulatügyi miniszter!

— Nincs hozzá hangulatom.

— Akkor csilingelésügyi miniszter!

— Már van. Mose Kol.

— Akkor sztrájkminiszter!

— Túl sok munka.

— Sajtóügyi? Téli-miniszter? Sajtóminiszter?

— Hopp! — így Gállli — Szórványokhoz volna kedvem...

Igy neveződött hát ki Gállli a szórványok kezelésére, ahogy az újságok megírják. Az új minisztérium nagy lelkesedéssel lát hozzá hivatásának betöltéséhez, máris megkezdte egy új szárny építését a Binjám Hámához és kinevezte az egyes ügyosztályok vezetőit a miniszter közvetlen környezetéből. Az egyik a perui szórványok ügyosztályának élén áll, a másik az elefántcsontparti szórványok ügyosztályának élén, a harmadik a vatikáni szórványok, a negyedik...

Hát ez az oka, amiért a hét közepéig fölemelték a tárcák árát 112,5 százalékkal. Valamiből csak fedezni kell a szórványokat. Ez okból ma egy közepes börtárca 350 forintba kerül. Miniszterrel együtt. Ezt különben árukapcsolásnak hívják.

SZINES KOCKÁK

BRITANNIA Bár Angliában fejenként fiatalokat kívánják a tea- és évenként még mindig kétfogaztatni, mert többnyire ezek törzsvendégei a érdekelt szakmai köröket aggasztja, hogy a teafogyasztás nem emelkedik, mégpedig azért, mert sokkal több kávét isznak. Ez főleg a sok eszpresszónak köszönhető, melyek a háború befejezése óta szinte gombamódrá szaporodnak.

A Hámacházemer Színház bemutatja:

SYLVA

CSARDÁSKIRALYNO
Kálmán Imre operettje 3 felvonásban

★

BÜSZKEN JELENTJÜK BE

a 100-ik

JUBILEUMI ELŐADÁST

TEL-AVIV, „OHEL-SÉM”
febr. 20., vasárnap, 8.30

HAIFA, „ORAH”
péntek, febr. 18., 8.30

TEL-AVIV, „OHEL-SÉM”
szombat, febr. 19., 6.15—9

AKKO, „GAN-EDEN”
hétfő, febr. 21., 8.30

TEL-AVIV, „OHEL-SÉM”
szerda, febr. 23., 8.30

LUDD, „GACHLILIT”
csütörtök, febr. 24., 8.30

CHOLON, „ARMON”
péntek, febr. 25., 8.30

Anabella és Radu Lucian
a Sylva egyik jelenetében

Ásdod, város a homokdűnákön — kikötői „romantika” nélkül

Avnér Gárin: „Csak a kikötőre támaszkodva, Ásdod életképtelen!”

Kikötőváros — kikötő nélkül. Ez a paradox jelenség Ásdod, a város, sajátosság és jellegzetes vonása, amely azonnal szembetűnik minden idegen látogatónak. Mintha kikötője nem is tartozna hozzá és egy önálló, külön világot alkotna... Légvonalban egy-másfél kilométer; a homoktenger megkezdődött, aszfaltozott úton negyedórás, hűsperces utazás választja el a várost — a távolság, úgy tűnik, mégis nagy közöttük... A rossz közlekedési lehetőségek — ma még csak a munkásautóbuszok járnak rendszeresen a kikötőbe — csak fokozzák az eszmei távolságot: nincs kapcsolatuk egymással. Ásdod tudja, van kikötője — de nem érzi, nem érzékeli tapinthatóan. Csak a „hullámok” utórezgéseit jutnak el lakosságához.

Haifa, Jaffa és még Ejlát is, összenőttek, összeforogtak kikötőjükkel. Az elválaszthatatlan, integráns részét képezik nemcsak a város látképeinek, hanem életének is. Ásdod, távol kikötőjétől, amelyre tulajdonképpen alapozva, építve lett, ma még semmiben nem különbözik a többi „szárazföldi” olévá-

Panaszkodnak a kereskedők: drágák az üzlethelyiségek

Mindez, Ovéd Ben-Ami „búne” — vagy érdeme... Natanja volt polgármestere, az „Ásdod Társaság” vezér-

Egy Chagall-festmény visszakerül

1932-ben Jean Menzel 150 dollárért vásárolt Brüsszelben egy Chagall-festményt, amely „Orr és létra” nevet viseli. A nem zsidó Menzel, Hitler uralomrajutása után annak a mozgalomnak az élén állott, amely Belgiumban bojkottálta a német árut. Amikor azután a németek megszállták Belgiumot, természetesen feleségével együtt menekülni volt kénytelen. Országról országra szöktek, mindig egy lépéssel megelőzve a náciakat, akiknek listáján szerepeltek és 1941-ben megérkeztek New Yorkba.

A háború után megtudták, hogy elhagyott brüsszeli lakásukból a Chagall-festményt elkobozták és a házkutatást végző náci tiszt a szomszédoknál hagyott egy elismerésvényt: „Egy olajfestmény, amely egy keleti zsidót ábrázol, akinek az orrához létra van támasztva, amelyen egy zöld színű állat áll”, alatta a tiszt aláírása. Ezután megkezdtek az amerikai és európai képtárak látogatását, tanulmányozták a katalógusokat, a kép után kutatva. Végül 1962-ben megtalálták egy német katalógusban, miszerint a festmény Albert List híres műgyűjtő kollekcijához tartozik. Ezután kereseteket nyújtottak be List ellen. List a tárgyaláson előadta, hogy a képet a new-yorki Perl képtártól vásárolta 4000 dollárért, a képtár beidézett képviselője pedig közölte, hogy ők a festményt a párizsi Modern Művészet Galériától vásárolták 2800 dollárért.

Két heti tárgyalás után New York állam legfelső bírósága 11 szavazattal 1 ellenében a képet Menzelnek ítélté oda és azt is megállapította, hogy Mr. List jogosult a kép teljes értékét a Perl képtártól behajtani. A bírósági szakértő szerint a festmény értéke 22.500 dollár.

★ Irta: Boros György ★

roskák. Hiányzik belőle a kikötővárosok jól ismert nyüzsgése, forgalma, lármája, izgalma. A kikötők jellegzetes szaga — színei és árnyékai. Alvilága, lebuja, búnei...

Nem látni idegen matrózokat, átutazó vendégeket utcáin, akik nemcsak távoli világok egzotikus levegőjét hozzák magukkal — hanem egy kis idegen „pénzmagot” is... A halpiacok sós szagát, a kikötők olcsó romantikáját, atmoszféráját kedvelők számára, Ásdod „szteril” város: tiszta és „jékésen” rendezett. Hajós körökben ez a felfogás van elterjedve róla:

„Ugy érzi magát benne az ember — mint a szárazra vetett hal...”

Ez a magyarázata annak, hogy a jaffai sáfrán kikötőmunkások vonakodnak letelepedni a városban. A hajók szabadságos matrózai, személyzete, a háromnegyed órás utazást választva — szórakozni Tel-Avivba, a „bűnös városba” járnak.

Ásdod — romlatlan...

igazgatója, rányomta „jékés” pontosságát, pedáns rendszerét a homokdűnákön épült városra. Mert abban is különbözik a többi fejlesztési, vagy olévárosoktól, hogy magántársaság kezében és nem a K.K.L. illetve az állam tulajdonában vannak. A 15 ezer dunám területű sárga homoktenger az Ásdod Társaság parcellázta fel és a Sikunhivatalal az Amidárral, a Rasscovval és a többi magánépítővállalattal közösen felépítette lakónegyedeit, kereskedelmi központjait, a város ipari körzetét. Az Ásdod Társaság olyasféle státussal rendelkezik a városban, mint a Szochnut az állam életében; nem kormányzerv, de az ország fejlesztése, építése, olék befogadása nélküle elképzelhetetlen.

Ásdod lakossága örömmel megbocsátja a város építőinek a kikötői élet hiányát: egyáltalán nem hiányolja egy, a várossal egybeépült kikötő „negatívumait”. A kereskedők azonban más nézetben vannak: létükben fenyegeti őket a kikötői forgalom hiánya.

— 60—80 ezer fontot fizettünk az üzlethelyiségekért. A magas árakat ezzel indokolták: „Ásdod kikötői város. Kereskedelmi forgalma idővel hasonló lesz a haifaihoz és messze meghaladja majd a többi olévárosokét.” A valóság éppen fordítottja a csábító képek. Semmi nem indokolja az üzletek magas árát. Ásdod végeredményben 28.000 lakosú város és csak a helybeli vásárlóközönségre számíthatunk, idegenekre: nem, — panaszolja az egyik ruhakereskedő a felsővárosi Alef-negyedben épült, modern, szép kivitelű, tetszetős kirakatokkal ellátott kereskedelmi központ.

De nem jobb a helyzet a mélyebben fekvő bét-i üzletházban sem. Az egyik bútorkereskedő panaszkodik az éles versenyre, a konkurrenciára:

— A két központban már eddig 400 üzlet nyitott ki és még 150 van építés alatt. Kinek épülnek? Milyen vevőkre számíthatnak ezek az üzletek? Ásdod kereskedelmi szempontból nézve, nem centrum a környék számára: a

vidék lakossága nem Ásdodba utazik bevásárolni, hanem Tel-Avivba. És a helyzet akkor sem fog jelentősen

Gárin Avner polgármester

megváltozni, ha a kikötő jobban kiépül és nemcsak áru-, hanem személyforgalmat is fog lebonyolítani. A közeli nagyváros, a nagy kereskedelmi központ, olyan adottságokkal bír, amelyekkel Ásdod kereskedői soha nem fognak tudni versenyezni...

— Nincs kinek panaszkodni, senki nem halgat meg bennünket. Ásdodnak két „ába” jutott — a város vezetősége és az Ásdod Társaság, a kereskedők mégis „mostohagyerek”... — mondja keserűséggel hangjában.

Város — „levantin” vonások nélkül

Ásdod utcáit járva, a látogató előtt kibontakozik egy gondozott, rendezett, tervszerűen épített, állandóan épülő, fejlődő városka képe. Szépvonalú épületeivel, modern lakónegyedekkel és tisztaságával élesen elüt a többi fejlesztési testvérvárosokak meg szokott látványától, rendtelenségétől. Járdaik, aszfaltozott utak nemcsak belvárosában, központjában van, hanem a most épülő, befejezetlen háztömbök között is. Játsszótérek, közvilágítás az utcákban, ápolat kertek a házak előtt, virágágyak, fászemetek...

Feltűnő az izraeli városok „nemzeti betegségének”, a keleti bazárokról emlékeztető utcakép, a „levantin” vonások hiánya: a koldusok, a zajos, lármás utcai árusok szememetronó látványa nem csúfítja el Ásdod — ebből a szempontból nézve — „európai” arculatát. De nemcsak a járdákon való „kirakodóvá sárt” nem tűrik meg a városi ellenőrök: Ásdod talán az egyetlen város az országban, ahol a város vezetősége nem engedi meg az utcai lakások üzletekké való felhasználását, átalakítását. Iparengegyélyt ilyen üzletre nem adnak és még a cégtáblát is levették.

— Csak kemény szigorral tudjuk megakadályozni Ásdod „elleventinizálódását”, a város szép építészeti stílusának megőrzését — mondja Avnér Gárin, a magyarájú polgármester. (Még egy paradoxon: a „legvárosiasabb” város, közigazgatásilag ma még „községnek” számít. Ennek folytán a város első emberét nem illeti meg a „polgármesteri” címzés, csak a „tanácselnöki” titulus. De ez csak a hivatalos iratokon, nyomtatványokon, üléseken van így: a „község” polgárai Gárint, következően „ros háir”-nak szólítják.) Ha egy kicsit lazítunk a gyeplőn és

engedünk a nyomásnak: elvesztünk! Mert minden az indulástól függ! Ha csak egyetlen egy esetben kivételt teszünk, az már precedensnek fog számítani s nem fogjuk tudni megállítani a lavinát. És akkor Ásdod, hasonlóan a többi városokhoz, egy nagy bazárra, „suk”-ra fog hasonlítani...

Avnér Gárin (40) Ujvidékről alijjázott 1948-ban. A Málbén vezető tisztviselője volt, majd Ásdod közpénzügyi igazgatója lett. Az évvel ezelőtt került Ásdod élére — ha még visszaemléskünk rá — viharos körülmények, politikai harcok, törzsi viszályok között. A helyi Mápáj-

„Ásdod nagy gondja: Csökkentették az iparosítási terveket”...

— Ásdodnak 1960-ban hat ezer, 1963-ban 13.000 lakosa volt: ma meghaladtuk a 28 ezres lélekszámot — folytatja Gárin. — A tervek szerint 4—5 év alatt 50.000 lakosú várossá fog kiépülni. Az Alef és Bét lakónegyedek már elkészültek, a Gimel, a Váv és a Hé negyedek építése erős ütemben folyik: a házak egyrésze már be is népült lakókkal. A „Dálet”-ben az Ásdod-társaság fejlesztési munkálatai folynak: utak aszfaltozása, csatornázási és vízvezetési munkálatok, villany bevezetése és fásítások.

— A város végleges képének kialakítására, hosszulejű ratútervek készültek: Ásdod 16 lakónegyedből fog állni, a központjában a 30 ezer lakosú „City”-vel. Egyetem, kórház, stadion, a tengerpart kiépítése is szerepel a tervekben. Ezek közül a tengerparti strand és „korzó” már jövőre megvalósul: a benyújtott tervek az illetékes bizottságok jóváhagyására várnak. Az ipari negyed külön városrészt foglal majd el: Ásdod déli és keleti övezetében.

ben. Itt már évek óta működik Rogozin szintetikus-fonalgyára, a Revlon kozmetikai gyára és a Leyland autókészmei, — hogy csak a jelentősebb iparvállalatokat említsem.

— Ásdod legnagyobb problémája: az iparosítási tervek csökkentése. Nincs elég gyár:

„A kikötői zavarok kihatással vannak a város fejlődésére is”...

— Hogyan látja Ásdod polgármestere a kikötő üzemeltetése körüli negatív jelenségeket? A sztrájkokat, bérharakat? Mi a véleménye a vallások tüntetéséről és ellentüntetéséről? — kérdezzük.

— A város vezetőségének — sem közvetve, sem közvetlenül — nincs beleszólása a kikötővel kapcsolatos fejleményekbe. Természetesen, ennek ellenére, nem közömbös számunkra az ott történtek! Noha csak „passzív” szemlélői vagyunk a kikötő üzemeltetése körüli bonyo-

csoporthoz az egyiptomi származású Robert Chájimot jelölte tanácselnöknek, de a párt felső fórumai, a helyi döntés ellenére, Gárint jelölték a municipális lista első helyére. A döntést felzúdulás követte a keleti olék nagy többségéből álló helyiségben: a törzsi „diszkrimináció” lázító jelszava alatt, a szenvedélyek magasabbra hágtak és hosszú időn keresztül megbolygatták az akkor még „gyermekcipőben” járó városka életét.

A politikai válságok a későbbiek folyamán sem kímélték meg a várost: az elmúlt évben a „Ráfi”, a politikai küzdőtérre való bemutatkozása, kavart fel hullámokat. Ben Gurion hível, kilépve a Mápájból, megpróbálták magukhoz ragadni a város vezetését — sikertelenül... Az elmúlt ősszel nem tartottak municipális választásokat, de a Kneszet helyi eredményei arra mutatnak, hogy a Ráfi nem volt olyan politikai erő a városban, mint azt várni lehetett a hisztadruvi választások alapján (24 százaléka) és nem tudott volna „rezsimváltást” végrehajtani...

az elmúlt két év alatt semmilyen komolyabb üzem nem épült a város területén. Ez a szomorú tény veszélyezteti a város fejlődését. Ásdodot a kezdeti időkben fejlesztési körzetnek nyilvánította a kormány. Azonban ezt a minősítést, — amely elősegítette a magánszektorhoz tartozó üzemek átköltöztetését, Ásdodban — megvonták tőlünk. Ezen a téren súlyos ellentétnek állnak fenn a kormányzati és város vezetősége között! Köveleljük, hogy nyilvánítsák újból fejlesztési körzetnek Ásdodot!

Az iparosítás vonalán különben is súlyos mellőzések érték Ásdodot: a tervezett új villanyerőmű-telep Tel-Avivban épül fel; az elektronikai gyárát Beér-Séva kapta meg, pedig azt nekünk ígérték és a petrókémiai üzemetek Haifa nyeri el! A kormány álláspontja ez: „Ásdod elégedjék meg a kikötőjével”. Ez téves felfogás és káros álláspont számunkra: csak a kikötőre támaszkodva, Ásdod életképtelen! Uj gyárvállalatokat kell építeni — sürgősen. Mert a kikötő nem

munkások követeléseit, kell adni nekik, ami jár. Ez bizonyos: a kikötő köztársasági harcok rányomják bélyegét a város életére is. Feloldásának záloga a nyugobékés légkör. Ásdodnak nyugalomra van szüksége... — És ebből az elgondolást kiindulva, teljesen értelmetlen és feleslegesnek nyilvánította a város vezetősége a Liga embereinek autós lentüntetését is.

— Csak az ellentüntetést tartja elítélendő jelenségnek vagy az előző vallások tüntetés is? Talán koalíciós idekék is felmerültek a fejlemények kiértékelésénél? — kérdezzük, célozva arra, hogy a jelenlegi városi koalícióba a Määrach partnere a Vallások Nemzeti Párt is.

— Semmilyen politikai gondolat nem játszott a közre! — tiltakozik. — város vezetősége elítél minden erőszakot. A közbizonyos suhancokat is egyébként az már régen bizonyított, hogy nem vallások voltak, akik megbeszítették a Liga tagjait. Mindenesetre különbség van a két tüntetés között: lehet „egy kalap” alá vonni őket. A helyi vallások régebbiek nemcsak anyagi, hanem érzelmi kapcsolatuk van a kikötővel. Nem kevés számukra, az működési szombaton, vagy sem. Minamelllett elismerem, káros ország gazdaságára a kikötő szombati szüneteltetése. Ha nincs sürgős munka szombaton, nem indokolja sem a kikötő üzemeltetését: tetteket kell lenni a vallás emberek érzékenységére. Az én szememben a Liga lentüntetése provokáció „hecc” volt, semmi több.

munkások követeléseit, kell adni nekik, ami jár. Ez bizonyos: a kikötő köztársasági harcok rányomják bélyegét a város életére is. Feloldásának záloga a nyugobékés légkör. Ásdodnak nyugalomra van szüksége... — És ebből az elgondolást kiindulva, teljesen értelmetlen és feleslegesnek nyilvánította a város vezetősége a Liga embereinek autós lentüntetését is.

— Csak az ellentüntetést tartja elítélendő jelenségnek vagy az előző vallások tüntetés is? Talán koalíciós idekék is felmerültek a fejlemények kiértékelésénél? — kérdezzük, célozva arra, hogy a jelenlegi városi koalícióba a Määrach partnere a Vallások Nemzeti Párt is.

— Semmilyen politikai gondolat nem játszott a közre! — tiltakozik. — város vezetősége elítél minden erőszakot. A közbizonyos suhancokat is egyébként az már régen bizonyított, hogy nem vallások voltak, akik megbeszítették a Liga tagjait. Mindenesetre különbség van a két tüntetés között: lehet „egy kalap” alá vonni őket. A helyi vallások régebbiek nemcsak anyagi, hanem érzelmi kapcsolatuk van a kikötővel. Nem kevés számukra, az működési szombaton, vagy sem. Minamelllett elismerem, káros ország gazdaságára a kikötő szombati szüneteltetése. Ha nincs sürgős munka szombaton, nem indokolja sem a kikötő üzemeltetését: tetteket kell lenni a vallás emberek érzékenységére. Az én szememben a Liga lentüntetése provokáció „hecc” volt, semmi több.

— Az interjú a polgármesterrel, a városi tanács ülésén folytat le — a végleti türelemmel rendelkező tanács tagok „assisztálása” mellett — magyarul. Carint egyáltalán nem zavarta a tanácsülésre gyűlekező „városatyák” jelenléte: természetesen találta, hogy anynyelvén válaszol a kérdéseire. (Egyébként a helyi HÖ díszelnöke.)

„Chevreman” — így jellemezték őt a városban. A háber köznyelv népi kifejezése: talán így lehetne visszaadva magyarul: nem nagyképek becépzelt, hanem minden-

benne van, érti, szeretettel, a viccet... Csak a „heccet” nem... A keleti olék dominanciája által lakott Ásdod „chevreman”, „magyar” polgármestere: egy újabb ellenmondás, a városról nyelvdíszharmonikus kép egyháztól elütő színei között...

— Ez úgy is értelmezhető, hogy a város vezetősége helyesli a munkások magasabb bérezésére irányuló törekvéseit? A sztrájkot, mint eszközt? — Ennek elbírálása nem reánk tartozik, hanem a munkásszervek! Véleményem az, ha igazságosak a

BÖLC S MONDÁSOK

A telefonálásnál az a legbosszantóbb, hogy a tévészám sohasem foglalt.

A szomszédok általában feledkeznek a kölcsönös holmikról. Egy kivétel van: náluk lévő szomszédgyerekek mindig visszaszármaztatják.

Az elektronikus eszközök olyan készülékek, amelyek mindent tudnak, amit egy férfi, kivéve káromkodni és ni és kártyázni.

Hírnévre könnyebb tenni, mint jó hírnévre.

Tegnap... sői hírad... rael népe... gaink ne... angliai... felléptét... csak azé... lengésekt... azért is... pontból... nak az... nyét... Nos, esendő az... rozottan... végre va... valaki az... telenül fo... olyan kel... tam erőt... megfedei... délyt el... hírről: a... ról, Ben... sáról és... Izrael bá... kuvó ha... csak a... a szuezi... nálatos... kalmából... lenségük... S ha ma... zord és... népével... ket össze... lekedette... felül meg... tiszteltet... lését rólu... A nagy... leg tüntet... ifjakat, a... akar tud... rebegtem... oltom a lá... nyugodal... Le kell t... ró, hogy

Pszi az o

— Az... táknak... chológiai... annakidej... tak, —... nak vezet... tője, dr... massachu... légium to... „A náca... valamint... madik Bi... nyilvánoss... ujjab tan... bőző am... tokról... Dr. Wa... kai ná... tanulmány... mert pszí... chiáterek... gyelmebe... ből megje... tosságot... mükben... Hitler Ad... A legte... gyüölő... hogy élet... májuk ve... Dr. Waite... mint fér... félnövért... te mint a... koni kap... sos, aki... szerelmes... lányba, a... szlett és... rában kü... Eva Br... minden a... tának há... problémá... serdülő... ban... Egy to... az ameri... nek, hogy... nek barát... szerint ca... tanak. D... pitja, ho... Ernst R... gyermekk... És... .. kriti... értett kö... — A m... tő rossza... nem értet

RAMATCHENI H

A HOL TALÁL

Napsütötte téli délelőtt, egy-két nappal tu-bisvárt után. Az időszakos kert munkát végzem, nyessóllóval a kezemben a rózsabokrokat vagdosom. A szük gyalogúton, amely a főútról idevezet, valaki közeledik. Negyvenöt körüli férfi, kis bőrdzseki a kezében, lógós bajusz az orra alatt. Körülzseggel, lassít. Aztán megáll velem szemben a magas drótkerítés előtt.

— Ez, kérem, az Idő utca?
— Ez — felelem kurtán.
— A rámát-chéni Idő-utca?
— Az.
— Akkor helyes úton vagyok. Itt van valahol a Remete-kert is, nemde?
— Ugy van.
— Még messze innen?
— Nem éppen messze.
— Beér-Sévből jövek. Az eggek házában volt dolgom, egy nénikénél. A feleségem lelkesre kötötte, hogy ha már itt leszek, okvetlenül nézzek be az Idő utcába és tudakoljam meg, él-e még a remete, vagy már meghalt. És a remetééről is tudjak meg mindent.

— Tudtom szerint, él még mind a kettő és nem is áll szándékukban a tavaszi munkák közeledtével elhalálozni.

Különös. Oly rég nem látkam életjelét magukról. Meg tesszünk mondani, hogy az utca melyik oldalán laknak? A házat már megtalálom, rá van írva a homlokára: Remete-lak.

— Az ugyan csak rá van képzelve. De azért odatalál. Jöjjen kisse feljebb a kerítés mentén és lépjen be a fehér kiskapun. Ugy. Kihez van szerencsem?

Az ember néz rám, aztán megragadja kinyújtott kezemet. És elszélesült szájjal mondja:
— Öreg olvasója vagyok én, kérem. A feleségem megéppenséggel az.

Furcsa bogár az ilyen öreg olvasó. Ha az író kisse pihen, ha sorozatos sztoriját egy időre abbahagyta, már türelmetlen és nyugós, mint a gyerek, ha a mamája befegykezte a mesét. „No és azután, anyú, mi történt azután?” U-m-űttélen megállítanak ismerősök és ismeretlenek, hogy megtudják tőlem, mit ültet a remeté, hogy viselkedik az ópiumbarlangunk mármint a kert, visszajött-e a hübosbanka, a szingszingsávós duchipát, vannak-e a vöröskleopatráknak kigyókkal harcoló hősi unokái, eszi-e még az alattomos vakond a liliumot, a jácintot és a narciszt hagymáit, virágzik-e már Aron csodabotja és kihalott-e az idén is a gyűrűfa.

Az elmúlt nyár egy csámcsinos napján egész kis társaság rontott be hozzám, hogy kifürkészék, mit csináltak, vagy mit készültök csinálni. A remetének benézett a szobámba és kiszólt, hogy a remete épp kenőfén dolgozik, nem lehet őt zavarni. Pechemre egy tolvakov alak velem jött, bekukkantott hozzám és látta, hogy ingujra vetközve a kanapén fekszem a dünnnyögő aircondicionair alatt és a piafonna meresztem a szememet. Még hallottam a sértő nevetését, amint távoztában mesélte a társainak:

— A remete már nyári álmat alussza. Ezt nevezik ökö megfeszített munkának.

Sajnálatomra meg neki, hogy az író számára az alvás és különösen az elalvás is komoly és megfeszített munka. És hogy ma, amikor a jenkisúrhajók a térben rendavuznak és a muszka lunyikok a szedit rakéta-iramat idejében lelassítják és szép, simán lebecsítik a Holdra, a remete sem maradhat meg az ósdi módszereknél. Ha odakinn chamszin van és a levegő páratartalma már a hetvenöt százalékot is meghaladja, a legcélszerűbb, ha nyitva tartja az aircondicionált és ezzel szedeti le a homlokáról a felhőt, pofacsontjáról a fületövért az előgyöngyöző párat.

A remete már nyári álmat alussza. Ezt nevezik ökö megfeszített munkának. Sajnálatomra meg neki, hogy az író számára az alvás és különösen az elalvás is komoly és megfeszített munka. És hogy ma, amikor a jenkisúrhajók a térben rendavuznak és a muszka lunyikok a szedit rakéta-iramat idejében lelassítják és szép, simán lebecsítik a Holdra, a remete sem maradhat meg az ósdi módszereknél. Ha odakinn chamszin van és a levegő páratartalma már a hetvenöt százalékot is meghaladja, a legcélszerűbb, ha nyitva tartja az aircondicionált és ezzel szedeti le a homlokáról a felhőt, pofacsontjáról a fületövért az előgyöngyöző párat.

— A remete már nyári álmat alussza. Ezt nevezik ökö megfeszített munkának. Sajnálatomra meg neki, hogy az író számára az alvás és különösen az elalvás is komoly és megfeszített munka. És hogy ma, amikor a jenkisúrhajók a térben rendavuznak és a muszka lunyikok a szedit rakéta-iramat idejében lelassítják és szép, simán lebecsítik a Holdra, a remete sem maradhat meg az ósdi módszereknél. Ha odakinn chamszin van és a levegő páratartalma már a hetvenöt százalékot is meghaladja, a legcélszerűbb, ha nyitva tartja az aircondicionált és ezzel szedeti le a homlokáról a felhőt, pofacsontjáról a fületövért az előgyöngyöző párat.

Es ha jól megfigyelitek, észrevehettek, hogy a falba-épített légűdítóm külső végén nyílás van, s a nyíláson gumicső: az összegyűlt nedvesség ezen át folyik a kertbe. En tehát akkor is dolgozom, ha félig hűnyt pillákkal az ülökémen üldögélek, vagy a padmalyra meredő tekintettel a heverőn heverek. Szabályszerűen, az Irás rendelkezéseinek eleget téve: arcom verejtékével öntözöm a földemet.

A mai remete nem erdőben bújkál és nem barlangokban él és nem dörmög, ha embert lát, mint az egykori, aki az erdei és a barlangi medvével tartotta a rokonságot. A korszerű remete liftes bércpalotában lakik, vagy kertes villában, villanyvilágítással, rendszeresen fizeti az adóit és siet idejében kiegyenlíteni a telefonszámlát, nehogy elvágják hangját a nagyvilág előtt. A külsejéről sem ismerősrá a mai remetére, nem állati bőrköz fedik a testét, nem boglyas, nem torzonborz, vagy másképpen elhanyagolt.

De mit beszélnek én a remetééről általában, amikor csak egyet ismerek. A többitől csak annyit tudok, hogy nincsenek szakszervezetben beszerelve és klubjuk sincs, mert emberkerülő elveiknek megfelelően, egymást is kerülik. Arról az egyről, akit közelről ismerek, tudom, hogy barátja a modern kényelemnek és a higiéniának. Háza tetején napmelegítő gondoskodik róla, hogy a fűrdőszobájában a csapok tisztaság szerinti időben öntsák a hideg-meleg vizet.

Van úgy néhány nap, hogy reggel, mielőtt felkelt, megfürdik, vagy meleggel és hideggel zuhanyoz, gondosan megborotválkozik és otkolonál, vagy angol levandula-vizet meglocsolja az arcát és a homlokát, megfésüli és lekeféli borzas haját. Aztán felveszi a legjobb ancugját és a legszebb cipőjét és ünneppélyesen levonul a kertbe. A remetének tanácsadóan kórholja, hogy az őcska nadrágját vegye fel és egy öreg kertcipőt. Ő csak néz a remetére, felülről, szemrehányóan, és méltatlankodón dohog.

Mehetek-e én úgy le a kertbe, amikor cerclét tartok a fáink, bokraink és virágaink között?

Az ünnepi körszemle a kertben különös észrevételeket eredményez, amelyeket a reggeli asztalnál azon-frissiben át kell adni a remetének. Aki nem győz csodálkozni a hallottakon, pedig ő már órákkal előbb lejtárt a palántái között és mindent a maga szemével látott. De amit most hall, azt ő a remete szemével újralátja. És csak álmélikodik, ahogy a felfedezettét újra felfedezi.

Avagy nem csodálatos és elálmélikodtató, hogy a mi ibolyánk alig egy-két hónap pihenés után már december első napjaiban kibújik a földből, holott a kontinenten még márciusban is hozzászan tétovázik, vajon kidugja-e sötétkéj fejcséjét a keményrefagyott rög alól. Ezt a virágot mi kétszeresen is szerénynek nevezhetjük, mert az árnyékban meghűződik és mert oly kevés meleggel megelégszik.

Es ha jól megfigyelte, a magasbatoró tuskés kerítésbokr, a bougenvillea itt az év egyetlen napján sem szűnik meg nyitogatni fürtökben lógó tölcéses virágait, amelyeknek sárgán pontozott lilája a téli esőzések alatt a legüdőbb és a legmutatósb, a mexikói poinssettia, a kutyatejfa, is

No és a datura, amelynek paraszti féltetvére a magyar maszlag, itt alig három év után, hogy megfogódzott, nagyranőtt és elzömökösödött. És most tél-nyáron egyforma buzgalommal hajlja korán hervadó nagy leveleit és ugyanolyan hamar fonnyadó és foltosodó patyolatfehér virágait. A jadedijuhú öregaszszony, akitől a ritka dugványt havon agoráért megmondand, nem tudta megmondani a telkén terebélyesedő vén díszfa nevét. Csak annyit tudott, hogy az ága-csengő-lengő habfehér virágokat népszerűen cornevillei haragoknak nevezik. Jónagom a gyengéd, nyúló-lánc, lefelé fodorosan öblösödő himbáló virágsort inkább a lábujjhegyen illegbalerinák paacuival szagozgatott tüllszoknyácskáinak mondanám. Így láttam és így szagoltam őket boldogboldogtalan serdülőkoromban szülővárosom színpadán, Jacques Offenbach mester zenés darabjában, a Cornevillei haragokban.

No és Heinrich Heine kétstrófás verse a fenyőfáról, amely Eszak jeges talajában Napkelet pálmájáról álmodik... A költő melábus problémája itt Izraelben megoldódott régen, jóval az amerikai Geminik és az orosz Lunikok megjelenése előtt. Az én előkertemben hatméternyre kerültek egymástól és már össze is barátkoztak. Ha erősebb szél jár a kert felett, a legyezőpálmám túlfutott keleti temperamentummal megrázza királyi koronáját. A fenyőfa zordabb szülőházából hozott vérmérséklettel csak szeliden bólogat fejle. Ha érzékeny füled van, hallod is, amint udvariasan jóreggelt kíván a felséges hölgynek.

Jutenmorjen, Madame.

Többnyire az ember mégiscsak hallgat a remetének józanságára. És ha reggelent levonul a kertbe, felveszi a rossz nadrágját és a kitaposott cipőjét. Ilyenkor nincs circlé s nincsenek ünnepi észrevételek. Csak fejcsóválás van, gáncs és kritika. A bókertov bokrai, amelyek mintegy nyolc méteren keskeny rács közé szorítva három-négy színben januártól június végéig virágoznak és a főszezonban négy-öt száz törpelótuszszzerű virágot lengetnek a szélben, most le vannak törve és mintha csak kráter táon-gana a zsenge bokrok közepén. Az átható kandúr-szagról ítélek macskák szereltek itt az elmúlt éj-jel. Sürgösen ki kell hívni a remetének, aki ért hozzá, hogy borsot törjön az orruk alá. A macskáknak már csak a hűt helyét találja, de a hűt helye is tanácsos

ÉSZAK-LETTEL

délután azonban becsukja a boltot és aludni tér. És a csigát is le kell szedegetni a még intakt virágokról. A csiga néha úgy elszaporodik, hogy mire végigpuccol a rózsákat, a szegfűket, a gerberát és a liliumot, már előlrol is kezdheted. Akkorára persze már teljesen el vagy csigázva. S a gyomot a fű közül és a palánták széléről vagy a kerti utak kavicsai közül kitépdesni, százszor, százszor vagy százötvenszer lehajolni az ilyen haszontalan elősídiért nem éppen kismiska. Ha köztök csak úgy hívjuk: a tizspiaszterose volna a dudvász-paraszt.

Írók, akikről irnak

Irta: Naschitz Frigyes

mázni akarta megnyomortott létszakasza tanulmányait. Nevezetesen azt, hogy a rendes kerékvágásra visszavendült élet kivezet-e a mindentalan visszalopódzó kényezkedések hinárából? Az író „nem”-mel felel. Az emberi jogokat fenntartás nélkül megkülömböztetve, de a humánus szentségét eltipró

EMILY DICKINSON

múlt kérélhetetlen árnyának kísértése, — szerinte — végigcikkáz az életben.

Horatius feledést serkentő tanítása: „Dulce est desipere”, úgy látszik, nem talál a hitleri poklot megjáralt váltólázás áldozatoknál visszhangra!

Egy időben sokat lehetett hallani Ivan Goll-ról. Rend szerint a két háború között, amelyeknek elhárításáért fanatikus erőbővelésel harcolt. Persze, eredménytelenül. Amikor aztán elhallgattak a fegyverek és testék-lássék béke lett, Goll papírra vetette házi hordószónoklatait és elárastotta velük a világ négy vihar-sarkát. Mint elzsi születtésű német-francia mindkét nyelven írt és nemzetközi arányokban gondolkodott. Abban a hitben élt, hogy spiritualizált határokat nem ismernek villongásokat, tehát meg kell szüntetni a né-

földbenőve, vagy a sáros talajhoz tapadva, nem erőltetnéd. De dudvázni — azt muszáj.

Van egy-két szomszédunk, aki rendben tartja a kertjét. Tőlük nemigen érkezik hozzánk gyom. De egy másik szomszéd, akivel a leg-hosszabb közös határunk van, nem sokat törődik a kerttel; a kertésznek viselkedési kódexét sem ismeri. A jablított és az indzsilít, ahogy az arab nevezi a durvább és makacsabb gyomokat, kitermeli és átburjánóztatja a mi ápolit talajunkra. A magyar az olyan gazdát, aki a gazt a maga földjén megtűri és a szomszédai telkére is rászabadítja gaz-embernek mondja. Mi nem lehetünk ilyen gorombák. Az úriembert, aki a dudvázt hozzánk áteszti, magunk köztök csak úgy hívjuk: a dudvász-paraszt.

(2.)

pek békés együttélését akadályozó tényleges és eszmei demarkációs vonalakat. Goll az első világháborút Svájcban vészeltte át, aztán Párizsba szivárgott, ahol Joyce, Stefan Zweig és Eluard baráti köréhez tartozott. A szürrealisták pápája, André Breton és egyik könyve illusziótrátora, Marc Chagall szintén közel álltak hozzá. A második világéges küszöbén New-Yorkba menekült, onnan 1948-ban Párizsba tért vissza. Itt is halt meg férférvésűségben, 1950-ben.

Az „Alvilági”, az „Eiffeltorony” és a „Feltékenység dalai” című verskötetek, valamint több regény és dráma szerzőjének lírai oeuvreje, amelyet emlékének virasztói, halála 15-ik évfordulóján visszaidéznek, három egymást leváltó stílus jegyében áll: a témák expresszionista és szürrealis hangléjtéssei kottázó, úgy szintén kabbalistikus képlekekkel megjelenítő ábrázolásában. Erre vall az eredetileg felkarolt stílus-rendszert kikezdő következő, Tucholsky-erejű szatirikus tényelemzése:

„Expresszionizmus: ködpáros illuziópalotákjal és ember-menaszériával tűzdel, kartonból készült, habarcos lunapark: a végét járja. A körhinta-tulajdonos kasszácsinál. A forradalmár felkötö magát a hátsó palánkra. Nemsokára, egy óra múlva, a szín helyén már csak gerenda, por és hulladék hever majd... Expresszionizmus: tönkrement hadiszállító! Túl sok csillag készült a béke számára. Az árúházak annuálják a rendelkezéseiket. A patosz nyolcvan százalékkal, a testvéri szeretet százharminc százalékkal esett...”

Plato azt ajánlotta, hogy a királyi trónt, a béke érdekében, költők és bölcészek foglalják el.

En nem hiszem, hogy Ivan Goll jól érezte volna-e magát ebben a szerepben. Főleg azért, mert az Ivan még mindig túlkibálja a Goll-t.

Ha úgy tetszik a: De Gaulle-t is! (Váge)

Kanári, papagájok díszhalak akváriumok és kalitkák legnagyobb választéka.
Magvak növényvédelmi szerek, rózsató, citrus-félék és mindenféle gyümölcsfacsemeték a legnagyobb választékban.

Különbé rovarirtók, trágya és műtrágya. Vevőinket betanítjuk és tanáccsal látjuk el.

MALINOVSKY TEL-AVIV, Fin-u. 2. (Tácháná Merkázit) Tel. 33036. Beszélünk magyarul.

Vásároljon közvetlenül a kárpitosnál DUPLA-SAROK-ES SZALONSZAPAK. FOTELEK KÉSZEN ES RENDELESRÉ KÖPF LAZÁR ES FIA TEL-AVIV Gordon-u. 29.

Egy eszpresszó története

II.
Molnár Ferenc azt írta egyszer, hogy a lírai költő a nap minden órájában képes tejeskávé inni. Az állítás némiképp módosult. A tejeskávé kiment a divatból, s maradt a pesti specialitás, a presszó, amely abban különbözik a világszerte más presszótól, hogy a kávé pörkölésénél egy csipetnyi söt kevernek a masszához. Ez a titka a pesti kávé úgynevezett aromájának... — mondja Kálmán Jenő, aki most issza a harmadikat, mint lírai költő, s ki tudja hány lesz még ma műsoron. De úgy látszik, nem árt az öregnek. A koffein serkenti és közzőrüli elméjének csillogó élet.

— Az imént azt mondtam, hogy ketten tartjuk a frontot, Mókus meg én. Bocssás meg, tévedtem, hiszen itt tanýázik hetenként velünk Hermann Lipi is, aki szintén most töltötte be a nyolcvanadikat. E pillanatban festi a húszszedik képét. Természetesen erdőt, nimfákkal. Előtte a gellérthegy sziklakápolna, hiszen ismered? S ő ki nézi belőle az erdőt és a nimfákat. Hja, ilyen az élet. Ez előtt negyven éve, azt hiszem 1924-ben volt egy nagyszerű kiállítás. Pólya Tibor, kiváló festőtársa is megjelent a kiállításon és felhívta a gratulációk után.

— Lipikém! — mondta, — akarsz egyszer valami gyönyörűt látni? Akkor elviszlek egy valóságos, egy hamisítatlan, egy igazi erdőbe...

Emlékszem, negyvenháromban, amikor Paletta című könyvemet írtam, meglátogattam Kelenhegyi úti műtermében Hermann Lipót. A falakat akkor is beborították a nimfás képek, de a műtermek közepén ott díszlet az igazi mű: a Biblia hatalmas illés-jelenete, mely azóta, úgy tudom Izráel birtokában van.

Most felidéztem magamban az akkori beszélgetést. Lipiből csak úgy áradt a harsogó életöröm. Soha szomorúnak nem látta senki. Szerette az embereket és őt is nagyon szerették. Ez volt titka életének, és sikerének.

Valahol Erdélyben született, s mikor pályáját megkezdte, még a nagymama is élt. Közélszáz esztendő volt már, egy igazi alte-aleje jidene. A nagymama sehogy sem volt megbékélve Lipót foglalkozásával. Megkérdezte leányát, Lipi édesanyját:

— Mondd, fiam, miféle foglalkozás ez, festőnek lenni?

A mama Munkácsyról mesélt a kis öregnek, Munkácsyról, aki 20 ezer forintot is kap egy képért.

— És mond, fiam, ez a fiú is fog olyan képet festeni, amiért 20.000 forintot kap?

— Természetesen...
— Akkor jó — szölt elgondolkodva nagyanyó. — Akkor fessen ő is egy ilyen képet, adja el, aztán az árából nyisson egy üzletet...

Két anekdotájára emlékszem még negyvenháromból. Egyszer, 1920 körül Pollacsek tanárnáj nagy vacsora volt, ahova meghívták egy csomó külföldi festőt. Pollacsek nem csak gégeorvosnak volt nagy, hanem műgyűjtő is. Oriási értékű gyűjteménye volt. Az este telen megjelent Abel Pann is, a klasszikus zsidó festő. A tanár végigvezette a társaságot a szobák során, s az egyik szobában közepén függő Hermann Lipót vászonra hívta fel a társaság figyelmét.

Abel Pann figyelmesen nézte Lipi képét, aztán ijedten, meglepetten fordult hozzá.

— Mondja, Hermann úr, ilyen súlyosan beteg volt, amikor a képet festette?

— Természetesen — válaszolja a kapitány. — De ez alól egy kivétel van. Ha ugyanis felrobban a hajó, akkor én is az utasokkal repülök.

A századeleji hőskorban Hermann Lipót festette a magyar irodalom vezető folyóiratának, „A Hét”-nek címlapját. Kiss József, a lap fő-

szerkesztője 50 koronát ígért a címlapért. Nehezen fizetett az öreg. Fájta neki az ötvenes. Bezzeg az ananász-story! Ez volt a második anekdóta, amit Lipi akkor elmesélt. Leírom gyorsan, mert ez is adalék Kiss József megíródnak regényéhez.

A magyar-zsidó költőfejedelmek, gyakran került pénz-zavarba. Nagy volt a család, sok pénzt evett meg a lap, s az ember, ha ilyen magas rangot visel, mint Kiss József, sok mindenre kénytelen kiszórnia a nehezen szerzett kör-móci csikókat...

HERMANN LIPÓT

Dehát, minden betegségnek van orvossága! Ha nincs pénz, el kell menni a Kereskedelmi Bankba. Lánycy Leó vezérigazgatóhoz, majd az kihúzza a kátyúból a szekeret!

Lánycy úr, a Kereskedelmi Bank vezére, szokása szerint pontban reggel nyolcórát áment a Vilmos-császár úton, hogy lesétáljon a Fürdő utca végén emelkedő épületkoloszsushoz, a Kereskedelmi Bankhoz, és az utca elején a Szimon-féle delikát-üzlet kirakátaban feltűnt neki egy csodálatos gyümölcs.

Ananász...
1907-ben az ananász nem az volt, mint ma. Nem gyömszökték pléhskatulyába és árulták bagóért úton-útfélen.

Akkoriban az ananász a gourmandok álmainak letetteje volt. Az élvezetek Mauritiusa. Ananász! Nagy A-val írták a nevét, s ha minden szent-időben egyszer előfordult a legeslegelőbb éttermekben — úgy deklarárták. A Szimon-féle üzlet kirakátaban elhelyezett ananász, ezüst tálon, hófehér tejszinhabok és színes déligyümölcsök illés csoportjával körítve kellette magát. A tál mellett az ár-cédula: 100 korona...
Lánycy Leó megcsóválta fejét a retentő magas ár lát-tán, s továbbment.

Kisvártatva Kiss József, a költő bámulta az ananász-tü-neményt. Eppen Lánycy Leó-hoz igyekezett, akitől támogatást remélt. Ötszáz koronát akart kapni, de az ananász látván a kérelem összegét hat száza emelte. Hiszen olyan mindegy a Lányczynak!...

Félóra múlva, a pénz, a hat száz birtokában, a költő meg-vásárolta az ananászt és hazaküldötte.

A Kereskedelmi Bank ve-zére egész délelőtt tusakodott magában, hogy a Szimon-féle gyümölcs-költeményt vajon megvegye-e. Déle döntött. Megveszi. Hazafelé betért a kereskedőhöz és kérte az ana-nászt, mire közölték vele, hogy már eladták. Lánycy nem volt ugyan kíváncsi termésmézetű ember, de megkér-dezte mégis, ugyan kinek? Mert ugyebár, nem kicsiség száz korona...

Kiss József úr, a költő vette meg; roppant nagyvo-nalú az író úr...

De térjünk vissza a háború utáni Brazíliához. 1945-ben, a romok mellett nyílt meg a Brazil. Szinte varázsütésre telítődött, egyik napról a má-sikra. Az emberek nem vol-tak kényesek, nagyképtűek, a pincékből, vagy harcterekekről jöttek vissza. Ismeretlen em-berek borultak az ember nya-kába: élsz még? Mindenki tegedőzött. A kalauznó a vil-lamoson így kérte a jegyet az akkori vice szerint:

— Szabad kérem, hogy becses jegyed megváltsad?

Senki sem volt goromba, mint mostanság, mindenkit alaposan megtaposott a fe-kete tehén.

Slajmi bácsi mellett, aki fekete keménykalapban bá-mult kifelé — békésen ott ült Dinnyés Lajos is, aki akkor honvédelmi miniszter, később miniszterelnök volt, de a bra-zil-asztaltársaság elnöke is volt. A brazil okosok nem voltak meghiava, hogy a mi-niszterelnök délelőtt 10 és 11 között odaült közéjük, velük mőkázott és vitakozott, s nem is ezért lett a társulat elnöke, hanem azért, mert Kellér Andor kijelentete, hogy Lajos mindent tud.

Dinnyés úr nyolctól tizig fogadta minisztereit, esetleg az angol vagy amerikai nagy-követet, de tíz órakor már ott ült a presszóban, írók, hírlap-írók, könyvgyűnők és kivén-ült operai kóristánok között vidáman trécselve, adva és kapva az élesnyelvűek szúrásait, majd visszavágva, mert olyan volt, mint a bécsi tit-kos levéltár adattára — min-denkiről mindent tudott. Is-merete az összefüggéseket, po-litikai vonatkozásban is, nem lehetett meglepni, ismerte az emberek értékét, s aszerint méricskélte őket. Nem ismer-te el a tekintélyeket, önma-ga se vette komolyan, hogy másfél esztendeig Magyar-or-szág miniszterelnöke volt.

Egy szer az újságírókat tűn-tette ki. A protokoll az or-szág-ház kupolatermébe ren-delte a nagy lapok vezető munkatársait, hogy munkás-ságukat jutalmazza.

Huszan felálltak egy sorba, vörös szőnyeg, drapéria, mi-niszterek, háttérben bársony tokokban az arany érdemren-dek, s Lajos szétosztotta az érdem jutalmát.

Amikor Vásárhelyi Ferenc-kezt, az Est-lapok néhai mun-katársához ért — aki akkor a Képes Figyelő főszerkesz-tője volt — az titokban oda-súgott a miniszterelnöknek:

— Mondd, Lajoskám, való-di arany ez a?...
— Egy frászt! — válaszol-ta egész hangosan Lajos és továbbment.

Zsoldos Andor, a ma Holly-woodban élő zsidó író és új-ságíró volt 1945-ben az egyet-len a Brazil-tagok közül, aki nem mulasztott el egyetlen istentiszteletet sem. Reggel és este imádkozott a Csáky utcai templomban.

Egyik szombaton délelőtt a za-cskóval állított be a Bra-zíliába. Lelkendezve és áhitatos buzgósággal beszélte el, mi történt ma a templomban, mi volt a szidra és nagy elismé-réssel vázolta, hogy a zsolta-rosokat még ma sem mülja fe-lül egyetlen költő sem a vi-lágban. Ilyet nem lehet még-egyszer megalkotni...

Dinnyés ült a kör közepén. Figyelmesen hallgatta Zsol-dos lobogását.

— Hol az a zsolta? — kérdezte. — Mutasd meg!

Zsoldos elővette az ima-könyvet.

— Itt van... De elnök úr ezt nem tudja elolvasni, mert ez héberül van írva...

— Mutasd ide öregem.

Zsoldos fellapozta. Dinnyés kezébe vette az imakönyvet és olvasni kezdte a kisbetűs héber szöveget.

— Oz josir Mose üvne jisz-ról esz hásir házausz...

Altalános elképedés. A mi-niszterelnök folyamatosan, se-besen olvasta a zsolta...
Hápgotunk. Ekkor jegyez-te meg Kellér Bandi, hogy Lajos mindent tud...

Nem lehetett félrevezetni. A keseféj Bródy Bandi, Bródy Sándor fia és Hunyady Sándor bátyja egy ízben le-akarta „durantani”.

Bandikám, ha valóban szűkséged lenne pénzre... rendelkezésedre állnék. De te egy álbohém vagy. A papá-nak most megy a „Tanító” című darabja, a Sándorkának megint megjelent egy köny-ve. Ezek után te kapod a tan-

tiémet. Mennyit vettél fel teg-nap délelőtt a színháznál? Ne is felelj, megmondom. Hat-ezret kértél, hármat kaptál. Tegnap délután nem is volt verseny. Tehát maximum hu-szat költőtől el a háromzer-ből. Adósságod nincs, mert senki sem ad neked egy va-sat sem.

Bródy Bandi hallgatott. Az elnök azonban folytatta:

— Te itt megjatszod ma-gad. Senki sem tudja, csak én, hogy hova megy a do-hány... A dohány Egerbe megy, Bandikám... Ugy tu-dom, ott berendezél egy te-henészetet. Igaz, sok kell ah-hoz, Bandikám. Hány tehened van már? Mennyi tejet ad-nak a kis állatok?

Bródy Bandi büntudatosan hajította le fejét. Az elnök kedvesen, kiengesztelően hoz-zátette:

— Semmi baj, Bandikám, de mi, földbirtokosok tart-sunk össze...

Dr. Bató Jomtov nyolc évtizedre tekint vissza

Írta:
Dr. Tomaschoff Baruch

gatója volt, ahol doktorrá avatták. Itt, az erősen asz-szimilált atmoszférában ő alapította meg a „Circolo Sionistico Italiano”-t. Majd visszatért Budapestre és 1909-ben a Magyarországi Cionista Szervezet egyik de-legátusa volt a hamburgi cionista világkongresszuson. Ezen időben a Magyar Cio-nista Országos Szövetség titkáraként is működött.

1912-ben Bécsbe került, a-hol a Zionistische Zentral-verein és a Zionistisches Dis-rikts Komitee elnöke lett,

26 éves korában, Herzl mű-ködének színhelyén, ahol pedig Magyarországnál sokkal fejlettebb cionista élet volt. Azt hiszem, ez dr. Ba-tóról mindennél többet el-mond.

Ausztriai cionista heta-lapnak, a Jüdische Zeitung-nak is ő lett a szerkesztője. De dr. Bató Jomtov, a nagy Jomtov Lipmann-Heller, a „Neuzeitung” utóda és névszelője, nem elégedett meg a szervezési és zsurna-lisztikai munkával, benne atavisztikusan élt nagy elő-dének a tudományos búvár-kodás iránti hajlama is. Így — többek közt — ő, a Ma-gyarországból Bécsbe került ifjú írja meg a bécsi zsidó-ság történetét. A szeptéteri Zsidó Enciklopédia szer-kesztője is meghívja mun-katársának. Németországban Svájcban, Amerikában, Dél-afrikában — angol, német, olasz nyelven jelennek meg cikkei.

Bécsi működésének ismer-tetése nem volna teljes, ha nem emelnék ki, hogy ő volt a magas színvonalú „Jüdischer National Kalen-der” alapítója és szerkesz-tője. Ennek a zsidó politi-kai és irodalmi évkönyvnek a munkatársai között a zsi-dó reneszánsz olyan kiváló képviselői szerepeltek, mint Martin Buber, Max Brod, dr. Osias Thon, Semárgá-hú Lewin, dr. Náchum Gold-mann, Heinrich Löwe, stb.

A magyarajkú zsidóságon kívül a német, angol, olasz zsidóság is mindig élénk fi-gyelmelméi kísérte szellem-és publicisztikai működését.

Milyen szomorú, hogy fe-lesége, akit ő olyan nagyon imádozott, nem érte meg sze-retett férjének a jubileumát. Súlyos csapásként éri ez dr. Batót, amelyre bizony ne-héz vigaszt nyújtani, de érezze némi vigasznak, hogy barátainak és tisztelőinek szeretete és nagyrabecsülé-se veszi őt körül. Tekints-őket bővebb családi kör-nek és gazdagítsa továbbra is — ad meá — zsidó szelle-mi életünket. Cházák ve-mác!

Kérdés-felelet

Kérdés: Mennyiben osztozik a kommunista pártvezetőség a nép sorsában?

Felelet: Egy kiváncsi özevegasszony az öccs-újáróm megszólítja a kapitányt:

— Mondja, drága kapitány úr, ha valami katasztrófa történik, akkor tényleg maga hagyja el utolsónak a hajót?

— Természetesen — vá-laszolja a kapitány. — De ez alól egy kivétel van. Ha ugyanis felrobban a hajó, akkor én is az utasokkal repülök.

AZ ÖREG CASANOVA KÉT NAP

Irtta: Zoltán Dezső

Mindig korábban érkezett a strandra, mint én, a nyugágya mellett nekem is foglalt egyet, amikor meglátott, hangos hellózással hívott maga mellé. Altalában szerényen viselkedett, ha látta borongós hangulatomat, akkor megállt a rokka a kezében, nem sodorta élete szálát elém. Ha vidám hangulatban talált, akkor még a tengerbe is alig engedett be, annyira ügykezett megismertetni élettörténetével.

Rendszerint össze is foglalta az előzményeket, mint egyes magazinok teszik, folytatásos regényekkel. Emlékezettől, vagy azoknak, akik a közepén kezdtek olvasni. Mondtam is neki, hogy ne kezdje mindig elölről, de hát nem bízott bennem eléggé, úgy érezte, a legkisebb gondom is több annál, minthogy egy öreg férfi élettörténetének fejleményeit raktározzam el emlékezetemben.

Hogyan is sejthette, hogy minden szavát megőriztem, hazaérve, fel is jegyeztem a noteszembe. Ez a fűzet már a nyár óta kényelmes Vencel történetét, de egyfajta megmagyarázhatatlan okból, mind-egyikéig átlapoztam rajta. Az este elolvastam feljegyzéseimet és megidéztem emlékezetembe Vencelt. Rög nem láttam őt, a nyarutó szakított el tőle. Felöltözve talán meg sem ismerném, csak a strandon beszélgettünk. Megszólított, a nyakamra ült, mint ahogy Szinbádra csimpszakodott az aggyasztán. Nap nap után várt rám, tele mondanivalóval.

— Valamit nagyon elrontottam odaát, Amerikában — mondta egyszer sejtlemesen. Várta, hogy faggassam; nem kérdeztem semmit. Ez felgerelt. Ekkor már sok történetet ismertem, ifjúságát, küzdelmeit, házasságát, majd özvegyé válását. Tudtam róla, hogy egy export-import vállalatnál volt kistisztviselő, akit hatvan éves korában elbocsátottak és azóta a lánya nyakán élőködött.

— Nem gondolja, hogy valamilyen bűnyűbe keveredtem? — kérdezte sértődötten.

— Szigorúan néztem rá.

— Ne provokáljon! Nem gondolkodok semmiről. Amit elmond, meghallgatom.

— O.K. — mondta megkönnyebbüléssel — nem kerültem összeütközésbe a rendőrséggel, csak a vejemmel. Hirtelen ember... Nem elég bölcs, még fiatal, nem érti meg az emberi gyengeségeket...

Kíváncsian fordultam felé.

— A mamája miatt haragudott meg rám. Csinos asszony a mamája, már nem olyan fiatal, de szabadszámú, kihívó teremtés. Féltreértettem a szándékait. Egy kicsit erőszakoskodtam vele. Nem végzetesen, csak egy kicsit. Felhúzta az orrát. A vom pedig megölell ellenségem lett. Mindenesre kint akart látni a házból. Kinötta a lányomat miattam. Nem volt többé maradásom.

Nagyot sóhajt.

— Így kezdődött el a kálváriám. A lányomnál éltem kegyelemkenyérrel, nem volt nekem semmi jövedelmem, újból munkába kezdeni, lakást bérelni, háztartást vezetni már nem volt kedvem. Egy évem hiányzott a 65-höz. Az öregségi nyugdíjhoz. A vejem türelmi időt adott. Nem is tudja elképzelni, mennyit szenvedtem az egy év alatt. Megtúrt személy voltam, akire ellenséges szemmel néztek.

Mikor eljött az új esztendő, megváltották a hajójegyet, irány Izrael, ahol 130 dollárból majd megélek valahogy.

Belefaradt a mesélésbe, valahogy meg-savanyodott a levegő körülöttünk. A sok keserű emlék miatt zápujt meg a hangulat. Fűrődni mentünk, majd elváltunk. Más-nap kezdte volna előlről mesélni, de én ráirányítottam a figyelmét, hogy ott folytassa, ahol abbahagyta. Engedelmeskedett:

— A lányom, mint mondtam, sokat szenvedett miattam. De az én lányomnak mégis én vagyok az apja és szépen viselkedett velem. Elsősztályú hajójegyet vett, az útlevelemre kért jugoszláv vízumot, mert azt akarta, hogy mielőtt ide-jövök, ellátogassak szülővárosomba, Zágrá-bba. Nekeim ajándékozta ötvenes Chevy-t, a jó öreg Chevy-t, amelyet elég sokat vezettem én is. Ha megmosdatták, még jól nézett ki és különösen imponáló volt, amikor Olaszországból jugoszláv földre értem vele. Magam vezettem a koc-sit, amely remekül kapaszkodott fel a Karsztok szertintjéin. A hegy-ségbe vágym, gyakran jártunk oda kirándulni, nyaralni gyermekkoromban. A lányom ki-öltözött és megtakarított pénzcsekjéjét is nekem adta. Imponáló jelenség voltam a nagy kocsiiban, mikor keresztül hajtót-tam a kanyargós hegyi falvakon.

Szép napok virradtak Vencelre. A Karszt-hegység egyik falvának kicsiny penziójában szállt meg. Olyan mulatságos faépítmény volt, melynek minden lépcsője resecgett, minden olyan kicsi volt benne, hogy folytonosan attól tartott, össze-rombolja. Csak vigyázza lépdelt a falé-pcsőkön, az ágyra is óvatosan ereszkedett le és attól is tartózkodott a tagbaszakadt férfi, hogy vállálva nekiütözzék a falnak, fa-tyúgnak. Vakítóan tiszta kis penzióna

volt, Marica, a tulajdonos jól vezette az üzletet. Érdekes asszony volt Marica, fü-lében nagy aranykarikát hordott, simára fésült haja úgy tapadt fejére, mintha se-lyemkendő lett volna, szemeiben vad fé-nyek lobogtak és a foga is vakított. Csua méz volt az a nő és csupa tűz. Jó volt a közelében lenni, nézni hajlékonyságát, hallgatni pattogó parancsokat, amelyn-eknek egy kis elkínzott konyhalány és egy kelektőya legény engedelmeskedett. Marica sistergett, lologott, hivatása mag-aslatlan volt. Így tudta megőrizni házát és iparendelést, a hatóságok jó szem-el nézték tevékenységét. Míg a szomsz-édos kaptatókon szomorkodó penziócs-kák üresen tátongtak, Maricának mindig tele volt a háza.

Hej Marica, Marica! Hogy értette a módját a hízelgésnek, a nyájaskodásnak, mindenkit levett a lábáról, mindenki en-gedelmes barátja lett, rendőrmeister, postás, települési tanáctag bőkölt neki és nyáron kertjének fái alatt messzi vi-dekről érkezettek ették a nyársonsiület és a túrósgombócot.

Marica fekete hajába már vegyült né-hány ős hajszál, de sudár volt és lobogó. Egyedül élt, férje sok évvel előbb tűnt el, talán a hegyi lakók a megmondhatók, ki nyomta a kést az oldalába. Azt mondják, hogy Marica nem bántotta utána, tohonya ember volt, aki csak láb alatt volt, arra jó, hogy rőzsét szedjen az erdőben, meg orrvadással egy-egy vaddal gaz-dagítsa a penzióna étrendjét.

Marica úgy bánt Vencellel, mint egy királlyal. A Chevrolet, a jőszakasú ruhák, a zizegő dollárok megtették a hatást...

— Másfél dollár volt a napi penzióna. Képzeld el, másfél dollár. Úgy éreztem, hogy egyszerűen gazdag ember lettem. Még az én havi 130 dollárral is millió-sként éretheték itt. Mi kell egy öreg embernek? A legszebb szobát kaptam, jó volt a koszt, kimosták a holmimat és Marica, a szép Marica megértő volt irán-tam.

— Nevettem.

— Mindig idejutunk — mondtam fed-dőn.

Zavarba jött.

— Mit tagadjam, egész életemben ez volt a gyengém. Ha látta volna Maricát, kicsoda asszony! Nekem soha nem volt dolgom ilyenével. Úgy lologott, mint egy fáklia... Mit cifrazsam, belebolondul-tam...

Párs látt a szeme, abba hagyta a történetet. Másnap nem mentem a strandra, azután sem, csak harmadnapra jutottam ki a tengerhez. Mikor meglátott, úgy szaladt fel benne a megkönnyebbülés, mint aki elveszettnek hitt pénztárcáját találja meg.

— Már azt hittem, nem jön — mondta aggodalmasan —, pedig kár lett volna.

Mellételepedtem. Most ott folytatta, ahol abbahagyta.

— Bolondultam azért az asszonyért. Azt tehetett volna velem, amit akar. Amit csak akar... Ez is tette... — keserűen nevetett. — En, vén bolond, bedöböttem neki. Azt hittem, hogy a szép szememért fog szeretni. Talán imponáltam neki. Külö-nösen, amíg új vendég voltam, később egyre igényesebb lett, még csúfolt is. Kis tartal-ékom lassanként hozzáfáradott. Amikor elfogyott a pénzem, a rádióm lett az övé, az órámat is lecsatolta, meg a fényképező-gépet is elvette. A kocsim ott állt az udvarban, ő rendelkezett vele. Azzal jár-tunk bevásárolni. Cipeltem a kosarakat, felrakodtam, lehordtam. Később már házi-munkára is befogott. Fát vágott velem, még a tetőre is felkergetett a cserepeket visszarakni a helyükre egy szélvihar után.

— Így járnak a nőhódítók — mondtam maliciával. Nem nevetett. A hangja el-tompult a fájdalomtól.

— Egy napon kitett a szobámból, pe-dig fizettem rendesen a bért. A padláson rendezett be nekem egy zuhot. Süített a szél, fűtés nem volt. Akkor már nem is engedett be a szobájába, csak ha nagyon könyörögtem, vagy fenyegetőztem. Az ételből is utóljára kaptam, a maradékokat etette meg velem. A hülye háziszolgát is elküldte, hogy megtakarítsa a bérét, elvé-gzettem én mindent a ház körül.

Megfogta a karomat, mintha a segit-ségemet kérte volna:

— Egy éjszaka lebotorkáltam a pad-lásról és megálltam a szobája előtt. Han-gok szűrődtek ki. Megismertem a tele-pülési tanáctag hangját. Az ágyban tur-béköltak. Levánszorogtam a ház elé, el-bújtam egy fa mögé és vártam. Egy órá-nál is tovább dideregtem a hidegben, amik-or végre a tanáctag elment. Vissza-mentem hozzá, a szobája nyitva volt. Eggett a villany. Ott feküdt az ágyán, ki-bontott hajjal, ellustultan. Gyönyörű volt. Azt terveztem, hogy feleselőre vonom, talán még meg is ütöm, de nem bírtam megtenni. Az ágya elé borultam, szere-lemért könyörögtem. Durrván ellökött. Dulakodni kezdtem vele. Szidalmazott, becsmérelt, vén bolondnak, öreg kakasnak nevezett. Mikor már sehogy sem bírt velem, a kezembe harapott. Ettől egészen

Szokatlanul hideg tél volt, hó és jég borított el minden-t. Lerombolt vagy sérült házak között hullák, ágyúk, barikádok maradványai. Ké-tely, bizonytalanság, éhezés mindenütt. Megriadt tekin-tetű emberek hozzátartozói-kat keresik. Itt-ott kisebb csoportokban rongyos, félő-emberek haladnak, egymás-ba kapaszkodva, utcasarkok-nál előre kímélnék. Néme-lyükük mellett, a szív felett nagy, sarga csillag van, — még nem merték levenni. Egy gyár tetejébe fűródva lezuhant repülőgép, szárnya az utca fölé lóg. A kis té-ren hullák halma: civilek, katonák, sokféle nemzetiség-űek. A volt otthonuk felé igyekvő emberek még szinte-jel sem fogják, hogy mi is történt. Az elmúlt évek szen-vedési után már szinte gon-dolkodni is képtelenek. In-kább ösztön, életösztön haj-tja őket. Még nem is tudják, hogy leg többjük számára az otthon már nem otthon töb-bé, a családtagok: szeretett apák, anyák, gyerekek, feleségek — nincsenek többé. A városot kettészelő szép fo-lyló már nem a panoráma ékesítője, hanem testvérek lömegrója... A szebbnél-szebb tájakon százduldo vo-natok nem hétfégi kirándu-lásra, nyaralásra, hanem nyolcvanadmagukkal, marha-vagonokba zárva, gázhalálba vitték szeretettjeiket... A volt szomszéd, barát, ismerős „hazafias kötelességből” lett a munkaszolgálatos fér-jek, fiúk, apák parancsnoka, hódéra... Nem, ok még mindezt nem tudják. Ők csak szorongatják kis batyúikat, mennek, sietnek a romos, fa-gyos utcán, azt érzik, hogy újra szabadok, hogy szörn-yű megaláztatásuk véget-ért, hogy a gettó deszkafal-ai nincsenek többé, hogy élet, új élet vár rájuk.

A sebek túl frissek, túl mélyek, túl fájók meg, a bosszú, a gyűlölet még is-meretlen érzés számukra. Éhesen, fáradtan, fázza, de mennek, mennek előre és tekintetük hálás csodálko-zással nézi azokat a szürke-ruhás, furcsa, ismeretlen ka-tonákat, akik kiszabadított-ák őket... A „megváltás”-hoz — istenfia” születése utáni 1945 év január hónap-ja van ekkor...

talmas, lökhajtásos utasszá-lító gép húz el, rajta kék-fehér festés, szárnyán hat-ágú, kék csillag... A parkokban locsolják a virágokat, gyerekek neveté-sétől, énektől hangos a kör-nyék. A külvárosok üzemei-ben lázas munka folyik, a város egyre szebb, moder-nebb, rohamosan épül. Az üzletek bő választékkal vár-ják a háziasszonyokat, a munkából hazatérőket pedig kicsalja otthonukból a vib-ráló neofények sokasága.

A város előtt elterülő ten-geren hatágú-csillagos hajój hatalmas testei ringanak a hullámokon, távolabb a zsi-dó hadiflotta örökdió... A születésnap, vagy egyéb családi esemény zárt ünnepe helyett egy szabad nappal ünnepelek. Reggel nem cső-rög a vekker, nem szaladok az autóbushoz, nem sietek aláírni nevemet a portán. Elhindulok, csak úgy, céltala-nul, könnyedén, program nél-kül. Elvézem a napfényt, a forgatagot, a város lüktető életét. Szinte önkéntelenül lépek be a sokemeletes, mo-dern irodáépületbe, az auto-mata-liftbe és haladok a gu-mizott folyosón az osztály-vezetőhelyettes szobája felé. Az ajtón jöhangzású héber név, a titkárnő csak nehe-zesen enged be. Előző magy-ar néven szólított az osztály-vezető helyettes: — Emlé-készel? — kérdezem. — Em-lékszem, — mondja. — Ma 21 éve... Micsoda flammó volt! Erről jut eszembe, gyere-át a miznonba... At-megyünk, aztán eszünk, eszünk, csak úgy, az emléke-zés kedvéért...

A közelben van a szer-kesztőség. Telefonok csenge-nek, irógép kattog, ólom-szag árad a nyomda felől. Nézem a barátokat, „leltá-rozok”: ő is ott volt, ő is csillagos volt, ő is gettó-lak-os volt... Es most már nincs megál-lás! A program-nélküli nap-program-dússá válik; tele-telefonok, szaladok, utazom. Látni akarok mindenkit, aki akkor ott volt és most itt van, éli. Az egyik tisztviselő, a másik katonatiszt, a harmadik laboráns, a negye-

dik szárszámkészítő... Lel-kesedek, rohanok tovább... Idős néni látogatok meg, távoli rokon, ő is ott volt, a Klauzál-teren „laktak”. Em-lékszem, ő szerezte az első kenyeret a felszabadulás után... Köszöntöm őket, valamennyiüket, az ünneplő-ket.

Az öröm mégsem tart soká. A mult fájo árnya telep-szik a jelen örömléi fényé-re és azokra, mindazokra emlékeztet, akik nincsenek itt, akik nem lehetnek itt, akik nem ünnepehetik a sza-badulás napját, akiket meg-gyilkoltak akkor. Rájuk gon-dolok, mind a hatszázezrük-re, mind a hatmilliójukra.

A jelen azonban lassan fe-lülkerekedik a multon.

Magyar-zsídóiból lett héber költővel beszélgetek. Új kö-tetét mutatja. Odébb a Pi-casso-kiállítás hiv, rikkan-csok a délutáni lapokat ki-nálják hangos igyekezettel. Azután megyek tovább, me-gyek még és még, látogatok, telefonálok, kérem: tu-dod hányadika van? Emlé-készel?...

Este fáradtanban érek ha-zára, mintha munkanap után lennék. Anyám panaszos ar-ca-csal fogad; az étel már kihűlt, nem olyan jó, ha újra kell megleíteni... Nézem őt, a haját, mely fehérebb lett és emlékszem, akkor is szer-zetést élt, a gettóban is, utána is, csak a jó Isten tudja, hogyan csinálta! A felszabadulás öröme egy fél üveg mákot ettünk, ez volt az ünnepi diszebed... Tel-Avivon túl már a ten-gerbe szállt a nap, a város elcsendesedett. Az emlékezé-s napja után egy síró és egy nevető szemmel búcsúzó a városól, hogy egy 200 lóerős autóbuzsator megmássza velem a Judeai-hegyeket, ha-za vigyen nem úgy „haza”, mint a gettó után, valóban haza, az örök városba.

Most is január van, „csak” éppen huszonegy év telt el azóta, hogy felszabadultunk, hogy otthagytuk a gettót, évszázadok szenvedésének jel-képet. Fájdalom, szenvedés, pusztulás a múlt, de e napon az emlékezésen túl jólesik jelenünkre, jövőnkre is gon-dolni: arra, hogy vagyunk, élünk, csakazértis vagyunk, élünk!

Jákov Ben-Arje

AZ ÚJ KELET NEW-YORKBAN

Minden nap repülőgéppel, frissen érkezik lapunk New-Yorkba. Helyi megbízottunknál, aki előfizeté-eket is felvesz, példányonként vásárolhatja a lapot.

„Minden új előfizetőnek — a postadíj megtérítésé-vel — ingyen küldünk egy hangemezt.”

Megbizottunk címe: M. GOLDSTEIN 285 Albany 3/c Brooklyn 11213 N.Y. Telefon: 771-8443.

Ugyanott kapható Schön Dezső (Az örökség, A jeruzsálemi per, Istenkeresők a Kárpátok alatt), Balla Erzsébet (József körút 79), Firth Margit (Maris! Maris!) és a magyar-zsídó könyvpiac különböző újdonságai. Mr. Goldstein hirdetésűi ügyekben is készséggel ad szaksterű felvilágosítást.

megvadtam, sziszegtem a fájdalomtól, talán a vér is kiserkedt az ujjamból. Vérczó kezemet átkulcsoltam a nyakán és szorít-tani kezdtem...

Honlokán az erek kidagadtak. Egész testben reszketett. Nem engedtem, hogy tovább meséljen. Alig akart belenyugodni, hogy megszakítottam, de aztán engedelm-skedett. Másnap én voltam ott előbb és ő érkezett megkéséttén. Nagy hellózással sietett hozzám s halásan fogadta, hogy foglaltam nyugágyat neki. Mikor letelepe-dett mellém, összeráncolt homlokkal kér-dezte:

— Miért tiltakozott úgy tegnap, hogy befejezzem a történetet?

— Olyan állapotban volt... Legyintett.

— Ugyan... Túl vagyok én már rajta.

— Mi történt az asszonnyal? — kér-deztem kíváncsian.

— Az asszonnyal? Semmi. En kaptam szivattakat. A kezem lecsúszott a nyaká-ról, elvesztettem az eszméletemet. Mint később megtudtam, orvost hívtak, az asz-szony visszahelyezett a régi szobámba és ott ápolt három hétig. Nem volt ez az ápolás nagyon lelkes, inkább a félelem hajtotta rá, nem akart a hatóságokkal összeütközésbe kerülni.

— Talán magát féltette a hatóságoktól — vetettem ellene.

— Ah, dehogyan, nem csináltam én neki semmit. A hatóságok nagyon is csinján bínnak az idegenekkel és különösen azok-kal, akiknek amerikai útlevél van a zse-bükben.

— Mi történt azután?

— Azután, mikor már a doktor meg-engedte, hogy elutazzam, összeszedtem a holmimat, vonatra ültem. A jó öreg Chevyt otthagytam neki és búcsú nélkül eltávot-tam. Azóta itt élek.

— Hogy megy a sora?

— A 130 dollárból élek. Nem sok. 120 fontot fizetek egy albérleti szobáért, főzőcskélek, meg olykor bejárók egy-egy olcsó étterembe.

— Egyéb szükségletei?

— A lányom küldött két ruhát, cipőt is, mi kell egy öreg embernek? Felnevetett.

— Már értem, mire gondol! Az is ren-den van. A háziasszonyom széparcú öz-vegyasszony. Túl van a 6 X-en, de még keménykötésű, jóformájú nő és szívesen veszi, ha olykor bekopogok hozzá.

Rárnézett. Egy kis szomorúság keve-reedett a mosolyába.

— Aligha kerül sor fojtogatásra.

Különvélemény

Tandíjemelés

Irta: Kármel Jochánán

Az általános drágulási hullámon úrrá lenni, kétségel nélkül, csaknem megoldhatatlan feladatot ró gazdasági életünk irányítóira. Az egyik árucikk árának emelkedése láncreakcióként vonja maga után az áremelkedéseket a vele kapcsolatban álló területeken. Az áremelkedések természetesen berékesítik a támasztókat, a béremelkedéseket azonban újabb áremelkedések formájában ismét áthárítják a fogyasztókra.

Határozott és következetes, nyomásoknak és befolyásoknak ellenálló gazdaságpolitikával enyhíteni lehetne ezen a helyzeten, bár még ezzel sem lehetne segíteni a drágulási hullámnak azon tényezőin, amelyek gazdasági életünk szerkezetét hibáztatják. A legkevesebb azonban, ami elvárható a kormányzati tényezőtől, hogy a tőlük függő területeken ne vegyenek aktív tényezőként részt az inflációs folyamatban, hanem igyekezzenek megfékezni azt.

Az általános drágulás idején sem szűnik meg a kormányzatnak az a lehetősége, hogy szelekciót alkalmazzon az áremelkedések terén, oly módon, hogy bizonyos nemzeti értékből döntő területeken nem tűr és főleg nem kezdeményez drágulásokat. Meggyőződésünk szerint, a nemzeti szempontból talán legfontosabb terület napjainkban a közoktatás és az ismételt tandíjemelés, még az esetben is, ha látszatra nem döntő összegekről van szó, súlyosan sérti mindnyájunk érdekeit.

Elméletben csaknem mindenki egyet ért azzal, hogy az elérendő ideális cél a közoktatás terén, ingyenes oktatás, az iskolázás minden fokozatában, sőt — távolabbi célkitűzésként — ingyenes tankönyvek és tanszerek juttatása minden tanulói számára.

Az egyetlen körülmény, amely meggátolja a terv megvalósítását, az ezzel járó költségek, amelyeket a szakértők szerint gazdaságunk jelenleg még nem tud fedezni. Még ezt a szakértői véleményt is kétkedéssel kell fogadnunk. A közoktatás a húszadik században minden ország legfontosabb befektetése. A tudományok és a technológia mai fejlődési üteme idején az emberi tudás nagyobb értékűvé vált, mint a természeti kincsek. Ezzel együtt feladatunk is megváltozott a közoktatásnak. Néhány évtizeddel ezelőtt az írni-olvasni tudás is elegendő volt a legtöbb munka elvégzéséhez, ma a nem „intellektuális” foglalkozások legnagyobb részénél is középszintű végzettség szükséges ahhoz, hogy valaki megállhassa helyét. Ez a folyamat a jövőben fokozódni fog.

Izraelnek minden más országnál több oka van közoktatását a világ élvonalában tartani. Nemcsak azért, mert mi, zsidók, évezredek óta a könyv népe vagyunk és a középkorban, amikor Nagy Károly fél Európát magában foglaló birodalmában csak kétszáz írástudó ember volt, minden hatvétszáz zsidógyerek, már szorgalmasan tanulta a betűvetés mesterségét. Hagymányaink is köteleznek minket, de multunkkal sokkal inkább a jövőnk.

Izrael ellenségeitől körülvevett ország. Számbelileg ellenségeink ötvenszeres fölényben vannak velünk szemben. Izrael ereje emberanyagának minőségi fölényében rejlik és ha életben akarunk maradni, ezt a minőségi fölényt továbbra is meg kell őriznünk. Minőségi fölény azonban ma tudást és képzettséget feltételez. A legnagyobb erőfeszítések esetén sem könnyű ennek a minőségi fölénynek a megőrzése, mert a szomszédos államokban is folyó lépéseket tesznek a nevelés fejlesztésére. Lemaradni ebben a versenyben életveszélyes volna.

Közöttünk is élnék számosan olyanok, akik elmaradt országokból vándoroltak be Izraelbe. Olyan embert, aki felnőtt korában jött az országba, már nehéz megváltoztatni, de legalább az itt felnőtt nemzedékkel kell minden áron elütni az ország különböző törzsei közötti műveltségi különbséget. Ez egyaránt érdeke a nép minden rétegének, nélkülözhetetlen alapfeltétele annak, hogy törzsekből egy néppé vájjunk.

Azonban éppen a sokgyermekes, elmaradt, kisebb tudásánál fogva amúgyis alacsonyabb életszínvonalon élő családoknál jelenti az iskoláztatás a legnagyobb terhet, még az esetben is, ha egyáltalán nem kellene tandíjat fizetniük. Ezeknél a családoknál a 16—17 éves tanuló ifjú jövedelme is komoly, gazdasági probléma. Vajon helyes-e ezt még tandíjemeléssel is fokozni? Lehet, hogy nincs nagy összegekről szó és mégis, ez az újabb emelés vezethet oda, hogy fiatalok százai szakítják meg tanulmányukat és kapcsolódnak be idő előtt a termelő munkába. Még súlyosabbá teszi a helyzetet, hogy éppen a műveletlen szülők értik meg kevésbé gyermekeik taníttatásának fontosságát, és így könnyebben hajlanak erre a lépésre, míg a tanultabb emberek inkább hajlandók gyermekeik jövője érdekében újabb erőfeszítésekre.

Amennyiben azonban, fájdalommal bár, de belenyugszunk abba, hogy általános, ingyenes középszintű oktatás ma még nálunk lehetetlen, még akkor sem fogadhatjuk el semmi körülmények között sem azt az állítást, hogy lehetetlen elkerülni a tandíjemelést.

A magasabb tandíjak nem jelentenek óriási bevételeket az iskolákat fenntartó intézményeknek. De ha a tandíjak rögzítése esetleg azzal járna, hogy szubvenciókat kell nyújtani az iskoláknak, még akkor is ez a befektetés sokkal, de sokkal inkább érdemes, sok egyébnél.

Ha közhivatalaink még néhány évig régi és kényelmetlen épületeikben maradnak, az nem szerencsétlenség, ha a drágulási hullám következtében kevesebb ruha, vagy cipő lesz a szekrényünkben, még az is elviselhető. Azonban, ha egy gyerek a tandíjemelések következtében kimarad az iskolából, akkor valószínű, hogy egész életére kiható kárt szenved.

A kormányzat egyik fontos feladata megválogatni, hogy hol érdemes takarékoskodni és hol nem. A közoktatás területén való takarékoskodás a nemzeti értékek felelőtlen elpocskolásával egyenlő.

RAER EGY PERCRE?
NÉZZE MEG KIRAKATOMAT!
HESIL SCHWARTZ
KALAPSZAKÜZLET.
TEL-AVIV. NACHLAT BENJAMIN-U. 40
Tisztítás TELEFON: 53309 Javítás

Kalendárium, óra, idő

Irta:
Löwenkopf Kálmán

A mai világban, ha valaki éppen nem tudja, hogy hányadika van, odapillant az újságjára, vagy felüti a naptárát és már írja is a levele elejére: Akkó, vagy akár Dimona, ilyen és ilyen év, hónap, ennyi és ennyedik. Így van az órával is. A hölgyem azt kérdi, hány óra? Egy pillantás és már mondom is a pontos időt. Az óra ott kettyeg az íróasztalomon, vagy a konyhában és ott mutatja az időt a legtöbb ember karján. A mai időben, hogyha valaki egy bizonyos elmúlt időt akar említeni, akkor megmondja az évet, a hónapot, a napot.

De nézzük csak, hogyan volt ez 50—60 évvel ezelőtt. Ha a községben valaki azt mondta volna, hogy egy bizonyos dolog 1901 március 20-án történt, akkor nem sokat mondott, a hallgatók nem tudták feleleveníteni, maguk elé képzelné a megadott időt. A faluban tehát más meghatározások jártak az időre vonatkozólag. — A múlt megjelölésére a következő meghatározások voltak forgalomban:

A leggyakoribbak: aratáskor, krumplikapaláskor, sarkjászaláskor, a helmei vagy a leleci nagyvásárkor, amikor Véczi Jóska a szertőjét ellopta, amikor Kotnyai Pesta az Almáskán a szomszédját leszúrta, amikor Cukor Adolf az artézi kutat fúratta, amikor a Felvég leégett, amikor a Nyakiglib zsidó Amerikába vándorolt. Meg ehhez hasonlók.

Tessék megfigyelni, faluban született ember mai napig se ír a leveleire vagy a kártyájára dátumot, mivelholgy sose tette. Mert, ha mégis megvolt a legtöbb házban a Kincses Kalendárium, nehéz volt állandóan a mestergerendára utána nyúlítani. Hosszabb ideig csak akkor volt használatban, ha talufosztáskor valaki valami szép történetet akart felolvasni belőle. Így hát sose szokta meg a keltezés.

Mi, zsidók, a kalendárium-beli időhöz szeretünk ragaszkodni. Reschajdskor, vagy néhány nappal előtte, vagy utána, pészáchkor, se-vieszkor, szikeszkor, pidjen hábenkor, amidón a fiam bármicve lett, a lányom férjhezment, amidón az erec-jiszruéli zsidó a Méjer bál Nesz perselyeket őrítette.

A nagymamám dátumnak a nagy kolerát szerette emlegetni, meg amikor az oroszok Kossuth idején bejöttek. A kedves mamának a vasútépítés szolgált dátumul, vagy amidón az első fotogén lámpát a házukban meggyújtották; amikor a szegény apám meghalt; amikor a házat építettük; amikor a Tácschimist vettem. Zseborájuk csak az uraknak volt a faluban, meg a zsidóknak. Volt zseborája a tiszteltes úrnak, a gépész úrnak, a molnár úrnak, a tisztartó úrnak, no meg — amint mondtam — a zsidók egy részének.

Az órát a baloldali lábujzsebben hordták és rendszeren lánccal függött rajta, amelynek a másik végét karabinnal a lábjobb oldali részé-

hez erősítették. A módosabbak aranyláncot hordtak, a mesteremberek ezüstöt. Az óra és a lánccal hozzátartozott a hozományhoz és a menyasszony szülei gondoskodtak a beszerzéséről, már akinek módjában volt.

A jesivánövendékek is szívesen hordták az órát és igyekeztek valami úton-módon hozzájutni, legtöbbször úton, amit szemeszter végén tettek meg faluról-falura, házról-házra. Rendszeren nem volt hosszúéletű, mert szerették a belsejét tanulmányozni, mint kislányok a babájuk fűrészpóros hasát...

A mi házukban csak egyetlen óra volt, a falóra. Ennek a gyomrából két lánccal függött, amelyeknek végén két súly lógott. Óreg korában még két 25 dekást kellett a boltból ráaggatni. Előfordult, hogy a huszonegy dekáskor valamelyikére szükség volt a boltban, amidón is le kellett az óralánccal oldani. Ilyenkor az óra vagy megállt, vagy csak lassan döcögött és a péntek estéli gyertyagyújtás idejének bizonytalansága súlyos gondokat okozott a kedves mamának.

A falunkban egyébként általában a helyi idő volt elterjedve, a kereskedő ember meg, aki ide-oda utazgatott, a vasúti időt használta. De ha kétféle óra tájékoztatta is a falu népet az időről, ha valaki vasúton akart utazni, akkor a perbenyiki vasútállomásig háromnegyed óráig tartó útra már két órával hamarabb elindult, mert sose lehet tudni.

Volt Ricsén toronyóra is. A toronyórát a pennsylvaniai bányákban dolgozó „amerikanusok” adták össze és a ricsiek felette büszkék voltak rá, mert egész Bodrogközön, vagy tán az egész megyében ez volt az egyetlen falu, amelynek toronyórája volt. Meg is írták akkoriban az újságok, meg a „Sátoraljaúj hely és Vidék”-ben is benne volt, meg a „Pennsylvaniai Magyar Ujság” is hozta.

Ez az óra büszke magaságából hirdette a falu népének az időt. BacsKay Károly tiszteletes úr a saját tulleazüst órája szerint szabályozta, aszerint, hogy késett, vagy sietett. De ha a harangozó megnehezített a presbitériumra, mert a kom mencióját a rostaaljból adta ki, akkor bosszúból lökött egyet az óra valamelyik kerekén és az óra többet állott, mint járt.

Mint például az egyik akkói templomgondnok, aki belép a templomba, ránéz a zsinagóga órájára és hangosan odaszól a templom-szolgának, hogy mindenki hallja és megcsodálja nagy világi tudását:

— Mondja, reb Májér, ez az óra a greenwichi időszámítás szerint jár?

Szegény akkói sámesz akkor hallja először életében a Greenwich szót, a bajússa alatt morogja hát:

— Nu, daj haszte, widerim epezs a reform! No tessék, újra valami reformot akap bevezetni!

Egy adomány margójára

Régi, szép és követésre méltó dolog az adományozás, különösen mi, zsidók, jártunk már elől sok szép példával. Emelkedtek a síremlékek, oszlopok, aggmenhelyek, paloták és ki tudná felsorolni, hogy hányféle adakozás örökít meg szülőket, személyeket, intézményeket... Most gondolatlan le kell kopogni — csak sose fogyjon el az adakozók száma, mert minden adakozásból, akár közvetlenül, akár közvetve, sok ember számára jut valami jó, valami kis nem várt plusz az élettől...

Ennek előrebocsátása mellett, szeretnék rátérni az utóbbi időben olvasott legmeggondolatlanabb, legnaivabb és talán így is kifejezhetnénk: legsport-szerűtlenebb adományozásra. A kedves belgiumi zsidó sportbarátok, akik mellesesen még gyémántgyárosok is, tiszteletreméltó összeget, másfélmillió fontot adományoztak az „izraeli futball-válogatott” feljavitására és felsegélyezésére. A derék adakozók végignézték a tavalyi belgiumi belga-izraeli válogatott találkozót (melyen a csoda folytán csak 1:0 arányban szenvedtünk vereséget, miután 87 percig támadott a gólképtelen belga csatársor, de az igazság kedvéért szögezzük le, hogy jól játszott az izraeli kilenc játékosból álló bunker is), megtudták a visszavágó 0:5-ös eredményt. A látottak és a hallottak alapján elhatározták, hogy megsegítik az izraeli válogatottat, feltételezve, hogy csupán pénzkérdés az egész és követünk hitvese útján „bedobtak” másfél milliót, hogy ezentúl mi is rúgjunk gólt az ellenfelek hálójába, hiszen pénzünk már lesz hozzá...

Sport-képtelenség. Mit jelent egy ország válogatott labdarúgó csapata? A meglévő csapatok legjobb formában lévő játékosainak időnkénti összeválogatása, hogy a siker reményében álljanak ki, hasonló módon összeválogatott más országbeli csapatok ellen... Na már most, ha különféle csapatokból alkalmasszerűen válogatjuk össze a jó formában lévő játékosokat, hogyan lehet ezeknek a teljesítményét két-, esetleg háromhetes „táborozással”, vagy a divatos „rejtkehely” megoldással olyan ütöképes együttesé összekovacsolni — pénzzel, vagy anélkül —, hogy ez eredményes is legyen? Az egész dolog kísértetiesen hasonlít ahhoz a megoldáshoz, amikor egy épületnek elfelejtik megépíteni a földszintjét, viszont csodálatosan szép ötödik emeletet építünk rá. A felépítményre van pénz, csak az alapra fogott el, így azután csinos kis épület lesz belőle, de mi tartja majd az összeomlás ellen?

Szövetségünk hálás szavakkal vette az adományt — miért ne vette volna? —, tervet dolgozott ki az összeg hatásos befektetése érdekében, bizottság alakult a pénz kezelésére és egy hét sem telt el az adomány közhírtétele után, máris hangzottak el kívánságok a válogatott tagjai részéről, hogy a munka-megváltási összeg kicsiny és már-már veszélyeztetve volt a válogatott mérkőzése, ha a vezetők nem tettek volna ígéretet a dolgok intézésére. Viszont a válogatott — beleértve az elégedetlenné váló játékosokat —, gyatrán játszott, teljesítménye nem ért fel egy közepes klubcsapat színvonalával, ez irányban az ellenfél hívatott szakértője, a román válogatott edzője is nyilatkozott...

Az adomány tehát ebben a formájában semmi jót nem tett, sőt...

Az adományt átvevő labdarúgó-szövetségnek eleve tiltakoznia kellett volna, — nem az összeg és az adomány ellen, ezt talán mégsem, mert az adomány — adomány —, de az adományok ezen formája ellen. Az adományt az izraeli labdarúgás felsegélyezése címen kellett volna átvenni és azután összeülni egy csomó okos és hozzáértő embernek, meghányi-vetni mit is lehetne csinálni, hogy az izraeli klubcsapatok színvonalát emeljék, hogy a játékosok fizikai kondícióját növeljék, hogy taktikailag és technikailag jobban képezze a játékosokat, hogy megismerkedjenek a korszerű labdarúgás minden csínjával-bínjával, hogy ne ötletszerű lótsfutással teljen el a bajnoki kétszer 45 perc, hogy csapatunk — és ne a válogatott elsősorban — elérjék a középeurópai színvonalat. Ha majd azután némiképpen sikerrel jár ez az akció, akkor úgy is magától adódik egy erősebb válogatott, hiszen a jól játszó csapatokból, jó labdarúgókat kerülnek ki!

A szövetségnek tehát nem a felső emeletet, hanem a földszintet, sőt az alapot kell megátogatni, hogy az egész építmény össze ne dőljön. Belga adakozóinkat fel kell világosítani, hogy a gyémántok csiszolása csak akkor lehetséges, ha előzőleg gyémántunk is van! Nem tizenegy, vagy jobb esetben tizenöt jó futballistára van szükség, hanem százra és százra, hogy ezek közül önműködően kerüljön ki az a válogatottnak szükséges szám.

Az adományt tehát nem elég csak elfogadni, de jól is kell tudni felhasználni.

Bar Giora

Bolondok hajója

Regény

Irta: KATHERINE ANNE PORTER

43.

Ebben a pillanatban néhány első osztályú utasra lett figyelmes: éjszakai portyázásra indultak. Gyorsan, nesztelenül húzódtak el útjukból, akár a kísértet. A mai napra torkig volt az utasokkal. Ezek ugyan nem akartak tőle semmit, de honnan tudhatta volna a sötétben? Jenny Brown jött arra és Huttenék Bébével, a buldoggal. Jenny idegességével meg a nyugtalanságával küszködött. Huttenék és Bébé álmatlanságukkal meg a tengeribetegséggel; mindannyian a friss tengeri szélben, a zsongító sötétségben kerestek menedéket önmaguk és a másik elöl. A fiatal tiszt nemcsak azért menekült, hogy ne törjenek be néhány szabad, magányos percébe a hosszú, zsúfolt nap után — bár örökösen ez a veszedelem fenyegette. Nem — tapasztalata arra tanította, hogy pusztá jelenlétük is kellemetlen, visszataszító, el kell kerülni őket, menekülni előlük, mikor csak lehet. Semmi szüksége a szárazföldi hímpatkányokra; megtalálja ő barátait fiatal tiszték között. Azok egyenrangúak vele, az ő osztályából valók. Ami meg a magányosan utazó nőket illeti, rettegett tőlük. Bármennyire szeretetre méltónak látszanak kezében, ha egyszer csak kinyújtják csápjukat, olyanok, mint a rák. Tudta ő jól, hogy maga alatt vágja a fát. Hiába.

Az utasok már ilyenek, ezen nem lehet változtatni, mi egyebet várhatna tőlük; és ha egyszer eszükbe jut, hogy nem utaznak ilyen nyomorúságos hajón — mert tulajdonképpen szegyelette a derék Verá-t, és mindig azt tervezte, hogy egyszer majd külön hajóra kerül —, akkor befellegzett nemes hivatásának. Fiatal korában ugyanis arra nevelték, hogy nemesnek tartsa. De tény, ami tény, színet se akarja látni az utasoknak, akárki-félek, kár is színelnie.

De mégis, van a hajón egy negyven év körüli, elég csinos amerikai nő, valami Mrs. Treadwell, az elég rendeznek látszik. Azt eddig lassanként valahogy barátságot érezni iránta, kez is tudta, miért — mert az soha rá se néz, azt sem tudja, hogy a világon van. Az ilyen nő utast szerette: nem mint az agyonparfümözött spanyol nő, aki folytonosan a sarokba akarja szorítani. Jegyben jár, hálstennek, egy lánnyal, ismeri, mióta a világon van, s azt hiszi, legalábbis reméli, hogy menyasszonyának sosem lesz alkalma rajtacspni, ha tilosban jár — van elég biztos hely, ha partra száll az ember. A tisztecske nem tudhatta, nem is képzelte, s talán ha tudja, nem is lett volna inyére, hogy sem Jenny, sem Huttenék nem vettek tudomást a létezéséről. A közöny és a tartózkodás az ő joga, nem az utasoké.

Most, hogy ilyen váratlanul találkoztak, Frau Hutten kissé barátságosabban viselkedett az amerikai lánnyal. Eddig furcsa, érthetetlen, elfogadhatatlan volt a számára, mondhatott, tehetett bármit, ha akár egy szót sem szólt, csak ült összekulcsolt kézzel, akkor is. Ezúttal mégsem tudta elfojtani a természetében rejlő nyájasságot: hiszen férje ma este is azzal vigasztalta, hogy egyszer majd csak véget ér ez az utazás, és Jenny igazi részvétet tanúsított a család tengeribetegsége miatt.

— Nem sokat törődöm én a mi rosszullétünkkel, de ez a szerencsétlen Bébé — sopánkodott Frau Hutten. — Néha már egy kicsit jobban érzi magát, aztán hirtelen megint rosszul lesz — mondta olyan csodálkozva, mintha teljesen természetellenes jelenségről volna szó.

Jenny nem látszott meglepettnek, csak lehajolt, és megsimogatta Bébét a két füle között. Mikor felállt, körülnézett és látta, hogy David is ott lődörög a fedélzet egyik oldalán, a másik oldalról pedig Herr Glocken közeledik feléjük — nyilván meglátta őket, és sietve csatlakozni akart hozzájuk. Jenny igyekezett önmagával is elhítenni, hogy egyiküket sem látta meg; pontosabban, hogy semmi köze hozzájuk.

Herr Glocken a szokásosnál is rosszabbul érezte magát, álmos volt és kábult a fájdalomcsillapítójától, de aludni mégsem tudott. Reménykedve közeledett feléjük, mintha bizonyos megkönnyebbülést és segítséget várna tőlük. Valamennyien barátságosan köszöntötték, és mikor kijelentette, hogy ilyen levegőt, tengert és ilyen holdfényt sosem szabad alvás miatt elszalasztani, Jenny helyeselt:

— Főképp nem ilyen füledt kis lyukban, mint ezek a kabinok.

Herr Glocken kíváncsi figyelemmel fordult Jenny felé, mert ez a furcsa fiatalember, ez a David Scott, a szeretője, sokkal inkább úgy bánik vele, mint a feleségével vagy a testvérével, semmint a barátnőjével: egyetlen egyszer sem ejtette ki a nevét kabintársai előtt. Széttárta a karját, állát a rácsokhoz támasztotta, Jenny pedig megismételte, hogy az ember éjszakát sose töltsön alvással, sehoh, de hajón különösen nem, s éppen-séggel nem az Atlanti-óceánon... Ő ugyan eddig csak a Karibi-tengeren hajózott, a szigetek között és Mexikóba; nem úgy látja-e Herr Glocken, hogy az Atlanti-óceán sokkal megkapóbb? Mintha a hajó is tudná, hogy tekintélyesebb vizeken jár, és némelykor játékos, mint a delfin... és így tovább, és így tovább — fecsegett, mintha csak magában beszélne, s közbe-közbe balfelét tekintgetett. Herr Glocken könnyen észrevehette, hogy nem hozzá beszél, nem hagyja, hogy egy szót is szól-

jon, semmire választ nem vár, sem most, sem a jövőben, mikor tehát a lány lélegzetvételnél szünetet tartott. Így szólt angolul: — Ó, hogyne, tökéletesen igaz van, Miss Brown. — Jenny megfordult, ránézett, s akkor döbbsent rá, hogyan viselkedett, mikor látta, a törpe összecsapja a bokáját, meghajol előtte és habozás nélkül eloson.

— Sajnos, azt hiszem, megbántottam szegényt — mondta szinte suttogva Frau Huttennek, aki zavartan odébbállt. Herr Professor Hutten megnyugtatóan közbelépett:

— Ne gyötörje magát, kedves Fräulein — mondta, feleségének kissé lehajtott feje fölött. — Gyógyíthatatlan nyomorékságban szenvedő emberek, különösen ha velük született bajról van szó, állandóan túlzott érzékenységet tanúsítanak mások viselkedése iránt. Különösen társasnak nevezhető találkozások esetén, de leginkább, ha ellentétes nemű egyénről van szó... Nehezen kerülhető el, hogy meg ne sértsen egyszer-mászor ilyen egyént, ha mégannyira akaratlanul is...

— Egyszeriben nem kívántam, hogy a közelemben legyen — menetegetőzt sírós hangon Jenny. — Valahogy borzadok tőle!

— Azt hiszem, Herr Glocken ezt már megszokhatta — mondta szelíden Frau Hutten. Szorosabbra fogta Bébé prózát, belekarolt férjébe, és lassan elindultak. — Nos, mégiscsak meg kell próbálnunk aludni egy kicsit. Jó éjszakát!

— Jó éjszakát — felelt Jenny, és csak most vette észre, hogy Frau Hutten sántít egy kicsit. Szorító ijedséget érzett: vajon Frau Hutten sántán született, vagy baleset érte? Arra gondolt, hogy valami gonosz változás történik benne: irtózik a testi hibától, minden nyomorúságtól, pedig ezt azelőtt soha nem érezte. Mi ez? És David talán azt hiszi, Herr Glockennel is flörtöl, mint Herr Freytaggal, azaz hogy mindenkivel, aki nadrágot hord ezen a hajón? Lassan megindult abban az irányban, ahol az imént David látta. Szerette volna a nyaka köré fogni a karját, megcsókolni, s csak ennyit mondani neki: Jó éjszakát, drágám. Nem tudta elnyomni magában az elviselhetetlen gyöngédségi hullámokat a férfi iránt. Aztán mégis elszántan otthagya a fedélzetet, végigment a hajón, a lenti hosszú folyosón, be a kabinjába, abban a reményben, hogy Elsa már elaludt.

David meghökkenve pillantotta meg az új társaságban Jennyt. Lement a kabinjába, felöltözve fektetett végig az ágyán, eloltotta a lámpáját, és kezét tenyérral kifelé összekulcsolta a szeme fölött. Hogy kiket csíp föl ez a lány, tűnődött magában, ki mindenkivel összeakad! Ha rezesbanda megy az utcán, velük masíroz... Képes vadidegennel is szóba állni... De ki vadidegen neki? Mintha a hitvány, ostoba locsogás érdekelné, végighallgat mindent, éppoly figyelmesen, mint a legértelmesebb beszédet... Sőt, a fene egye meg, még figyelmesebben! Nem tud elmenni a koldus előtt, hogy ne adjon neki, tele a háza kőbor macskával és kutyával — széjjel kellett osztogatni őket, mikor elutazott, olyan embereknek, akik nem vették szívesen. Ül és figyelmes arccal hallgatja, mit motyog az a nagy darab mamlász Elsa, mintha Elsa a világ legsodálatosabb dolgát közölné vele. Kimegy és sztrájkországba áll, meg sem kérdezi, miért sztrájkolnak vagy hol dolgoznak? „Dohánygyárban, azt hiszem” — mondta egy este, mikor elment hozzá, és kimerülten ágyban találta. Meleg tejet ivott. — Ot fontot fogytam ma — mondta neki büszkén. — Miért? — kérdezte.

— Csak úgy viccből — felelt Jenny, és soha semmit nem is igyekezett megmagyarázni neki. Mégis volt idő, mikor olyan közelinek, szinte önmagával azonosnak érezte Jennyt, olyan gyengéd szerelemmel, hogy a lány tehetett volna vele, amit akar, megértethetett volna vele bármit, akár a legnagyobb ostobaságot — legalábbis most így képzelte. De akkor miért nem hajlandó a lány pótolni benne a hiányzó részt, amitől teljes egészé válna... Miért oly különös és vad, miért teszi lehetetlenné együttélésüket? Most ötlött fel benne először az a keserű gondolat, hogy Jenny, úgy látszik, a legegyszerűbb módon alkalmazkodik akárkihez, mindenkihez, csak hozzá nem... A vére megfagyott, ha arra gondolt, hogy ez a Glocken beférkőzik az ő magányába, kapcsolatba kerül Jennnyel. Meglepetten állapította meg, hogy mélységesen undorodik Glockentől. Tudja Isten, mit nem mond el neki Jenny, s milyen képet alkot Glocken a lányról; el tudta képzelni, hogy ocsmány, alávaló véleményt formál Jennnyről torz kis agyában...

Meggyulladt a villany. Herr Glocken ott állt vigyorgva, mint egy elégedett gnóm. — Ó, még fenn van? — kérdezte és szinte azon nyomban hozzátette, David szerint elviselhetetlenül bizalmas hangon: — Nem feketek le, míg meg nem mondom, hogy milyen elbűvölő fiatal hölgy a maga fiandéje... Eppen most beszélgettünk egy kicsit a fedélzeten. Igazán elragadó...

Davidnek megvolt az a különleges képessége, hogy hirtelen hallgatásba merevedett, s aki válaszra várt, elhunhatta fölé a várakozást: rosszallását, tagadást sokkal határozottabban kifejezett, mint szavakkal. A kabin

levegője megfagyott a hallgatásától. David kis idő múlán felkelt, elszántan levetkőzött, de elhagyta a fogmosást, mert neveltséges ténykedésnek tartotta az agyonhallgatott idegen jelenlétében, aztán ismét eloltotta a lámpát, és a falnak fordult. Minden idegszála zsongott, minden ina rángott a felháborodástól. Csak hosszú idő múlva ernyed el, de álmában is újra meg újra meg-rándult.

Még hosszabb idő kellett Herr Glockennek az elalváshoz. Megrettent, megsértődött, elképedt. Azt hitte, azaz, hogy beszélő viszonyba került Jennnyel — a lány nyersen elutasította, igaz, de kinek kell ezt megtudnia? — kellemes baráti kapcsolatot terem majd a szeretőjével. Nagyon gálánssnak, nagyviláginak és korrektnak érezte magát, amiért a francia „fiandé” kifejezést használta, a kevésbé dallamos és sokkal pontosabb német szó helyett, ami az eszében volt. De minden rossz vágyára szalad közte és a két fiatalember között itt, jobban kell vigyázni. Nem sok amerikaival került össze eddig, azokkal is Mexikóban találkozott, sose igazodott el rajtuk, nem is igyekezett különösebben. De ezeket másféléknak tartotta, mert beszéltek spanyolul, s nyilvánvalóan bohém életmódot folytattak. A lány csakugyan bájos, ha rossz is a modora, és Herr Glocken nem értette, mi vonzza ehhez a szeszélyes, nehéz természetű fiatalemberhez. Végül mégis elaludt. Reggel nagyon nyomorultnak érezte magát, és név szerint Herr Dennyt kérte meg, hogy legyen szíves, nyújtsa oda neki az orvosságát.

A matrózok odakint ismét az enyhén ingó fedélzetet súrolták, amint a Vera rendületlenül haladt a Kanári-szigetek felé, s alig egy-két fej hajolt ki az ökörszemeken, hogy meglese a hold és a tenger örök szerelmét. Pepét megint kirekesztették a lakosztályából Arne Hansen miatt. Most már sűrűn nézte az óráját, s úgy gondolta, ha pénzről van szó, Amparo mégis túl sok időt tölt azzal a passal. Megtette már mások is, elég gyakran, más férfakkal, és semmi verés nem volt elég, hogy kigyógyítsa ebből a szokásából. Mindenesetre újra megpróbálja kigyógyítani, de csak majd ha partra szállnak Vigóban, ahol visíthat, ahogy tetszik, nem kelt feltűnést.

Lábujjhegyen kerülgette a matrózok vödört, sóprűjét, megállt a rácsnál, s lenézett a fedélközre. Ugy látszik, mindenki elhelyezkedett már, és egészséges álomba merült — már a látványtól is nagyokat ásított. Néhányan vászon nyugágyban nyújtóztak el, volt aki a pusztá kemény padon fektet, egy páran pedig kigyómódra tekerőztek össze a függőágyban. Egy kék overallos férfi keresztben fektet a függőágyon, feje egyik oldalon, göcsörtös, mocskos, meztelen lába a másikon lógott le. Pepe jól ismerte valamennyiüket, ő is asturiai volt, némelykor még egy andalúziai iránt is rokoni érzés fogta el, de ezek közül odalent semelyikkel! Ha ő is olyan ostoba lenne, mint ezek, most köztük alhatna odalent, vagy bolhásan, tetvesen henteregetne valami kalibában, Spanyolországban. Megrázkódott, mintha kigyó csavarodott volna meztelen lábára. Ezek a hangoskodó, éneklő, táncoló, verekedő, káromkodó asturiaiak pontosan olyanok, mint akikre gyerekkorából emlékszik, s most fekszenek len a csöndesebb andalúziaiakkal és a kanári-szigetiekkel, mint a kiterített hullák; a kísérteties, fehér holdfényben, a meglíben lepedőkben, mintha csak a hullaszállítókat várták volna. Pepe kiválasztotta azt az alakot, aki kétoldalt lelógott a függőágyról, és cigarettáját odahajította a hasán fölhalmozott ruhákra. Ettől majd felébred!

Három alak azonnal talpra ugrott, és az egyik, az nagy darab kövér — Pepe emlékezett rá, hogy bömbölt, mint a bika — megtalálta a cigarettáját, s eloltotta az ujjja között. Öklét ráta a karesu alak felé odafent, mert Pepe még mindig a rács fölé hajolt. — *Cabrón!* — ordította dühösen, neveltséges mexikói kiejtéssel, pedig már fölismerne a selyemfiút, ott ödögött a többiek közt, az indulás napján. — Csúfondórosla fordította a hangját: — *Puto!* — kiáltotta — gyere csak le, majd próbáljuk...

Többen felriadtak, és csatlakoztak a kövérhez. Pepe kelleetlenül fordult hátra, látta, hogy a matrózok is fel figyelnek a lárámra. Az egyik feléje indult, nem fenyegetőn, csak hivatásszerű, nyugodt ügésben, mint a ló, hogy megállapítsa, mi történik tulajdonképpen. Pepe eltávolodott a rácsról, és hatyúkecsességgel, de gyorsan távozott a másik irányban.

Belépett a kabin ajtaján. Amparo kócos haját kefélté, a rúzs ocsmányul elmozdult az összeharapdált szája körül, és aló ágyon összevisszaság... mint rendezesen. — Na? — kezdte a beszédet Pepe. De Amparo hallgatott, csak fejével intett durcásan hátrafelé. Pepe erre felkapta az egyik áporodott szagú párnát, s ott találta alatta a zöld bankjegyeket. — Megint dollár, nagyon helyes! — S kezdte kisimitani és számolni a pénzt.

Amparo összeráncolt homlokkal szólalt meg: — Nem valami könnyű kereset, mondhatom. A papas mindig azt mondja: „Egy fuvar, egy ötös.” Meg kell szolgálni a pénzt. — Azzal kinyitotta a vízcapot.

— Mit csinálsz? — kérdezte Pepe, s vetkőzni kezdett. — Megmosakodom... — felelt a lány kedvetlenül. — Mocskos vagyok.

— Ne sokat tolláskodj — szólt rá a férfi, és Amparo mintha jeladást érzett volna a hangjában: meg-rezzent s libabőrös lett az izgalomtól. Beszappanozott egy mosdóruhát, mosakodni kezdett, a férfi pedig kíváncsiság nélkül követte kézmozdulatait, amint a testét dörzsölte. Meztelenre vetkőzött és lefeküdt.

(Folytatása következik)

ZENEÉLET

FILHARMONIKUS ZENEKAR

— Betegség kontra műsorterv —

A közelmúltban Rossini „Hamupipóké”-jét Carlo Maria Giulini-nek kellett volna vezényelnie, de betegsége miatt Nino Verchi vette át szerepét. Igen jól, de persze, nem teljes értékű pótlás gyanúban. Most, a 6-ik bérleti sorozatban, Jehudi Menuhin megbetegedése idézett elő műsorváltozást, s a zenekar csak nagy nehézséggel és áldozattal sikerült némi-képp egyenrangú helyettesként Sura Cserkaszki zongoristát megszerezni, aki már többször igen nagy sikerrel lépett fel nálunk. Liszt- vagy Csajkovszkij-versei élen emlékeztünkben maradtak, mint egy demónoktól megszálott művész nagyszerű megnyilatkozásai.

Nem egészen célszerű volt azonban ezeknek a demónoknak a beavatkozása, amikor művésznünk Chopin első, e-moll zongoraversenyét játszotta — a költői pompában, lírikus szépségekben oly gazdag műben őszinte átéléssel és csodálatos szép hangszínekkel kísérve a zeneköltő útját. De a demónok, máskor oly diadalmas segítőtársai, most nem nyugodtak: játékaikat szeszélyes hullámzások jellemezték, melyben számos rendkívül szép gondolat elforgásolódott, szétporladt. Ezek a nyugtalanul fel-feltörő émo-ciók nem engedték szélesen ivelő vonalba összefogni a Chopin-versenyt, melyben csupán a rendkívül poétikusan elgondolt lassú, középső tétel került ki egységesebben kezei közül.

Mindezt, ha a vezényelő Paul Kletzki külsőségekre, pózra annyira hajlamos kíséretét összehasonlítjuk Cserkaszkinak minden egyenletessége mellett a vérbeli művész egyéniségével, és legalábbis hangzásban, virtuozitásában magasrendű előadásával, úgy megdöbbentünk a művésznő utóbbi pártjára állunk.

A műsort izraeli ösbemutató: Paul Ben-Chajim „Az örök téma” című hatrészes zenekari műve nyitotta meg. Bráclávi rabbi Nachman mondását idézi mottó gyanánt, ennek ellenére a szerző tagad minden irodalmi tartalmat, s szerinte a tételek címei csak a tiszta zenéből fakadó hangulatok változásait jelzik: intráda, fanfára, könyörgés az Artatlansággért, tépelődés (meditáció) — rondó, és konkluzió, összefoglalás.

A szerző a rutinos szakember kezével sorakoztatja fel a hangszeresoportokat, főképp a rézfúvókat és az ütőhangszereket. Unnepélyes meghatódás, színes lírai képek az imában valamifajta áhitatos alázat, majd a befejezésben — mintegy a gyártmány származási bizonyítványaként — keleti-zsidó népi táncfőredek, számos hatásos részlettel ajándékozzák meg a hallgatót. Ben-Chajim azonban olykor elsodorják a szervesen felbukkanó szép részletek, melyek uralmukba ejtik, s megakadályozzák a műforma-építő kezekkel architektónikus hajlékot is emeljen számukra. — A megelőgetett komponista azonban elismeréssel nyilatkozott Paul Kletzki megértő, lelkes tolmácsolásáról. — Szerző, karmester, zenekar ünneplésben részesült.

Szimfóniaszögény századunk gyakran mond ellent önmagának, mikor megszorultságban a félig elfelejtett, sőt félig fel sem tárt közelmúlt zenejében keres menedéket: így jutoitunk el előbb a Bruckner-, majd a Sibelius-kultuszhoz. A finnek nemzeti hősként ünneplést nagymestere, Jean Sibelius (1865—1957) méltó kíséretét írt hős né-

pe szabadságharcához, mely a századfordulón az orosz uralom alól való felszabadulást célozta. A történelmi materializmus hívei szoros összefüggést fognak találni, s jogosan, a nemzeti felszabadulási mozgalmak — és az ezekkel szorosan összeforrott népi zenei irányok felbukása között: példaként a cseh Smetanát és Dvorákok, a magyar Bartókot és Kodályt, és végül, a finn Jean Sibelius hozhatjuk fel. Nem véletlen, persze az sem, hogy mindannyian, bár rendkívül eltérő módon — a népzénet, vagy legalábbis, mint Sibelius, a hagyományos népi nyelvet és szellemet helyezték művészetük középpontjába: ez volt az egyetlen út, mely a nemzeti szellem ösforrásából fakadva, mutatta az irányt, mely az elnyomásból visszavezet hozzá.

Sibelius születésének századik évfordulója az elmúlt év decemberében nemcsak hazájának adott alkalmat a nagy zeneszerző ünneplésére. Zenéjének jellemző tulajdonsága, hogy bár az ősi népi époszból, a Kalevalából indul ki, soha eredeti népi témát nem dolgozott fel, hanem csupán annak szellemét igyekezett idézni. S amint a politikai önállóságot is csak hosszas, kemény harcok árán vívta ki ez a hősies kis nemzet, úgy nemzeti zeneköltője, Sibelius is sokáig maradt a nagy hűbérúr, az orosz zene akaratlan, tudatalatti követője, mielőtt önállóbb nemzeti stílusra tett szert.

Hét szimfóniája közül az elsőt több külföldi úttjáról visszatérve, 34 éves korában, 1899-ben fejezte be. Mint későbbi műveiben, itt is két pilléren nyugszik zenéje: a régi hagyományok szellemén és a természet imádsán. Mindkettőre gazdag alkalmat nyújtott hazája, a festői szépségű Finnország. Az előbbi magasztos szellemét, az utóbbi ennek a szellemnek töretlen tisztaságát biztosítja a művészi nyelvezete számára. S bármily gyakran is ütközünk Csajkovszkij, vagy Grieg hatásába, áttör, rajtuk már az 1. szimfóniából is kisugárzó nagyon egyéni stílus. Jellemző kompozíciós technikájára, hogy kedvel a rövidlegetű kis témákat, de ezeket szereti a tétel kidoigozási részében felkapni, s nagy ívben összefonva egységbe önteni. Ezt a módszert találjuk már az 1. „Allegro energico” tételben, mely a lassú bevezetés után fokozatosan bontakozik ki.

Mendelssohni transzparens könnyedség árad a kedves Scherzo-tételből. A finálé, „quasi una fantasia”, szinte önálló tagja a szimfóniának, holott az 1. tétel klarinét-témáját idézi. Jellemző részlete az andante-intermezzo, egy rendkívül lírikus epizód, melyre egy fugatót épít. Az apró, jelentéktelenné tett téma-alköb szívesen ivelő, magasba szárnyaló, dúsan ömlő szintézis formálódik és egy romantikusan áradó szófrázissal végződik.

Ha a színes előadás nem is igazolta a feltörő Sibelius-kultuszt, és fel is idézi a századforduló átmeneti korszakának kétélűségét, kellemes és megnyugtató érzéssel töltötte el a hallgatót.

BRAHMS-EST A MUZEUMBAN

Tel-Aviv-Hármás néven mutatkozott be a telavivi Múzeum 15-ik estjén Eldad Neumark (zongora), Mose Murvitz (hegedű) és Elchánán Bergman (cselló), akikhez A. Borstein brácsás csatlakozott. Eredetileg Rachel Adonallónak is énekelnie kel-

lett volna, de a művésznő betegsége miatt lemondott. Így csak Brahms C-Dur-hármasát, Op. 87, hallottam, melyben a fiatal hegedűs, Mose Murvitz meglepően muzikális, lendületes játéka tűnt ki. Neumark kissé száraz volt Brahms emóciógazdag stílusához, de precízen zongorázott.

„L'ENSEMBLE INSTRUMENTAL ANDRÉ COLSON”

Ez a Páris meléki női kamarazenekar szemnek és fülnek egyaránt kellemes csenegetést szolgáltatott, mikor a kulturális téren is rendkívül agilis francia követség tervében bemutatkozott. Mindenekelőtt az utóbbinak tevékenységéről kell megemlékezni: például, mily élenken propagálja a „Service culturels” a francia művészek izraeli fellépését és számos házi-hangversenyen ad számukra alkalmat a bemutatkozásra. Rendkívül kevés külföldi izraeli képviselőt követi ezt a dícséretre méltó példát, és bár néhány nagyon lelkes izraeli követséget, mint a kivételt kell mély elismeréssel kiemelni, a többség édeskeveset törődik az izraeli művészet és kultúra terjesztésével saját működési területén... Ezt a kérdést meg-

kelleme bolygatni külgyminiszteriumunk külföldi kultúrkapcsolatokkal foglalkozó osztályán keresztül — nemzeti érdekek, nemcsak az érdekelt művészeké...

Tíz nőtől és egy irigylésre méltó fiatal férfiből, Traugott Schmöke nevű német származású kitűnő csellótáboráll az Andrée Colson hegedű-koncertmesternő által nagy lendülettel és hűvvel vezetett együttes. Miután a feltűnően csinos brácsások és csellótáboráll szemléletével betelünk, akusztikus teljesítményükre terelődött figyelmünk, mely nem maradt mögötte a szemnek nyújtott élvezetnek. Friss, nagyon hajlékony, franciásan könnyed, s a mellett rendkívül finoman csiszolt előadásban adták elő Albinoni, Charpentier, Mouret, Lesur és Francaix műveit, valamint egy Andrée Colson és Traugott Schmöke által igen szépen játszott kettős versenyt Vivaldittól.

Ami a legjobban tetszett az együttes játékában az annak természetesen bája és frissége volt, két vonás, melyet a mi kamarazenekeinknek még el kell sajátítaniuk. A francia együttes vasárnap este a ZOA-házban ismételte meg műsorát, feltételezem, hasonlóan őszinte, meleg sikerrel, mint a követségben.

Pataki László

Ketten beszélnek

— Hát megjött...
— Meg.
— Maga örül?
— Micsoda kérdés ez? Persze, hogy örülök.
— Milyen fokon örül?
— Hogy, hogy milyen fokon? Örülök és punktom. Mint minden izraeli férfi.
— Hejben vagyunk.
— Miért mondja, hogy helyben vagyunk?
— Mert ez most már pszichoanalitikus tárgykörbe tartozik. Hajlandó válaszolni?
— Igen. Hajlandó vagyok válaszolni.
— Maga úgy örül ennek az eseménynek, mint izraeli férfi? Mert ha nem úgy örülné, tegyük fel, akkor az izraeli férfiú minőségében érezné magát megcsorbítva?
— Ma különlegesen komplikált kérdései vannak. Kérem ezt egy kicsit világosabban?
— Maga tudatalatt attól tart, hogyha nem örül Mandy Rice-Davies érkezésének, akkor nem számítana bele az izraeli férfiak nagy táborába?
— Látja, ezt a problémát még így nem tettem fel magamnak, de bizisten, előfordulhat, hogy titokban ez a nagy örömméne az oka.
— Kérem, csak ne vicceljünk el a dolgot... Az egyik lapban azt olvastam, hogy Christine Keeler feddhetetlen barátja, Mandy...
— Talán fedetlen barátja, akarta mondani?
— Ezt most miért mondja?
— Mert azt is olvastam, hogy Mandy „előszertettel” fényképezte magát izé, szóval ruha nélkül...
— Kérem, ne zavarja meg a gondolatmenetemet. Azt írták a lapok, hogy Mandy az „izraeli férfiak nagy öröme” érkezett hozzánk az országba. Na már most, ha maga nem örülne, akkor előfordulhat, hogy az izraeli férfiaságával van baj...
— De mondtam már, hogy örülök...
— Igen, igen, de nem lehet csak úgy sztam örülni, vagy ráfogni az eseményre, hogy örülünk. Aktive kell örülni, hogy ezzel bizonyítsa egyrészt izraeli voltát, másrészt a férfiaságát.
— Maga lényegében nagyon szőrszálhasogat... Mandynek sztam örülök...
— Várjon, ne siesse el a dolgot... A maga feltételezése szerint, minden izraeli férfi örül?
— Honnan tudhatnám? Én örülök.
— Találkoztam egy izraeli férfival, aki nem örül.

— Fantasztikus.
— Igen. Ez tény, ilyen is van... Nem mondom, ez nem tipikus, mert kutatásaim során, csak egyetlenegy akadt, de akár hiszi, akár nem, ilyen is van.
— Óriási, nem örül Mandy Rice-Davies hazánkba való érkezésének?
— Nem. Kérdésemre, őszintén — majdnem azt mondtam férfiasan — bevallotta, hogy nem örül Mandy érkezésének. Igaz, hogy kissé szégyellte magát, el is pirult, de bevallotta.
— Maga szerint, hol a baj nála?
— Azóta töröm a fejem rajta, de hiába. Nem szeretném férfításam fölött pálcát törni, eléggé szomorú eset és határozottan örülök, hogy magában nem csalódtam... Maga örül, ugyebár úgy, ahogyan minden izraeli férfiú, de ő hm, sajnos...
— Rémes. Hány éves a megkérdészt?
— Nyolcvanegy...
— Szégyentelen...
— Bizony. A szemébe mondtam neki, hogy nem jó hazafi.
— Talán, hogyis mondtam, talán nem az izraeliságával van baj, hanem a férfiaságában, izé...
— Uram, hová gondol? Mandyra?
— Na és most mit tesz ismerősével?
— Javíthatatlan. A drágasági hullámmal foglalkozik, mikor itt a Mandy.
— Mondja, ő is indexhez van kötve?
— Már várom a pénzügyminiszteri nyilatkozatot.
— Gondolja, hogy ezt is rendeletbe fektetik?
— Ha új törvénycikkelyt jegyeznek be.
— Milyen címen?
— Luxusadó, az izraeli férfiak Mandy-feletti öröme...
(—bér—)

Ideiglenes sofőrigazolványok

Franciaországban a haláloskimeneteli közúti balesetek évenként úgy nyolc százalékkal szaporodnak. A július—szeptemberi szabadsági hónapokban nem kevesebb, mint 3609 ember halt meg autóbaleset következtében és 86 ezer sebesülési esetet jegyeztek fel. Történie kell tehát valaminek, ha a közlekedés vérvámját csak kenti akarják.

„HETI FILMLEVÉL”

The Sandpiper — Eszter mozi

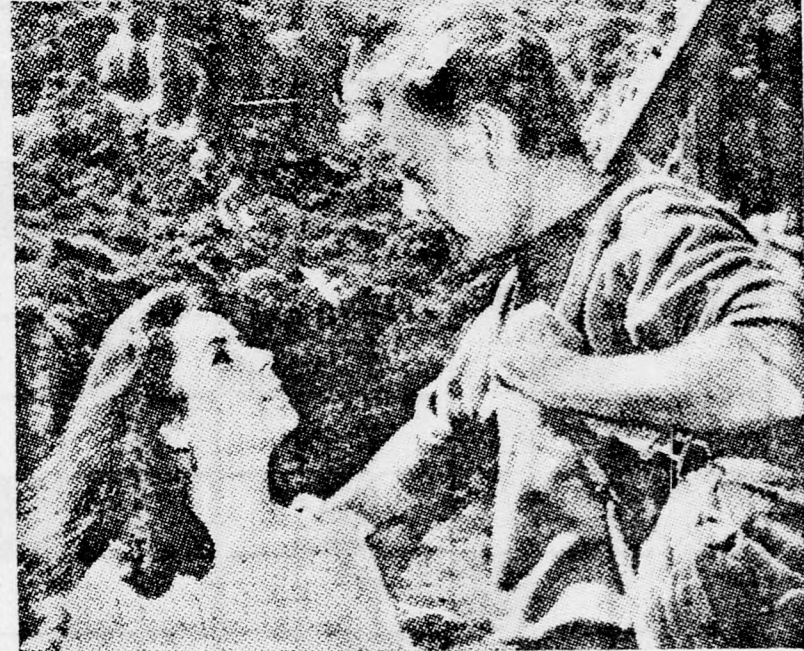
Lassu ütemű, artisztikus, épkezláb dialógusokkal, kekrekre formált jelenetekkel készült a híres film, mely megérdemelt sikert arat szerte a világon. Sajátos atmoszférája van ennek a filmnek, nagyon is ráhúzóható történet a főszereplők valóságos helyzetére. Egy szerelemről van szó, egy váratlanul feltörtözhatatlanul érkező érzésről, mely összerombol mindent: házasságot, hivatást, becsületet.

A főhős egy külön festőnő, aki tengerparti sziklára épített kunyhójában nevele kilencéves kisfiát. Leánygyánya, aki megveti a társadalmat, gyűlöli az előítéleteket, még iskolába sem engedi a gyermekét, maga tanítja mindarra, amit fontosnak itél. Egy napon a hatóságok rákényszerítik, hogy a vallásos iskolába kis-

hogy meglegyen a kívánt másfél óra.

Óhatatlanul a nézősereg a főszereplő játékos Liz Taylor és Richard Burton szerelmi románcára gondol. Az ő életüket is megrázkódtatta a váratlanul rájuk törő szerelem és nekik is szakítaniuk kellett övéikkel. E film nem vonja le ezt a végső tanulságot, a főhős, bár otthagya családját, de nem emeli magához szerelmét, hanem vezekelő életet akar kezdeni, messze szülővárosától.

Bár a film konvencionális eszközökkel készült, igyekszik a rendező és a forgatókönyv a mai élet némely tipikus figuráját is felvonultatni és megmutatni azt is, hogyan él, szórakozik, gondolkodik a mai szertelen fiatalok. Csak hogy ettől nem lesz még modern egy film, mely koncepcionálisan

fiát. Az intézet élén egy pap áll, aki beleszeret az anyába. Így kezdődik a film, ez az alapállás, innen indulnak konfliktusai.

A pap kiegyensúlyozott családi életet él, 21 éve van mellette hűséges, odaadó élettársa, két felnőtt fia van. Élete nagy álmát akarja megvalósítani, az évek óta társadalmi uton összegyűjtött pénzből templomot emelni. Ekkor tör rá a szerelem, mely arra kényszeríti, hogy otthagyja családját, intézetét, híveit.

A film romantikus eszközökkel készült, túl sok teret adtak az operatőrnek, aki tozozóik a naplementék fotográfálásában, megörökíti a sziklapartokat veresó hullámokat és a táji szépségeket a kelleténél nagyobb bőségben kínálja a nézőknek. Alapjában véve nincs elég története a filmnek, ezért is kényszerül a rendező lassu ütemet dirigálni. Sok párhuzamos jelenet van, olyan, amelyet el lehetne hagyni, mindez időhúzás,

a hagyományos eszközök párázán csúg.

Bár nem sok a feszültség a filmben, nincsenek kiugró jelenetek, mégis egyetlen hevitettsége átfűti a nézőt. A mozi látogató megelégedéssel távozik és úgy érzi, hogy egy kicsit beavatott is lett.

Maga az a tény, hogy Liz Taylor és Richard Burton, a híres két sztár együtt játszik, mégpedig, vad, pusztító szerelemről szóló történetben, nem téveszti el a hatását. Érdekes házaspár, Liz Taylor még mindig gyönyörű, Richard Burton pedig igen megnyerő külsejű férfi, akinek művészi képességei minden kétségen felül állnak. Gyönyörű az orgánuma, minden mozdulata tudatos, átél. Liz Taylor gyakorlatilag színész, és ezáltal úgy érzi a néző, hogy még az eddiginél is nagyobb erőfeszítést fejt ki. Egy kicsit önmagát adja, mintha igazolni akarna és feloldást kérne a nézők millióitól.

A harmadik nap

A közönség igen nagy megelégedéssel tanuskodik a film iránt, melyet egy legnagyobbnál jóindulattal sem lehet másnak nevezni, mint giccseknek. A film főhőse egy jóképű fickó, aki elvett egy gazdag gyároslányt és leleményességgel, jó képességeivel a családi vagyonát megsokszorozta. Am eme érénye mellett még multjából hozott magával né-

hány rossz szokást, a szeszitalok iránti szeretetét, a gyors fellobbanást. Botrányok, verekedések bűnlajstroma sorakozik fel mögötte, míg végül egy gyilkosság gyanujába is keveredik.

Az amerikai tuatfilmek sablonja szerint gyönyörű kastélyban játszódnak az események, csodálatos autók száguldanak az országutakon, a nők szépek és percenként más földzékben láthatók. A gazdagok nemes gondolkodásuk és nagylelkűek, a szegények pedig durvák, részesek és alantans gondolkodásuk. És mindez a huszadik század második felében!

Ezt a filmet úgy jellemezték az egyik újságról, hogy tetszik a nagyközönségnek, de a kritikusok nem lelkesednek érte. Ezt a megállapítást a magunk részéről aláhuzhatjuk.

(z. d.)

OPTIMISTA
Az örök optimista, igen szívós, 90 éves Adenauer az állatkertben elmerülten szemléli az óriás teknősbékát. — Odafordul az igazgatóhoz. — Kaphatnék én ezek közül egyet? — Bármelyiket — feleli készségesen az állatkerti igazgató. — És költséges az etetése? — Dehogyan. Néhány káposztalevél. — És meddig él el egy ilyen? — Száz, százötven évig. — Akkor nem kell — jelent ki Adenauer, majd megmagyarázza miért: — Mert ha nagyon megkedvelném és egyszer meghalna, akkor nagyon fájna a szívem.

VENDEGLÖBEN
Grün igen rossz ebédet kap az egyik vendéglőben és amikor fizetésre kerül a sor, így fakad ki a pincér előtt: — No, ezt a helyet sem ajánlom a barátainknak. A pincér feltalálja magát: — Talán az ellenségeinek tessék ajánlani.

★

KI HOGYAN ISMERKEDIK MEG EGY LÁNNYAL?
Az angol nyomkodja a kezét. A francia nyomban megcsókolja. Az amerikai meghívja vacsorázni. Az orosz telefonál Moszkvába és utasítást kér.

BIZTOS JEL
Az anya panaszoja barátnőinek: — A gyerekek kezdenek felnőni. Már egyik sem kérdezi, hogyan születik a gyerekek...
★

GYONAS
A délamerikai kis állam diktátora haldoklik. Ágyánál ott ül gyóntató papja. Elhaló hangon mondja a diktátor: — Atyám sokat, rengeteget bűnöztem. Gyilkoltam és gyilkoltattam, zsaroltam és zsaroltattam, ártatlan embereket börtönbe vetettem, erőszakoskodtam, loptam, csaltam...
A pap közbeszól: — Ne beszélj már a politikáról. Térj rá a bűneidre.

— Soha nem egyezem bele, hogy elvadj a férjedtől. A házasság szent dolog.

Képeslap

A „Le Canard Enchainé” című francia satirikus újság e napokban ezzel a kortárs felirattal jelent meg: „Egyedüli alkalom! Le Canard Enchainé ma az egyedüli újság, mely nem tartalmazza De Gaulle beszédét”.
★

Egy atya, aki úgy vélte fia már elérte azt a kort, amikor fel kell világosítani az élet valóságairól, félrevonta a gyereket és elmondta neki a régi, jólbevált történetet a méhekről és a pillangókról. Mikor a végére ért, ezt mondta a fiú elgondolkodva: — Tudod, édesapám, ebben ez nem is nagyon különbözik az emberek szaporodásától.
(Reader's Digest)

Keresztrejtvény

1569

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14												
15				16					17			
18			19		20				21			
	22		23	24				25		26		
27			28					29	30		31	32
		33				34		35		36		
37	38					39			40		41	
42			43	44				45		46		
47		48		49					50			
51			52		53			54				
		55						56				
57	58				59		60	61			62	
63				64				65			66	
67		68		69					70	71		
72			73					74		75		
		76							77			

Vizsintes: 1. Spanyol hadvezér és államférfi, 1507—1582. Meghódította Portugáliát 1580-ban. - 5. Valamely kisebb társadalmi réteg sajátos nyelve, szóhasználat. 10. Kiközösítés (az egyházból). 14. Az 1830-as években a fontainebleui erdőben alakult művészcsoport, amely keresetlen tárgyválasztással és a tájnak érzelmi és hangulati elemekkel való telítésével, a modern tájfestés útjórőjévé vált. Tagjai: Diaz, Millet, Rousseau, stb. - 15. Ekezetten nem alszik. 16. A Talmudban szereplő bölcsek egyik legnagyobbika. - 17. Vissza: összetételnek az alapmértékegység tiszteresét jelöli. 18. Középkori nemesi cím. 20. Francia szerint, vala milyen módon (a szó előtt). 21. A vészidőszak egyik magyar-zsidó szereplője volt. 22. Ellentétes kötésű. 23. Vallás latinul. 26. Az egyik idő eleje. 27. Sz. A. 28. Tancos mulatság. 29. Azonos mássalhangzókkal. 31. K. J. 33. Német katonatiszt, 1720—1791. Nevéhez fűződik a hazudozás irodalmi formája. 37. Latin rom, onladék. 39. Vissza: a vörös Kína vezére, rövidítve. 40. Vissza: lóeledel. 42. Héber számértékben a. m.: 200—100—30. 43. Vissza: állam az USA-ban. Fővárosa: Montpellier. 46. O. A. E. 47. Vissza: angol mérföld, eredeti fonetikával. 49. A töke hozama, 1—2 betű felcserélve. 50. Azonos mássalhangzókkal.

51. Ekezetten, kamufal. - 53. Ausztrál futómadár, keverve. 54. Vissza: a Szináj-félsziget hegye, ahol a Biblia szerint az Úr kinyilatkoztatotta Mózesnek a Tízparancsot. 55. Női név, kissé becézve. - 56. Jasszos főnök, gazda. 57. USA állam. - 59. Apaállat. 61. A japán császár címe. - 63. Fordított zamat. 64. „A portici néma” című opera szerzője. 66. Betűvel az elején, az erős nem képviselője. 67. Angol férfi. 69. Feldarabolás. 71. Mozgásművészet mássalhangzóit. - 72. Bitorol, jogtalanul, erőszakkal megkaparint. 74. Német drámaíró, 1784—1852. Legismertebb drámája a Molnár és gyermeke. 76. Jó vevőnek nyújtják áru vételénél. - 77. Héber fiúnév.

Függőleges: 1. Tamási Aron trilógiájának hőse. 2. Főzélék növény. - 3. Egyszerű pápai oklevél, latinul. 4. Ekezetten, geometriai test. 5. Társalgó fele. 6. Mulató, zenés szórakozóhely. 7. Két szó: 1. színtelen, olajos, mérgező folyadék, fontos vegyipari nyersanyag; 2. Babilonia megalapítója és 55 évig királya. Az állami élet minden területére kiterjedő törvénykönyvet írt. 8. Vissza: francia filmszínész. 9. Járom szinonimájának betűi keverve. 10. Erős az elhatározása. 11. Boráról nevezetes magyar város. 12. Szibériai folyó, a Jeges-tengerbe torkollik. 13. A hét egyik napja (a=e). 19. Nagyon különböző színű és fajsúlyú, de hasonló összetételű ásványok

összefoglaló elnevezése. - 21. Szintelen pikkelyes kristályok, vagy fehér por alakjában kerül forgalomba. Fertőtlenítésen kívül zománcok készítésére használják. - 24. Vicc. 25. Vissza: héber fiúnév. 27. Főleg Franciaországban elterjedt modern irodalmi és művészeti irányzat, amely főképpen az álmok, látomások és a külvilág benyomásainak összeolvastására törekszik, első kockában duplahangzó. - 28. Vének. - 30. Szarvas-fajta, ék. hiány. 32. Francia államférfi, 1759—1820. Napoleon rendőrnisztere volt, teljes név. 33. Népfelkelő sereg. 34. Angol fizikus, 1635—1703. A hajszálrúgós óra, a tükrös távcső, a sziréna, stb. feltalálója. 35. Ekezetten, Mózes apja. - 36. Külső behatolásoknak szívósan ellenálló kaucsuk-szerű műanyag. 38. Ukulele mássalhangzóit. 41. Betűvel a végén, futóeső. - 44. Nátrium. 45. Latin kötésű. 48. Teher. 50. Péksütemény. 52. Állatkert. 54. Fenyítő eszköz. 58. Portugál hajós, 1450—1500, a Jöreménység-fókának felkezője. - 59. Héber író. - 60. Kert, de összevissza. 62. Nem létezik. 64. Csökken. 65. Ekezetten, héber mennydörgés. - 68. Német csak. - 69. Szülő. 70. Eugène... francia író, 1804—1857. 71. Ata betűi keverve. 73. Főléje. 75. P. N.

BEKÜLDÖTT VICCEK

SÁRGARIGÓ
Természetrajz órán feláll Pali és azt kérdi a tanítótól: — Tanító bácsi kérem, tessék megmondani, hogy miért hívják a sárgarigót sárgarigónak? — Mert sárگا. — Az rendben van, de miért rigó?
★

SZÁMTANÓRA
A tanító felszólítja Pistit: — Meg tudnád mondani, hogy mennyi egy harmadnak a fele? — Pisti vállatvon: — Egész pontosan nem tudom, de valami sok nem lehet.
★

BÍRÓSÁGON
Grün és Gelb sikkasztással vádolva állnak a bíró előtt. A bíró egyszerre csak így szól Grünhöz: — Hogy van az, hogy a maga vallomása homlokegyenest ellenkezik a bűntársával? — Ha ő mást hazudik!
Sávit Mihály

SZÓJATEKOK
Betegpótlár — kaput cholim
Jószívű Albert — Adalbert
Kártyabarlang — vesztőhely
Bender Sándor
Cholon

PESTI KIS SZÓTÁR

A pesti nyelv az utóbbi években újabb változásokon ment keresztül. Azok részére, akik Pestre látogatnak, közöljük az időközben végbe ment változásokat. Ime:
Arénázni: Botrányt csapni.
Állati: Csudajó.
Csillag garázs: Autó a szabad ég alatt parkol.
Csörögni: Táncolni.
Fegy: Fegyelmi vizsgálat.
Fej: Ember. (Pl.: állati jó fej az öregem, nem veri ki mindenért a huppot).
Fűt: Hízeleg.
Kuka: Szemégyűjtő autó.
Lepra: Öreg, rozoga autó.
Markecoló: Aki részeg embert kifoszt.
Nylon garázs: Utcán leparkolt autó nyilonnal letakarva.
Pipás: Mérges.
Szabi: Szabadság.
Szaki: Szaktárs.
Szia: Szervusz.
Szocrel: Szocialista realizmus.
Urge: Inkább vidéki, mint pesti ember.
★

VICC

A házimulatságon az egyik vendég produkálja magát, vicceket mesél. Megszólal az egyik hölgy: — Ezt már tavaly hallottuk.
A vicceselő megkérdezi a hölgyet: — Asszonyom, maga hány éves? — A hölgy idegesen feleli: — Harminckilenc.
— Ugy? Ezt már tavaly is hallottuk.

DEFINICIÓK

P A T I K U S: Diplomás méregkeverő.
★
R E N D Ő R: Olyan ember, aki kis fizetésért nagy veszélyekbe kerülhet.
★
B I R Ó: Akit téves bíraskodásért csak akkor illet fűtty, ha a futballpályán tette azt.

UJKELET REJTVÉNYPALYAZAT SZELVÉNY 1569

Név:
Cím:

AZ 1566 SZÁMÚ KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE: VIZSZINTES: 6. Michael Quill, 32. Indonézia, 44. Nippon, 56. Balakirev, 70. Penarol, 89. Kivitel, Okori. FÜGGŐLEGES: 1. Grillparzer, 5. Szolon, 15. Lasalle, Váladék, 48. Rasputin, 65. Merino, 71. Luigi.

A „La Republique” című párizsi lapban jelent meg ez az apróhirdetés:

● Sürgősen keresek vakevezető kutyát. Gaston Pimentel, futballbíró.

Kitűnt, hogy misztifikációról van szó. Gaston Pimentel büntető feleletet tett ismeretlen tettes ellen.
★

Arthur J. Meers St. Joseph (USA Kentucky állam) polgármestere e napokban marék hamut tartalmazó levelet kapott. A kísérőlevél így hangzott: „Tiltakozom az ellen, hogy napi három centről öt centre emelték fel az idejébe vissza nem szolgáltatott könyvek büntetés-illetékét. Ezért elégettem könyvtári igazolványomat melynek hamuját csatolva átszarmazatom”.
(The New Yorker)

★
Az inverness-i rendőrség sorozatos betörések elkövetésével gyanúsította Ronald K. McGillivrayt, aki beismerte a bűncselekmények elkövetését. Az ügy azért furcsa, mert a tettes mindkét szemére vak.
(Daily Mirror, London)

★
Sheffieldben (Anglia) orvoskongresszust tartottak, amelyen főleg a fogamzásgátló szerek alkalmazásának eredményéről szóltak. Dr. Albert Millington többek között egy „házi balesetről” beszélt. Egy 13 éves manchesteri iskolás lány édesanyja éjjeliszekrényéről néhány fogamzásgátló pirulát csejt el, mert úgy vélte, hogy idővel szüksége lehet rá. A pirulák helyébe az orvosasságos fiolába hasonló színű és nagyságú altató tablettákat csempészett. Édesanyja hamarosan teherbe esett.
(Lancet, London)

Apró bölcsességek

Az öregedés legbiztosabb jele, ha elkezdünk panaszkodni a mai fiatalságra.
A költségvetések arra kész tetnek, hogy szükséges dolgok beszerzéséről ma lemondjunk azért, hogy holnap fölösleges fényűzési cikkekkel vásárolhassunk.
A pszichiáter általában állítja a páciensét talpra, hogy előzőleg heverőre fekteti őket.
A házassági aktus a leghevesebb lányt is új lényévé változtatja, akinek hirtelenében egészen más véleménye van magáról.
Sok leány már azzal is megelégszik, ha olyan fiatalnak látszik, mint az anyja.